Pedro Soriano

GENI

2024
Sèneca-Autobusos

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià

Edita
Foguera Sèneca-Autobusos

Dipòsit Legal
A-339-2012

“Geni” és un treball inèdit d’investigació i records.

Direcció i disseny editorial
David Hercha

Col·laboradores i col·laboradors
Fernando Abad, Adrián Mazón, Teresa Company, Isabel Niñerola, Lola Alcaraz, Paula Tomás, Alfredo Aracil, Josep Amand Tomás, Tomás Bordera, Alejandro González, Miguel Ángel Durá, Carlos Tomillo, José Manuel Lledó, Juan Carlos Vizcaino, Manolo García, Andrés Colomina i Fran Martínez.

Fotografies
Arxiu Històric Municipal Ajuntament d'Alacant, arxiu Pedro Soriano, arxiu Universitat d'Alacant, arxiu Tomás Bordera, Roberto Climent, Andrés Colomina, A. Medina, arxiu Ángel Romero, Israel Galvañ, Ana Rocamora, Nacho Lloret, Carmina Arribas i col·laboradors.

Traducció
Josep Amand Tomás, Paula Tomás i Adrián Mazón.

Impressió i enquadernació
INGRA Impresores
Imprès en Espanya

Portada
“Homenatge”
David Hercha

Versió digital
www.seneca-autobusos.com

Col·labora la Conselleria d’Educació, Universitats i Ocupació de la Generalitat Valenciana.

Gràcies a les persones que han col·laborat en aquest Llibret.

© De l’edició, Foguera Sèneca-Autobusos, 2024.
© Dels textos, els/les autors/es.

GENI

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d’Educació, Universitats i Ocupació

FOGUERA SÈNECA AUTOBUSOS

Foguera Sèneca-Autobusos

—
Foguera Sèneca-Autobusos 1984.
Fotografia A. Medina.

Ser un geni és disposar d'una ment extraordinària per a crear coses noves i admirables, aspecte que Pedro Soriano dominava a la perfecció. La seua capacitat innata per a desenvolupar projectes fora del comú, per a imaginar fogueres mai vistes, per a crear esbossos amb rematades úniques i una infinitat de qualitats inusuals, permeten definir a Pedro com un geni sense làmpara.

Una figura reconeguda dins del món de les Fogueres que va saber captivar a alacantins i alacantines al llarg de la seua llarga trajectòria. Inclús, hui dia, desperta interés en aquells que no van poder viure el seu art en directe.

Endinsa't en la vida d'un artista únic coneixent totes les fogueres que va plantar en la seua trajectòria i gaudeix admirant cadascuna d'elles. Submergeix-te en cada racó d'Alacant on Pedro va plantar projectes singulars i sent la passió que tenia per l'art efímer. És el moment de reconèixer tot l'esforç que va posar per a crear un estil propi i una identitat particular.

És hora de donar valor al treball que va plasmar en cadascun dels districtes que va confiar en ell. Viatja a través de la història de un geni: Pedro Soriano Moll.

CONTINGUT

08 **1968**

11 Somnis foguerers d'esperança

22 **Soriano**

25 Una vida dedicada a les Fogueres

37 Pedro Soriano, el risc elevat a la màxima categoria

49 La imaginació desbordant convertida en art efímer

123 El segell que va deixar Soriano

153 Pedro Soriano; autoestima i nostàlgia

169 Després dels ressons d'una veu

189 Una història plena de talent

199 Índex històric

200 **Sèneca**

203 Un any de records

271 Sèneca-Autobusos 2024

288 **Guia comercial**

—
Plantà foguera Sant Blai 1988. *Fotografia A. Medina.*

1968

Viatgem fins a 1968, any en que Pedro Soriano va fer el seu debut en Pla Hospital per a entendre tota una carrera d'èxits. Obriguem bé els ulls i des de les paraules de Fernando Abad descobrim com era Alacant en aquells dies.

SOMNIS FOGUERERS D'ESPERANÇA. FESTA, CELS BLAUS I TECNOLOGIA FAMILIAR

Per Fernando Abad

Les dates marquen. I la de l'any 1968, per més que per als historiadors siga triada, com totes, per la confluència d'una sèrie d'actes que van encaixar més o menys junts per l'època, és d'eixes que posseeixen un elevat nombre de coincidències. Així que quant l'artista constructor Pedro Soriano, nascut el 24 de març de 1948, començava a participar en solitari, per a la comissió de Pla-Hospital, en això de les Fogueres, treia el cap des d'un balcó creatiu a un món on tot estava canviant o per canviar.

L'any anterior el grup estatunidenc de rock (country, folk, hard o el que s'intervinguera, fins al psicodèlic) Buffalo Springfield (1966-1968 i 2010-2012) havia assegurat en la cançó 'For What It's Worth' ('Pel que val' o 'Per si de cas'): «There's something hap-pening here, but what it is ain't exactly clear» («Alguna cosa està succeint ací, però no està del tot clar què és»).

Bé, perquè tot això que no era clar que era succeïa adaptat a les circumstàncies de cada país, regió o zona, a tot el món. De París a Tombuctú, de les Quimbambas fins a la mateixa Alacant, fins i tot en este 'racó' nostre, el de Sèneca-Autobusos (així ens diem des de 1950... bo Sèneca-Autobuses en aquell llibret, que no estaven els temps per a reivindicacions lingüístiques autòctones).

1968 era, a més, un any on ací a Espanya es multiplicaven els senyals que el Cabdill, Francisco Franco (1892-1975), autoimposada llum sempre encesa des del palau del Pardo després de guanyar la Guerra Civil (1936-1939), començava a participar del que es va denominar, entre xiuxiuejos, «el fet biològic».

Anem, que es podia morir. Així que el règim començava a boquejar amb un estrany respirar: oberturisme, entossudiment; òbric, obstruïsc. Al Desenvolupisme, és a dir, els Plans de Desenvolupament Econòmic i Social elaborats governamentalment des de 1959, sota model francès, per a crear i assentar una classe mitjana que devia, entre altres coses, generar una infraestructura turística tant per a naturals com forans, el franquisme va afegir uns altres caramels.

Econòmicament, calia, tant per a atraure turistes com per a poder participar en l'anomenat «concert internacional», iniciar una sort d'oberturisme, que incloïa la «democràcia orgànica» (sense parlamentarisme, partits polítics o sufragi universal, basat en família, municipi i sindicat... vertical: empresaris i obrers sota el mateix paraigua).

—
Vista general d'Alacant any 1968. *Fotografia Sánchez. Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

UN ANY MOLT MOGUT

L'altre instrument que des d'ací es va tocar, o es va bufar, per a la buscada internacionalització espanyola anava a ser, precisament, l'anomenat Oberturisme (1959-1969), que anava a mobilitzar a l'anomenat búnquer franquista, que per a molts historiadors i politòlegs acabarà sent més franquista que el mateix Franco. Però bo, encara quedava un any perquè es liquidara, no del tot, este moviment que intentava obrir portes en el si del Règim.

I d'altra banda, encara no se sabia el que anava a esdevindre, encara que possiblement va haver-hi qui ho va intuir, fins i tot els qui ja ho van preveure, i eixe 1968 espanyol es presentava amb el mateix empenyiment que va desembocar en el Maig Francès o les protestes als Estats Units contra la guerra a Vietnam o en pro dels drets civils (que es van emportar per davant, això sí, al brut, assassinant-los, les vides d'activistes com Martin Luther King, 1929-1968, o Robert Francis Kennedy, 1925-1968).

Els estudiants autòctons es van muntar en l'ona internacional, especialment europea, que estava recorrent com un tsunami amb ànsies d'arribar a una mica més bona part de les universitats del món, fora en països demòcrates o en uns altres com, vaja, nostra Espanya. A Madrid l'assumpte se saldava amb les facultats de Filosofia i Dret tancades i, com ja assenyalàvem des d'estes pàgines, en 2016, en el llibret 'Evolució', amb el acomiadament dels professors José Luis Aranguren (1909-1996), Agustín García Calvo (1926-2012) i Enrique Tierno Galván (1918-1986).

«El primer», recordàvem, «portarà el seu magisteri filosòfic sobre ètica a les aules dels Estats Units, el segon marxarà a París, a més d'enfortir el seu important obra literària, i el tercer recalarà professionalment també als Estats Units per a forjar allí un definitiu desembarcament en la política durant la Transició que li portarà al capdavant de la alcaldia de Madrid des de 1979 fins a la seua mort en plena Moguda madrilenya».

Eixe 1968 espanyol es presentava amb el mateix empenyiment que va desembocar en el Maig Francès o les protestes als Estats Units contra la guerra a Vietnam o en pro dels drets civils.

Bé, també va ser l'any del naixement de l'actual rei, Felip VI, el 30 de gener, en el mateix bressol de tan agitats dotze mesos, hereu de Joan Carles I (nascut en 1938 i monarca des de 1975 fins a la seua abdicació, en 2014) i besnét d'Alfons XIII (1886-1941, va mantindre la corona des de 1902, als 16 anys, fins a 1931, amb la proclamació de la Segona República, 1931-1939).

No tot venia pel bo, curiós o esperançador. L'esborrall terrorista naixia en tota la seua foscor: ETA (Euskadi Ta Askatasuna), 'Euskadi i Llibertat', que s'havia constituït en 1958, perpetrava el seu primer assassinat, un mal donat 7 de juny de 1968, en la persona del guàrdia civil José Pardines.

En aquell moment, o potser fins a eixe instant, això sí, havia comptat amb un soterrat suport social per allò que des de molts sectors li la tenia com a possibles accelerador del citat «fet biològic»: el 17 de juliol de 1961 ha iniciat la seua deslligada ona d'atemptats, quan intenta que descarrile un tren on viatja un grup de franquistes que es disposen a celebrar el vint-i-cinquè aniversari de l'Alçament de 1936, esperit que no van liquidar ni quan va succeir este fet biològic i, posteriorment, va aterrar la democràcia, després de les primeres eleccions lliures.

CANÇONS, BOUS I FUTBOL

Bo, no tot anava a vindre mal creuat, les coses com són. Guanyàvem 'Eurovisió', amb aquell 'La, la, la' compost per Manuel de la Calva Diego i Ramón Arcusa, també coneguts com el Duo Dinàmic (de 1958 a 1972 i de 1978 a ves-te a saber: en el moment d'escriure estes línies encara s'atreveixen amb concerts de comiat). Bé, sí que vam tindre una mica de polèmica, ja vam dir que eren temps convulsos.

Joan Manuel Serrat, 'El Noi del Poble Sec', era el cantant llavors triat, i havia ja gravat la composició d'Arcusa i De la Calva en diferents idiomes. No obstant això, quasi a última hora es despenjava exigint cantar el tema en català en el concurs paneuropeu (i transmediterrani i fins una miqueta asiàtic) creat en 1956 per la Unió Europea de Radiodifusió (UER), amb seu a Suïssa i obert a quant soci vulga incorporar-se.

Descendia l'Alacant, veterà de la gespa. També baixava llocs, en eixa mateixa temporada, però en Segona, el seu etern rival, l'Hèrcules.

Va cantar en el seu lloc, finalment, la madrilenya María dels Àngels Félix Santamaría Espinosa, és a dir, Massiel. Al final, va resultar que Serrat (qui, per cert, ha interpretat, i composat, sobretot en castellà) no va ser qui va muntar el guirigall, que tot va ser un moviment entre representant (l'artista català va canviar d'agent arran d'això) i dos disc-gràfiques que es repartien per endavant les versions. Políticament, interessava donar esta imatge de respecte a la diversitat cultural, però algú es va posar nerviós, l'assumpte després va transcendir al públic i cadascú va carregar amb la culpa... dels altres.

Espanya, afegim, en els començaments del seu joc aperturista, s'havia incorporat al certamen a partir de 1961 amb la cançó 'Estant amb tu', cantada per Conchita Bautista, composta per Augusto Algueró (1934-2011), qui eixe any, i el mateix eurovisiu dia, iniciava un convuls matrimoni, que va durar fins a 1974, amb Carmen Sevilla (1930-2023), i escrit el seu llibret per Antonio Guijarro Campoy (1925-1982), qui ja havia col·laborat amb Ramón Arcusa.

Això anava de relacionar-se els uns amb els altres: Conchita Bautista, qui va quedar en un acceptable novè lloc, va cantar amb un vestit prestat per Carmen Sevilla. Hi havia més glòries diguem oficialistes. Res millor en aquella època que l'art de Cúchares (es diu així, per cert, en honor de Francisco Arjona Herrera, 'Cúchares', 1818-1868, per a molts pares del toreig a peu actual; del sobrenom no es coneix el motiu): 1968 és un any marcat en el calendari de la tauromàquia espanyola. La destra Faena Romera, 'El Faraó de Camas' (pel municipi sevillà on va nàixer), torejava ell solet sis bous (va tallar quatre orelles i va eixir a coll) en la Real Maestranza de Sevilla, el 13 de juny.

Val, tirem-li més esforç i exercici a l'any. En la temporada 1967-1968, en futbol, l'esport rei espanyol, va revalidar al Reial Madrid com a campió de la Primera Divisió, va elevar a l'Esportiu de La Corunya (el Depor) i al Granada al lideratge de la Segona, i en tercera ascendien l'Esportiu Alabés (l'Alabés, anem), l'Il·licità (fundat en 1932, filial de l'Elx, nascut en 1922), l'Indauchu (hui, Idautxu), el Jerez Industrial i el 'Onteniente' (més tard, Ontinyent; creat en 1947, desapareixia en el pandèmic 2021).

Descendia, això sí, en Tercera Divisió, l'Alacant, veterà de la gespa (va durar més d'un segle, 105 anys concretament) que xutava per primera vegada el 14 d'abril de 1918, jugava la Copa Sant Pere en 1941 i, per desgràcia, marxava a vestuaris definitivament? el 23 de març de 2015. També baixava llocs, en eixa mateixa temporada, però en Segona, el seu etern rival, l'Hèrcules (encara que des

A

de 1961 fins a 1969 van jugar tots dos en el camp del segon, que va oferir a l'Alacant convertir-se en la seua filial), que debutava el 20 d'octubre de 1922.

Després de jugar en Primera durant la temporada 1966-1967, caurà enguany en el que el cel es prometia esplendorós en molts àmbits de la vida. Haurà d'esperar que entre de president (ho serà fins a 1984) el constructor José Rico Pérez (1918-2010), qui en 1974, amb l'Hèrcules recentment en Primera, inaugurarà el nou estadi, l'actual, el que du els seus cognoms de nom.

Però una cosa és l'esport preferit de les masses, i una altra... Espanya es troba molt bolcada al qual, després de tot, és tant el passatemps televisiu principal tant del Cabdill com de la classe mitjana espanyola, així que en moltes altres disciplines esportives l'assumpte va més d'atleta aficionat que de professional.

Espanya va ser dubte quan va marxar a participar als Jocs Olímpics de Mèxic 1968, entre el 12 al 27 d'octubre (on i quan es van batre 34 plusmarques mundials), i per descomptat es va quedar en la banqueta a l'hora d'arreplegar medalles en les competicions oficials, qui sap si efecte dels 2.240 metres d'altitud de la capital mexicana.

Encara que almenys sí que va eixir a la pista medallera en la part d'exhibició i demostració. Allí va haver-hi trofeu per a l'equip olímpic espanyol de pilota basca (l'altura, l'altura), i el tenis, amb or per a Manolo Santana (1938-2021), plata per a Manuel Orantes i plata en dobles masculí.

Bé, hi havia un altre passatemps preferit, dels televisius però també dels d'eixir: el cinema, el sèptim art per a la crítica, «moltes butaques d'omplir», segons el hui considerat gran mestre Alfred Hitchcock (1899-1980), en aquells dies el rei del «suspens» i en 1968, preparant eixe any la pròxima pel·lícula (va ser 'Topaz', 1969, producció de la guerra freda, amb comunistes malvats i trames confuses degudes al novel·lista Leon Uris, 1924-2003, al qual ací s'adaptava i que, de fet, també participava en el guió, però amb un resultat rutilant gràcies, i perdó pel pleonasme, pel repetitiu, al brillant toc del cineasta, que ha rescatat a la cinta de l'excessivament dependent de l'ànima d'eixa època concreta).

Però tornem al 68, perquè eixe any anava a quedar també molt marcat pel cinema, i és que en aquell moment res ens atrapava més que la combinació, impresa en cel·luloide, d'imatge i so a 24 fotogrames per segon.

— A
Desfilada de la província. *Fotografia Àngel García. Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

PASSEJOS ESPACIALS I ESPECIALS

Tant el carrer com les facultats, la massa obrera com la intel·lectual impregnaven al cel·luloide, i este, al seu torn, feia el propi amb el ramat espectador.

Asseguren que el mateix Charles Chaplin, l'immortal Charlot (1889-1977), quan va acabar de veure la pel·lícula '2001: Una odissea de l'espai' ('2001: A Space Odyssey'), produïda, escrita i dirigida per Stanley Kubrick (1928-1999), cineasta novaiorquès establert a Gran Bretanya, va plorar, no de pena, sinó de l'emoció, i asseguren que va assegurar que acabava de veure la millor pel·lícula de la història del sèptim art.

Hui, la crítica, sense negar-li en absolut la seua condició de gran clàssic, no li concedeix tal distinció, encara que continua sent conscient de la seua gran importància fins i tot extra cinematogràfica, a només un any que l'ésser humà calcigara per primera vegada un altre astre que no fora la nostra anyenca Terra. Així, el 20 de juliol de 1969, el món estava pendent del xicotet pas tan gran per a la humanitat sobre el nostre satèl·lit, la Lluna, de Neil Alden Armstrong (1930-2012).

La veritat és que esta segona incursió de la Metre-Goldwyn-Mayer en una ciència-ficció anomenem-la 'adulta' després de 'Planeta prohibit' (Forbidden Planet', 1956), dirigida pel reivindicable Fred McLeod Wilcox (1907-1964), qui adaptava al gènere 'space-opera' 'La tempestat' ('The Tempest', 1611) de William Shakespeare (1565-1616) estava impregnada d'un dels principals aspectes de l'any 1968: l'esperança, el somni que sota les llambordes existia una platja orejada per la mar oceana de la llibertat.

També era hora del terror, vaja: el bo de George A. Romero (1940-2017), de bressol novaiorquès però sang gallega, de Mourela do Medio (Neda, a A Corunya), es va unir a un grapat d'amics del món de la publicitat, allà per Pittsburg, i va engiponar una desesperança-da rondalla, 'La nit dels morts vivents' ('Night of the Living Dead'), on els morts s'alçaven de les seues tombes, sense consciència, sense identitat, sense records, sense humanitat, per a berenar-se als vius (si sobrevivia prou del teu cos, et converties en un dels zombis, sumant-te a tan descarnada Santa Companyia). Uns vius, per cert, que es dedicaven a insultar-se, barallar-se, matar-se, entre ells, amb l'egoisme, el racisme o la indiferència com a úniques mostres d'humanitat. El mal ja no era una cosa aliena que arribava, ho vencíem i ja a està, a restablir l'orde.

Des de títols com este o l'avançada 'La invasió dels lladres de cossos' ('Invasion of the Bodi Snatchers', 1956) de Do Siegel (1912-1991), on es presenta a una societat en què els humans són substituïts per plantes (aterridora la quotidianitat, la 'normalitat', de l'escena del repartiment diürn, en carrers i places del poble, de més baines contenint clons vegetals que han de distribuir-se per tot el país), la idea quedava clara: el monstre som nosaltres.

En el cas del llargmetratge de Romero, un xicotet estudi llavors ben enfilat (després va fer fallida i li ho va quedar la Columbia, hui Sony), la Continental Film, es va fer amb els drets de distribució de la cinta, i la resta és història. Bé, aquell any, per descomptat, hi havia on triar. Tant el carrer com les facultats, la massa obrera com la intel·lectual impregnaven al cel·luloide, i este, al seu torn, feia el propi amb el ramat espectador.

A

Què podríem destacar? Encara sense ànim de ser per a res exhaustiu, la llista apareix ben àmplia. Traguem algunes, en orde alfabètic més o menys rigorós, i pensem que, independentment de la nacionalitat, eixe núvol de cort mediàtica que coneixem com a Hollywood va finançar, cofinançar o simplement, que no és poc, va distribuir tots estos títols, la qual cosa pot entendre's com l'inici de debò de la globalització o, segons veja cadascú això del got amb aigua, el acabés de l'imperialisme cultural.

Per a obrir boca, un espai erotitzat però fill directe dels traços i filosofies del posterior grup de dibuixants i guionistes auto denominat Els Humanoïdes Associés (Els Humanoides Associats, des de 1974), amb el concurs d'alguns d'ells reunits ací gràcies al productor Dino de Laurentiis (1919-2010): 'Barbarella' de Roger Vadim (1928-2000), qui convertia a la seua llavors esposa (des de 1965 a 1973), Jane Fonda, filla d'Henry, germana de Peter (1940-2019), tia de Bridget i mare, per cert, de Troy Garity, en una espècie de deessa de l'amor que recorre l'espai perseguida pels de sempre. Luc Besson la va homenatjar, amb ajuda dels Humanoides supervivents, en 'Valerian i la ciutat dels mil planetes' (Valerian and the City of a Thousand Planets' / 'Valérian et la Vaig citar dones Mille Planètes', 2017), encara que la crítica, que desitjava saga 'Star Wars', la va vilipendiar des de les seues cròniques tant com la cinta de Vadim.

Una mica de comèdia romàntica, 'Besos robats' ('Baisers volés' / 'Stolen Kisses', 1968), de la mà del realitzador, guionista, crític cinematogràfic i ocasional actor François Truffaut (1932-1984), amb noves desventures contemporànies d'Antoine Doinel, l'heroi i quasi fantasiós álter ego, l'altre jo, del cineasta, a la França urbana dels seixanta, on acabarà fins exercint la funció de detectiu privat infiltrat en una botiga. Encara que després ha demostrat una gran versatilitat, l'actor Jean-Pierre Léaud, durant una llarga temporada, va quedar capturat per este personatge, que Truffaut va invocar diverses vegades, però que altres directors van reinterpretar amb altres noms, sí, però amb Léaud encarnant-los.

— A
Club de regates any 1968. *Fotografia Sánchez. Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

— B
Postal Esplanada any 1968. *Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

B

Per a riure una bona estona, vegem una mixturització, adobada amb geni i enginy, de quasi tot tipus d'humor, del de brotxa gruixuda al de pinzell elegant, del visual al de frases punxants, del 'nonsense' (sense sentit, disbarat) propi del dibuix animat a l'acudit més racional o racionalitzat. 'El guateque' ('The Party') de Blake Edwards (1922-2010) proposava una maliciosa reinterpretació de la lluita de classes a través de les desventures del personatge interpretat per Peter Sellers (1925-1980), un mediocre actor indi que amb el temps inspiraria la creació del Apu Nahasapeemapetilon de la sèrie 'Els Simpson', iniciada en 1989, i que acaba accidentalment (el seu nom en realitat anava a ser inscrit en una llista negra) sent un dels convidats en la festa d'un productor de Hollywood.

Seguim amb una rondalla 'hippie', que constituïa un dels grans espeternecs, al costat del '2001' de Kubrick, d'este lisèrgic moviment que es va forjar en els seixanta, batejada com 'El submarí groc' ('Yellow Submarine', 1968). Dirigia un dels mags de l'animació del moment, George Dunning (1920-1979), que havia desenvolupat el seu ofici sobretot en els camps dels curtmetratges per a cinema i televisió, o publicitaris; i els Beatles posaven el tipus (que no la veu dels personatges) i les cançons. Com a dissenyador i director artístic van enxampar a l'il·lustrador alemany, d'origen txec, Heinz Edelmann (1934-2009), dels llapis del qual sorgiria també, dècades després, Curro, la mascota de l'Exposició Universal de Sevilla 1992, de la qual molts clons van cremar, per cert, en les Fogueres.

També una pessimista, però sentidíssima visió del futur ("L'heu destruït! Jo us maleics a tots, maleics les guerres, us maleics!"), d'un avenir on una altra espècie ens ha substituït, en 'El planeta dels simis' ('Planet of the Apes') de Franklin J. Schaffner (1920-1989), qui proposava una sincopada i alguna cosa mesmèrica, hipnòtica, posada en escena amb Charlton Heston (1923-2008), a qui Schaffner havia dirigit ja en una estimable revisió de l'Edat mitjana anomenada 'El senyor de la guerra' ('The War Lord', 1965), i a qui li feien el primer bes en els llavis entre espècies del cinema, en este cas obra de l'ací simiesca Kim Hunter (1922-2002).

I una de l'Oest, feta per italians i espanyols, amb diners i distribució estatunidenca: 'Fins que va arribar la seua hora' ('S'era una volta il West / Once Upon a Time in the West) de Sergio Leone (1929-1989), on una venjança cobra aires quasi fantàstics i on el galant i heroi Henry Fonda (1905-1982) compon un dels malvats, molt malvats, més humans del sèptim art. Tot, a l'entorn del naixement d'una nació, amb la construcció de la línia fèrria que havia d'unir totes dues ribes estatunidenques, mostrant que sota la gloriosa i preciosista èpica també existien els baixos instints.

O un hui clàssic del cinema de terror rodat, encara que puga semblar el contrari, en la seua majoria en estudis, en platons, 'La llavor del diable' ('Rosemary's Baby', 1968), del sempre polèmic Roman Polanski, on l'ambició d'un aspirant a actor, en un entorn quotidià, mitjà, modern i urbanita, propiciarà el naixement de l'Anticrist. Mia Farrow, que aquell any liquidava el seu tempestuós matrimoni, iniciat en 1966, amb el cantant i actor Frank Sinatra (1915-1998), va fer famós internacionalment, a més, el seu pèl al 'garçon' amb poc volum i seguint sempre al capdavant com en aquells pentinats semblants dels anys vint, però més, com es deia llavors, 'a lo xicot'.

EL CINEMA AL CARRER I A CASA

Per a veure tot este desplegament cinematogràfic, i molt més, per la ciutat d'Alacant comptàvem ni més ni menys que amb 19 sales: Ángeles (avinguda de Novelda), Avinguda (Rambla de Méndez Núñez), Bahía (d'estiu, en la Albufereta, al carrer Menéndez Pelayo, hui Camí Colònia Romana), Calderón (Calderón de la Barca), Carles III (Vicente Inglada), Casablanca (Ángel Lozano), Chapí (Federico Soto), Gloria (Canonada), Goya (Doctor Ayela), Ideal (al carrer José Antonio, hui avinguda de la Constitució), Maracaibo (B. Terol, és a dir, l'actual avinguda Pintor Gastón Castelló), Marisol (Esportista Ramón Mendizábal), Monumental (Alfons El Savi), Novetats (Santa Leonor), Rialto (Sevilla), Roxy (Foglietti), Saló Granados (plaça de Navarro Rodrigo, la de Benalúa) i el Teatre Principal (General Goded, és a dir, la del Teatre), que alternava, com el Granados, amb l'espectacle escènic.

No obstant això, aquella era l'època dels electrodomèstics, amb els quals alimentar les cases d'aquella classe mitjana desenvolupista. Les televisions de l'època, familiars ulls de cinabri, ens obrien al món fins on el Règim ho permetia. No en totes les cases es podia comptar amb un Philco Color d'importació, amb moble de fusta, sobretot, a part de l'onerós de l'article, perquè Radiotelevisió Espanyola no va adoptar fins a l'any posterior, 1969, el sistema de codificació de senyals per a televisions analògiques Phase Alternating Line (línia de fase alternada) o PAL, creat en 1963, el més habitual a Europa, Àsia i Àfrica.

Encara que, en realitat, no va començar a emetre en color fins a 1972. En aquells dies, i durant molts anys per a la classe mitjana, el seu va ser la televisió en blanc i negre. En aquells estatunidencs Zenith, per exemple, marca que per cert va llançar els primers comandaments a distància, però també General Electric o l'europea, holandesa, Philips. O també Enodyne, Inter, Sylvania, Visó...

Aquella era l'època dels electrodomèstics, amb els quals alimentar les cases d'aquella classe mitjana desenvolupista. Les televisions de l'època, familiars ulls de cinabri, ens obrien al món fins on el Règim ho permetia.

La programació resultava atractiva fins i tot al gris teló governamental que emmordassava paraules i imatges. Arrancaven eixe any les 'Gales del Dissabte', amb música i humor abocat fins a 1970. Les presentaven el valencià, de Xàtiva, Joaquín Prat (1927-1995) i l'actriu sevillana Laura Valenzuela (1931-2023). Prat, que procedia, amb notable èxit, de la ràdio, també va ser el primer presentador, debutant així en la pantalla petita, del concurs 'Un milió per al millor', que es va mantindre fins al següent any, encara que Prat va deixar la conducció d'este programa a les mans, veu i presència del periodista José Luis Pecker (1927-2007).

A part s'emetia l'ambiciosa mini sèrie 'Cristóbal Colón', produïda entre Radiotelevisió Espanyola i la Radiotelevisione italiana (RAI), dirigida per Vittorio Cottafavi (1914-1998), un prestigiós cineasta que havia aconseguit el reconeixement crític i públic internacional, fins i tot a Hollywood, que va distribuir moltes de les seues cintes, des de gèneres on altres van sepultar les seues carreres, com el 'pèplum', les pelis de romans, per a entendre'ns. Cottafavi triarà per a incorporar al mariner genovès a 'el nostre' Francisco 'Paco' Rabal (1926-2001).

1968, somnis foguerers d'esperança

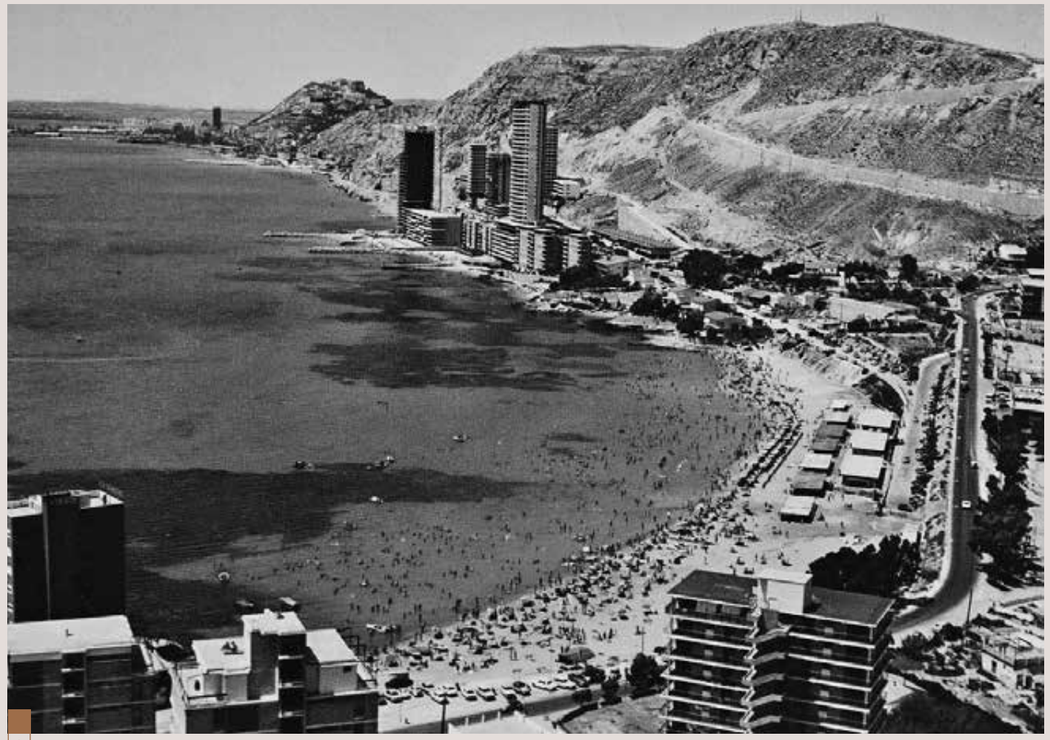

A

— A
Postal Albufereta any 1968. *Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

O la ja més llarga 'Contes i llegendes' (1968-1969 i 1974-1976), on s'adapten relats, especialment espanyols, sota les batutes de cineastes com José Luis Borau (1929-2012), Mario Camus (1935-2021), Josefina Molina, Pilar Miró (1940-1997) o Alfonso Ungría. S'estrenava a més una producció britànica de la Incorporated Television Company (ITC) / ITC Entertainment (1954-1998), en realitat la punta de llança a Hollywood, però des de sòl local, del magnat televisiu Sir Lew Grade, o Lord Grade (1906-1998): 'Els invencibles del Némesis' ('The Champions', 1968-1969), on uns agents de l'ONU rebran, després d'un accident, súper poders per part d'una raça extraterrestre.

I bo, arribava des de Bârlad, Romania, Valerio Lazarov (1935-2009), amb el seu criticat ús del 'zoom' (acostar i allunyar una imatge), el seu vilipendiat estil 'kitch' on l'estrident prevalia, el seu qüestionat ús del «croma» (el 'chroma key': filmar enfront de fons monocroms per a poder sobreposar altres imatges), on els cantants o còmics apareixien sobre fotos peculiars, efectes de càmera i, amb el temps, primers gràfics digitals. Van triomfar les seues formes fins i tot a nivell internacional, i hui molts videoclips són fills de Lazarov. Perquè la cosa continuava anant de tecnologia, per a tota la família.

APARELLS VARIS

Tot això es va veure quasi sempre aparells comprats a terminis, lletra a lletra, rebut rere rebut, per aquelles famílies que també adquiriran per idèntics procediments els seus respectius vehicles, com aquells Seat 600 que es van construir en sòl patri entre 1957 i 1973: xicotets, de dos portes, encara que, ben ordenats, cabien cent i els sogres; bòlids malgrat no passar les més de les vegades de 60 quilòmetres hora... oficialment. O aquells Seat 850 comercialitzats entre 1966 i 1974 en versions sedan (turisme) de dos i quatre portes, cupè (com el sedan, però d'espai interior més xicotet; la gent, de conya o no, per les seues línies, els deia esportius) de dos i descapotable de dos.

I ja, per a «unitats familiars» de majors recursos, o, en alguns models, treballadors amb nivell, aquells Seat 1500 disponibles com a sedans de quatre portes, familiars de cinc, furgonetes de dos i camionetes també de dos portes.

Cal recordar que, encara que tots estos automòbils es fabricaven amb llicències del grup italià Fiat (Fabbrica Italiana Automobili Torino, Fàbrica Italiana d'Automòbils de Torí), la firma que els manufacturava era la llavors majoritàriament espanyola Seat (Societat Espanyola d'Automòbils Turisme), creada en 1950 per la pròpia Fiat i l'Institut Nacional d'Indústria, el famós INI (1941-1980), que controlarà directament l'empresa.

També hi havia una altra aportació espanyola en l'automoció, amb el grup Barreiros (1954-1978), que no obstant això es va dedicar molt a produir versions espanyoles de cotxes estrangers, com els francesos Simca (1934-1980), a l'origen una operació secundada per la Fiat, o els Dodge (concessió d'una aliança amb l'estatunidenca Chrysler). Així que això de tindre un Simca 1100, llançat un any abans, en 1967, no deixava de ser una cosa interessant, encara que després ens assabentàrem de la seua dificultat intrínseca per a això dels debanés amorosos.

Val, era el moment dels colorets per a recordar: les càmeres familiars, a les quals se'ls ficava un rodet compacte, que calia rebobinar del tot abans de traure'l i introduir-lo en un sobre o paquet, per a portar-lo després a revelar al teu fotògraf de confiança. O on volgueres, clar.

És l'època en què triomfa la sèrie Instamatic de Kodak, iniciada la seua comercialització en 1963. No començarà la seua arribada en massa fins a principis dels setanta, encara que per 1967 ja moltes famílies alacantines disposaven del seu consegüent aparell (per exemple, la Instamatic 25, de només uns 150 grams de pes).

Bé, en aquells dies els nostres pares començaven a manejar-se amb tot eixe vocabulari quasi tècnic des d'Alacant, on s'afermava un procés d'industrialització que en més d'una ocasió, avivada per l'existència d'un sindicat «vertical» (que pretenia albergar a empresaris i treballadors sota un mateix sostre), patinava de forma tan estrepitosa com l'accident ocorregut a Ibi, en una fàbrica il·legal: va haver-hi 31 morts i pràcticament la resta de la plantilla ferida. Alcoi i la Vega Baixa patien en eixe moment un dels pics de recessió...

Però, bo... el sol pintava brillant, esperançador, tintant de fulgor un cel que ja es veia blau en els revelats fotogràfics, encara que, això sí, el 2 d'octubre es perpetrava la brutal matança d'estudiants en la plaça de les Tres Cultures en Tlatelolco, Mèxic; o que aquell respir de llibertat anomenat Primavera de Praga en l'antiga Txecoslovàquia, llavors país satèl·lit de l'ara extinta Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (URSS), durara només set mesos, dos setmanes i un parell de dies, des del 5 de gener al 21 d'agost, liquidada a colp de tanc. El sentiment general era de cant a l'avenir.

Fins i tot naix a Alacant un nou periòdic, 'Primera Pàgina', el 23 de març de 1968, a l'empara de la moderadament aperturista Llei de Premsa i Impremta del ministre Manuel Fraga Iribarne (1922-2012), responsable d'Informació i Turisme des de 1962 a 1969. Va aguantar fins al 25 de juliol de 1972. I hi havia notícies que cobrir, per exemple en Fogueres.

A

— A
Platja del Postiguet any 1968. *Fotografia Sánchez. Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

UN BON GRAPAT DE JOVES

Per estes dates ens trobarem també davant una generació d'artistes constructors en les Fogueres que anaven a plantar-li la renovació no sols estilística, també en l'ànima, al bulb raquidi de la Festa, una saba nova en la qual s'anoten noms com els de Jose Muñoz Fructuoso (1953-2022), el primer a més a introduir l'art alacantí en les falles, o Pedro Soriano, o Pascual Domínguez, o Ángel Martín, o Remigio Soler (1932-2016) ...

Un grup de joves, que llavors ho eren físicament, que tenen quasi com a mentor al mateix Ramón Marco, 'El Mestre' (1919-2006), qui eixe any, a més de la foguera oficial, 'Alacant, casa de la primavera', li dona un primer premi més a la comissió de Ciutat d'Assis, l'antepenúltim de la dècada, en este cas per 'Sol i ombra'. En 1950 ('Succedanis en l'art') i 1951 ('El jou de la moda') li'ls havia proporcionats a Sèneca-Autobusos.

Així, l'any en què Maurici Gómez (1932-2012), un altre dels predecessors, pare dels germans Gómez Fonseca, es fa càrrec del monument de Sèneca ('La dona'), debuten Ángel Martín ('Comptem amb tu' per a Carmen-San Agustín i 'Conega vosté Espanya' per a Santa Isabel) o Pascual Domínguez ('Telecrónica' per a Florida-Portazgo). I Pedro Soriano, com déiem, en Pla-Hospital, plantejant-se 'Les bogeries del món de hui', que en el fons no eren sinó les esperances del món del demà.

SORIANO

—
Pedro Soriano al costat de l'esbós original de la foguera oficial de 1993, "Crisol". *Fotografia David Hernández.*

UNA VIDA DEDICADA A LES FOGUERES

Per David Hernández

"No hi ha dubte que la trajectòria de Pedro Soriano com a artista de Fogueres va marcar un abans i un després en la història de les Fogueres de Sant Joan"

David Hernández

A

— A
Pedro Soriano al costat de l'esbós original de la foguera de Mercado Central de 1997. *Fotografia David Hernández.*

Era un dimarts 30 de gener de 2024, serien les sis i mitja de la vesprada, quan tocàvem el timbre de la casa de Pedro Soriano disposats a conèixer la seua vida com a artista de fogueres i les seues múltiples anècdotes. Res més obrir la porta el corredor s'inundava de Fogueres. Les fotografies, esbossos i maquetes omplien cada racó d'història, una infinitat de relats ens esperaven aquella vesprada. Pedro guarda amb gran afecte les seues obres i expressa amb les seues paraules la passió que té al món de les Fogueres de Sant Joan. Com a artista de llarga trajectòria, amb una gran quantitat de premis i reconeixements, Pedro pot passar-se hores i hores parlant-te de totes les seues vivències i així va ser. Les hores van passar volant recopilant i coneixent tota la història que s'arreplega darrere dels seus més de trenta-cinc anys de professió, des de 1968 fins a 2004. Així i tot, i malgrat els anys, ell diu sentir-se amb força i energies com per a plantar una foguera. Somia amb realitzar una última, potser que li deixe un millor record com a artista, ja que al acomiadar-se en 2004 va tindre grans problemes en la plantà de la foguera Altozano, la qual no va poder acabar. Tan llarga és la trajectòria de Pedro en el món de les Fogueres i tan reconegut és el seu art, el denominat “sorianismo”, que en preguntar per Pedro Soriano són moltes i diverses les opinions sobre el seu art. Un artista que va marcar un abans i un després en les Fogueres de Sant Joan.

A

B

— A
Pedro al costat dels seus germans.
Arxiu Pedro Soriano.

— B
Un jove Pedro Soriano al costat de Mauricio Gómez.
Arxiu Federació de Fogueres.

UN JOVE ARTISTA

La seua marxa en el món de les Fogueres va començar amb la realització d'algunes xicotetes maquetes de fogueres i plantant alguna foguera infantil per al Barri de Carolines Altes.

Si volem conèixer a Pedro Soriano hem de remuntar-nos al 24 de març de 1948, dia que va nàixer al carrer Taquígraf Martí número 1. Des de molt xicotet despuntava per ser un enginyós artesà i destacava per modelar formes i figures amb els materials que trobava. Ell mateix reconeix "que disposava d'una gran habilitat per a la realització de les arts plàstiques". Sorprèn que tal facilitat per a treballar el volum no li vinguera de família perquè no disposava de cap familiar que es dedicara a les arts i molts menys a realitzar fogueres. Tal era l'habilitat de Pedro que entre les seues múltiples fotos, retallades i altres records ens trobem un periòdic de 1959 amb data 13 de març amb un titular que citava "Pedrito Soriano, un 'Pierino' de l'escultura" en el qual fins i tot podem veure una fotografia d'un xicotet Pedro amb un peu de foto que deia "Pedrito Soriano, el xicotet escultor que resideix en la Barriada de Carolines Altes". Sens dubte, cal destacar que despuntava des de molt xicotet i que tot era l'avantsala d'un futur en el qual passaria de xiquet artista a geni.

La seua marxa en el món de les Fogueres va començar amb la realització d'algunes xicotetes maquetes de fogueres i plantant alguna foguera infantil per al Barri de Carolines Altes. Sens dubte, Pedro passaria a la història per les fogueres grans que va plantar però cal destacar que va deixar alguna foguera infantil per al record com poden ser Benalúa en 1979 o Sèneca-Autobusos en 1984.

Pedro va començar la seua marxa com artista de fogueres en 1968 per al districte de Pla-Hospital amb tot just 20 anys d'edat, una foguera que dissenyaria un any abans per a Carolines Altes i la qual va ser rebutjada per la comissió. Aquella foguera de Pla-Hospital va costar 125.000 pessetes sent una gran sorpresa per a ell. Un treball al qual va titular "Les bogeries del món d'avui" i que recorda amb gran afecte encara que ell mateix va reconèixer anys més tard que no van ser grans obres. Sent i així ho expressa una gran emoció per aquella oportunitat que van saber brindar-li ja que, al no ser un artista conegut i molt menys consagrat aconseguir un contracte amb aqueix pressupost va suposar una sorpresa majúscula per a ell. Si cap, tots hauríem d'estar agraïts a Pla-Hospital per donar-li aquella oportunitat en sembrar un camí en el qual Pedro aconseguiria les cotes més altes. Una carrera amb pujades i baixades però que, sens dubte, no passa desapercebuda per a aquells que senten la festa. La il·lusió d'aquell jove encara segueix present ja que, en entrar actualment a la seua casa, en el seu rebedor, una enorme maqueta espera l'oportunitat de ser plantada a Alacant. Aqueix alè d'esperança i somni van ser el comiat de Pedro en aquella visita al seu particular museu que Soriano guarda amb tant d'afecte a la seua casa.

Un any després, en 1969, Pedro plantaria dos fogueres per al record, no potser per la seua estètica, volum o composició sinó pel significat personal que tenien per a ell. Una per al districte de Santa Isabel a la qual guarda un gran afecte a per ser la primera que va plantar en el districte que el va veure nàixer. Una altra seria per al districte de Portuaris Pla del Bon Repós que suposaria la seua primera distinció com a artista ja que va aconseguir el segon premi de Primera Categoria. El seu començament va ser dubitatiu per la falta de confiança que algunes persones li van mostrar però ell insistia i insistia per aconseguir el seu gran somni. Aquelles bogeries, com ell mateix diu, van aconseguir forjar a un artista que ha deixat la seua pròpia petjada en la història i és per això que avui dia coneixem el denominat "Sorianismo". Un títol que s'ha guanyat a base de caràcter i personalitat, de saber apostar per allò en el que ningú confiava, per saber portar idees noves i sobretot per crear un estil totalment reconegut. Potser, revisant la història podem veure fogueres mancades d'aquell estil, però tot començament té els seus moments fins a trobar-se. Pedro va tardar alguns anys a definir la seua peculiaritat però al final ho va aconseguir.

UN TALENT ÚNIC

La història de Soriano és llarga, molt llarga, amb una trajectòria que li ha permès deixar el seu segell en diferents districtes i en diferents categories, fins i tot en alguna portada de Barraca. En 1970, plantaria només una Foguera per al districte de General Mola Renfe i descansaria a l'any següent en marxar-se al servei militar. En 1972, plantaria la seua primera foguera de Categoria Especial per al districte de Ciutat d'Assís quedant en segona posició, sens dubte un gran premi per a un debut somiat i més si pensem que el primer premi d'aquell any se l'emportaria un grandíssim Ramón Marco per al mític districte de Benalúa. Curiositat més si cap ja que passats 7 anys, en 1979, Soriano aconseguiria el seu primigeni primer premi de categoria especial plantant per a aquell districte de Benalúa amb una foguera que portava de títol “Evolució”. Potser aqueixa foguera, més aviat aqueix lema, era un presagi del que estaria aviat d'ocórrer ja que, des d'aqueix mateix any i al començament dels anys 80, Pedro va començar a canviar d'estil, va evolucionar com a artista.

En 1980 va deixar les primeres pinzellades d'aqueix canvi en la seua primera foguera oficial, aquella que feia el guanyador de categoria especial de l'any anterior. Un any després, en 1981, es forjaria per complet aqueixa esmentada evolució, el canvi, el despertar d'un artista amb grans idees. La Foguera “Amanecer”, que va plantar per al districte de Benalúa, és, sens dubte, el naixement d'un estil característic. Esta foguera li va permetre alçar-se per segona vegada amb el primer premi de categoria especial, un guardó que aconseguiria en un total de 8 ocasions sent l'última en 1992 per al districte d'Hernán Cortés amb el lema “Gents de foc”. En aqueix camí, cal destacar la foguera de Benalua de 1982 que, fins i tot sent més xicoteta que la seua predecessora que mesurava 24 metres, tenia una qualitat artística impecable. Tampoc podem oblidar-nos del seu primer premi de 1983 en el districte de Pio XII, una foguera guardada en la retina de molts alacantins i alacantines.

En la plaça de l'Ajuntament es van poder gaudir de les seues obres en nombroses ocasions. Un emplaçament en el qual Soriano va deixar grans treballs com pot ser “Cartell de Fogueres” de 1983, un excel·lent treball en formes i composició. La foguera plantada en 1984 amb una sorprenent rematada daurada acabada en una explosió que inundava la plaça d'art. A més, aquesta foguera estava totalment sostinguda damunt d'una plataforma central que feia d'eix principal. Un recurs que va utilitzar en més d'una ocasió al llarg de la seua etapa professional. Tothom parla d'aquestes fogueres de l'Ajuntament o de les plantades en categoria especial, especialment les premiades amb el primer premi però, Pedro Soriano va aconseguir grans èxits en altres categories sent un dels artistes més guardonats de la història de la Festa. Sens dubte, la seua llarga trajectòria treballant per a les Fogueres de Sant Joan li han permès tenir l'oportunitat d'aconseguir-ho. És per això que, podríem estar escrivint sobre Pedro Soriano durant pàgines i pàgines.

La Foguera “Amanecer”, que va plantar per al districte de Benalúa, és, sens dubte, el naixement d'un estil característic. Esta foguera li va permetre alçar-se per segona vegada amb el primer premi de categoria especial, un guardó que aconseguiria en un total de 8 ocasions sent l'última en 1992 per al districte d'Hernán Cortés amb el lema “Gents de foc”.

—
1980 Foguera Oficial de l'Ajuntament.
Arxiu Pedro Soriano.

A

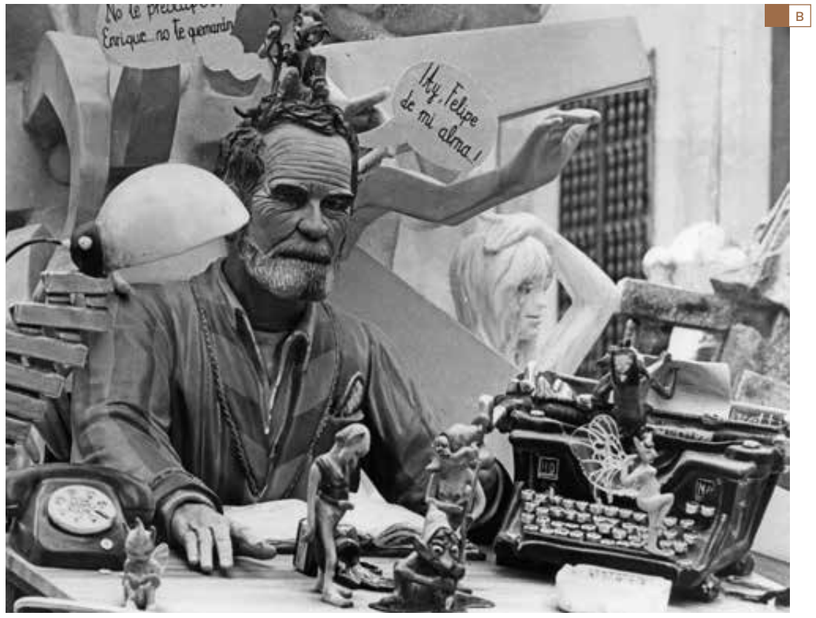

B

— A
1985 Detall Foguera Oficial Ajuntament, "El sol il·lumina la nostra història". *Arxiu Roberto Climent.*

— B
Ninot Indultat 1988, Foguera Sant Blai. *Arxiu Universitat d'Alacant. Arxiu de la Democràcia Col·lecció de fotografies d'Enrique Cerdán Tato.*

— C
Pedro Soriano al costat d'Enrique Cerdán Tato en el seu taller l'any 1988. *Arxiu Universitat d'Alacant. Arxiu de la Democràcia Col·lecció de fotografies d'Enrique Cerdán Tato.*

C

Cal destacar que en 1993 va plantar en la Plaça de l'Ajuntament la seua foguera més coneguda: "Crisol" de més de 30 metres d'altura. Potser no és la seua millor obra a nivell artístic però va sorprendre a tots i totes per la seua espectacularitat en volum.

Encara que són grans les llums en la trajectòria professional de Pedro, hi ha alguna ombra en el seu dilatat camí com a artista. Va ser més d'una foguera la que no va poder mantenir-se en peus durant tots els dies de fogueres. Fins i tot la ja esmentada Altozano en 2004, la seua última foguera, no va acabar de plantar. Recordem entre altres l'espectacular foguera de 1986 per al districte de Benalúa on el fort vent la va desplomar l'endemà de la plantà. Aquests xicotets sots del camí són motiu de les arriscades rematades que planteja l'artista. Indubtablement, quan les fogueres estaven acadades i plantades destacavnen per ser espectaculars cercant el risc i la vistositat. Cal destacar que en 1993 va plantar en la Plaça de l'Ajuntament la seua foguera més coneguda: "Crisol" de més de 30 metres d'altura. Potser no és la seua millor obra a nivell artístic però va sorprendre a tots i totes per la seua espectacularitat en volum. Oposades fotos d'aquells anys, es pot observar com la rematada blava sobreeixia per damunt dels edificis de la plaça una mica mai vist i que difícilment es podrà tornar a veure. Segons conta Pedro "en 1987, després d'alguns anys desastrosos, va fer una promesa a la Santa Faç perquè aqueix any fóra millor i el 23 de juny, després dels èxits reeixits, va eixir descalç fins al monestir per a oferir-li els premis aconseguits" ja que, després de la promesa, Pedro tornaria a guanyar aqueix any el primer premi de categoria especial per al districte de Sant Blas, guardó que repetiria el següent any.

A

B

ÚLTIMES PINZELLADES

L'alegria dels últims anys va quedar truncada en 1989 en el qual no va poder alçar-se de nou amb el primer premi de categoria especial plantant en aquesta ocasió per al districte d'Hernán Cortes. Això va desmotivar a l'artista que va decidir prendre's un temps de descans per a trobar-se a sí mateix a nivell artístic i personal. Anys més tard tornaria amb les piles renovades i aconseguiria el ja citat primer premi de categoria especial de l'any 1992 per a Hernán Cortés. A partir d'aqueix any, Pedro no aconseguiria alçar-se en cap altra ocasió amb el màxim guardó de les Fogueres. A poc a poc la flama de Pedro es va anar apagant però va continuar deixant grans obres per a districtes com Polígon de Sant Blas, Santa Isabel, Mercat, Ciutat d'Assís... Entre aquestes últimes obres cal destacar la foguera de 1996 plantada per al districte de Port d'Alacant. Una foguera que plantaria en Canalejas, enfront de la llotja, molt allunyada del port. En 2001, tornaria a plantar la foguera de l'Ajuntament, una obra de gran envergadura destinada al foc. Un any després, en 2002, plantaria la seua última foguera oficial amb una foguera que no va poder sostenir-se sola en peus durant totes les festes i va haver de ser subjectada per una grua sent un amarg comiat en la plaça de l'ajuntament.

No hi ha dubte que la trajectòria de Pedro Soriano com a artista de Fogueres va marcar un abans i un després en la història de les Fogueres de Sant Joan. Aquell jove que va treballar en el taller de Ramón Marco com a aprenent va culminar sent un gran referent. El seu treball incansable, la seua cerca de nous materials, de noves formes i acabats, el seu irreprotxable lliurament per cercar la majestuositat de les seues obres posen a Pedro Soriano a la part alta dels escalons dels artistes de fogueres. Les seues composicions, l'ús de la varietat cromàtica o del blanc impol·lut, com aquella foguera de 1986 per al districte de Sèneca-Autobusos, les impressionants peces, les rematades a grans altures, la seua imaginació per a la disposició dels ninots i la seua aposta per una estètica única marquen la trajectòria de Pedro Soriano.

Per aquesta llarga vida en les Fogueres, per consolidar-se com un referent, per tenir un reconegut estil propi, per viure somiant rematades úniques mentre ho compaginava gaudint de la seua altra gran passió, cantar tangos, ens permeten parlar de Pedro Soriano Moll com un artista únic.

— A
Detall foguera Polígon de Sant Blai 1995, "Germen". *Arxiu Roberto Climent.*

— B
Plantà foguera oficial Ajuntament 2001, "Missatge de foc". *Arxiu Pedro Soriano.*

—
1993 Oficial Ajuntament, "Crisol". *Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

PEDRO SORIANO, EL RISC ELEVAT A LA MÀXIMA CATEGORIA

Per Tere Compañy i Adrián Mazón

—
2002 Foguera Oficial Ajuntament, "Reflexió". *Arxiu Roberto Climent.*

"Crec que l'estil de fogueres que plantejava cada any va impressionar als foguerers."

Pedro Soriano

A

El rellotge marca la una de la vesprada d'un dimecres qualsevol en el districte de Santa Isabel. L'ambient dels carrers és l'habitual. Les campanes de la parròquia de Sant Antoni de Pàdua, coneguda com els Franciscans, donen l'hora mentre multitud de vehicles recorren la plaça de Sant Antoni. Amb això, el tumult de la gentada completa els carrers, uns que van en solitari i altres que tornen acompanyats de xiquets recentment eixits de les classes.

El so dels batalls, al costat del pas del trànsit, es cola en un dels primers pisos d'aquesta cèntrica plaça. És ací on espera un autèntic mausoleu dedicat a les festes oficials d'Alacant, les Fogueres de Sant Joan; en el qual encara continua l'activitat artística. És, ni més ni menys, que la casa de l'artista Pedro Soriano Moll.

És al sonar el timbre de la seua residència particular -el seu castell protector en el qual reviu els seus esplendorosos anys dedicats a les fogueres i a l'art efímer- quan Soriano corre als seus 75 anys rabent a obrir les portes. És en eixe moment quan l'esforç i la dedicació a la seua gran passió pren forma i es reflecteix plasmat entre esbossos, esbossos, maquetes, retrats, fotografies, quadres, motles, escultures i pinzells.

"Ací no queda res més que el deu per cent de tot el que he fet", confessa mentre recorre amb una àmplia mirada el seu saló, l'epicentre de la seua faceta artística. En ell s'acumulen els records de més de quatre dècades, amb un element important i quasi oblidat en moltes llars: un reproductor de vídeo i DVD que encara reprodueix els seus grans moments durant la plantà de les impressionants fogueres amb les quals va convertir els carrers d'Alacant en un arriscat i bell museu.

Són molts els llibrets i articles, amb especial regruix a les portades dels diaris locals -acumulades sobre el seu sofà-, que arrepleguen els seus triomfs i victòries. Primers premis, distintius, entrevistes, fitxatges i, també, algun mal moment... No obstant això, la història que envolta a l'artista i la seua figura va més enllà, on sobreïxen les nombroses anècdotes que defineixen a un Pedro Soriano que va elevar el risc a la seua màxima categoria, molt per damunt de l'Especial.

— A
Pedro en el taller que té a la seua casa. *Fotografia Adrián Mazón.*

A

Per a arrancar amb elles és necessari apuntar-se per la seua finestra i dirigir la vista a l'encreuament entre la plaça Sant Antoni i la desembocadura del carrer Maestro Caballero, on planta la seua foguera el districte Santa Isabel. Amb això, el calendari retrocedeix 55 anys, fins a 1969, la segona ocasió -després de debutar un any abans- que l'artista foguerer va traure el seu art al carrer, en concret a aquesta foguera amb 'Señales de tránsito'.

En aquella època, Soriano encara era menor d'edat -cal assenyalar que es va rebaixar a 18 anys amb la Constitució de 1978-, la qual cosa no va ser impediment per a dedicar-se a la seua passió com tampoc ho van ser les crítiques. "Els artistes no m'engolien. Era un xiquet". Així, no va dubtar a llogar una nau on construir les seues fogueres. El seu primer taller "eren les quadres dels cavalls del fem, per la Zona Nord", la qual era "grandíssima" i el seu sòl era encara terra. En comprovar tals dimensions, no va dubtar a construir enormes cossos centrals per a les seues fogueres, totes elles en poques peces com va ser el cas d'un guàrdia de trànsit per a Santa Isabel.

El problema va vindre a l'hora de dur a terme la plantà. "Era una peça grandíssima i no eixia per la porta", recorda amb lluentor en els ulls en reproduir en la seua memòria a aquell Sorià de 20 anys. Per això, aprofitant el material del sòl, no va dubtar a cridar a un dels seus amics per a cavar un forat davall de la porta, amb el qual ampliar l'eixida del seu primer taller. Aquest moment li serveix per a explicar que "sempre he tingut molt de nervi", cosa que li va servir per a aventurar-se en més d'un projecte, factor que li va permetre haver "fet tant treball" com ha quedat reflectit en els quasi cent anys d'història de les Fogueres de Sant Joan.

Visitar el seu taller era com entrar en el temple de l'art efímer i veure evolucionar els seus projectes, un privilegi que em feia molt feliç.

Aquesta va ser la primera de les seues anècdotes com a artista, a les quals van seguir altres tantes i no sols per terra, també per aire com va succeir en quasi dues dècades després en Sant Blai. Va ser en 1987 quan Soriano va plantar 'Terreta' en aquest districte, una foguera de la qual desa -en les seues múltiples carpetes- nombroses fotografies en les quals s'aprecia "com la rematada tocava els balcons". No obstant això, la seua gran aventura va vindre donada un any després, quan li va tocar pujar-se'n a l'alt d'una grua per a redreçar 'Alicante, genio y cultura'.

Va ser en aquesta època quan l'artista va començar a experimentar amb nous materials. Un d'ells el metacrilat, el qual va col·locar en barres per a rematar aquesta faena. "Amb elles s'aguantava (l'estructura) i semblava que levitava", detalla abans d'incidir en el temporal que va viure la ciutat d'Alacant aquell 23 de juny. "Em van cridar dient que la foguera de Sant Blai s'havia doblegat", un missatge que encara li posa els pèls de punta en recordar-lo. "Era una rematada molt aparatosa" i s'apreciava doblegat cap a un dels seus laterals a causa del pes i a les ratxes. Per això, es va embarcar a pujar als seus 20 metres d'altura i "vaig anar fent fins a posar-la recta".

Una vegada finalitzada la intervenció, no va tindre ganes de baixar de la grua -ja tenia experiència perquè dies abans havia pujat també per a netejar el metacrilat-. "Estava content i em vaig quedar tan tranquil a dalt", a més, per a celebrar-ho va demanar un gintònic. Així, 'Pepe Larios' -llavors president del districte Sant Blai- li va preparar un i "me'l van pujar amb una canya de pescar i me'l vaig prendre en el més alt, més a gust que Déu". No obstant això, la tranquil·litat es va veure minvada molt prompte, perquè van aparéixer dues motocicletes de la policia municipal, òrgan que requeria la seua presència en la plaça de l'Ajuntament.

"Baixe vosté perquè la foguera (oficial) està doblegada", es van afanyar a comentar-li. I és que el vent també va afectar 'Y la hoguera hace historia'. Una vegada va baixar de la grua, es va desplaçar fins a les portes de la casa consistorial, on li esperava l'alcalde José Luis Lassaletta al costat del cap dels tallers municipals, tots dos van pujar al balcó per a insistir que "la rematada s'ha doblegat", recorda Soriano. Per això, l'artista no va dubtar a ficar-se dins del cos central de la foguera i reforçar l'estructura amb uns gats. "La vaig redreçar sense grua, ací es van quedar i es van cremar".

Pedro Soriano, el risc elevat a la màxima categoria

B

C

— A
Maqueta foguera Benalúa 1982. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
Maqueta foguera Oficial 2002. *Arxiu Roberto Climent.*

— C
Maqueta foguera Benalúa 1981. *Arxiu Roberto Climent.*

A LA PART ALTA DE ‘CRISOL’, “LA FOGUERA DE LA MEUA VIDA”

El risc no va quedar perenne en la trajectòria de Pedro Soriano. Va ser després de guanyar el primer premi de la categoria Especial en 1992 en el districte Hernán Cortés quan l'Ajuntament d'Alacant va contractar l'artista foguerer per a plantar la foguera oficial de l'any vinent. D'ací va nàixer ‘Crisol’, “la foguera de la meua vida”, confessa sense deixar arrere els seus altres projectes d'art efímer. “Se'm va ocórrer una immensa” que no vaig fer gran perquè sí, sinó perquè “ha de tindre la grandària que tingues al teu cap”.

Així, el 15 de juny de 1993 Soriano va arrancar amb l'apilament de materials per a la plantà d'aquella foguera que va marcar un abans i un després en la seua vida. És des d'aquell dia quan arriben nombroses anècdotes a la seua memòria. La primera, tres dies després. L'alcalde Ángel Luna i el seu secretari Conrado Albaladejo estaven de viatge. El primer edil va donar permís per a començar amb els treballs, però “un regidor es va posar fet una fera i ens va dir que la plantà és el dia 20 i fins llavors no podíem”.

Per això, sens dubte, l'artista foguerer va dissenyar un cartell que va deixar plantat a peu de plaça, en el qual es resava: “Per culpa d'un regidor no ens deixen transportar”. En eixe moment “el vaig passar molt malament”. Malgrat això, la plantà va ser “històrica” i es va executar en temps rècord. El primer dia que van permetre posar-se a la feina “ja tenia la part baixa feta” i a les set del matí del dia 21 “ja estava la rematada posada”. Anar a contrarellotge va provocar sofriment i, segons revela el mateix Soriano, l'alcalde Ángel Luna, al seu torn, “li va clavar un escàndol al regidor”.

EL 15 de juny de 1993 Soriano va arrancar amb l'apilament de materials per a la plantà d'aquella foguera que va marcar un abans i un després en la seua vida. És des d'aquell dia quan arriben nombroses anècdotes a la seua memòria.

El treball de plantà va ser possible també gràcies a Grues Cap, detalla Soriano. “Es van portar molt bé amb mi”, i sabien treballar amb l'artista gràcies a l'experiència i relació personal que mantenien. De fet, va ser amb ells -i amb l'ajuda del veterà artista Ángel Martín- amb qui el constructor alacantí va tornar a arribar a les altures. I és que l'anècdota de ‘Crisol’ arranca quan “teníem la rematada amarrada i era impossible pujar-la, calia traure i despenjar la peça i canviar de grua en l'aire”. Per això, Pedro Soriano es va asseure sobre la rematada d'aquesta foguera i amb Martín va poder executar la dificultat -”el canviem de grua i allò es va plantar”- i col·locar la peça en el seu lloc.

A

C

B

— A
Detall foguera Oficial Ajuntament, 1993. *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
Pedro pujat a la mà que forma la rematada de la foguera Oficial de 1993. *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
Detall foguera Oficial Ajuntament, 1993. *Fotografia A. Medina.*

D'aquesta foguera, una vegada plantada, destaca la seua preciositat i les seues dimensions. “La rematada era immensa amb més de 22 metres i mig de diàmetre”, com demostren aquelles peces que van donar forma al diàmetre aeri de ‘Crisol’, al costat de la seua altura de 30 metres. Per a la seua construcció, Soriano va llogar una nova nau, perquè després d'un disgust -provocat per un primer premi que no va aconseguir- en els anys anteriors va decidir deixar l'ofici i vendre “per quatre gosses” el seu anterior taller. “Vaig dir que es foten i el que es va fotre vaig ser jo”, lamenta. No obstant això, va saber eixir del pas i continuar amb el seu art. Per a això, va llogar una “nau vella que era una fàbrica de poals de gel” i, en un dels seus racons, va construir ‘Crisol’ i també ‘Gentes de fuego’ en Hernán Cortés, entre altres tantes.

DE CAPELLANS A MOROS, I LA GALTADA DE LASSALETTA

—
Pedro davant de la foguera 1987 Sant Blai, "Terreta". 1r premi Categoria Especial. *Arxiu Universitat d'Alacant. Arxiu de la Democràcia Col·lecció de fotografies d'Enrique Cerdán Tato.*

Amb el pas dels anys Pedro Soriano va anar perdent la por i guanyant un estil propi, eixe que va batejar com 'Sorianisme'.

Les anècdotes de Pedro Soriano no se centren només en els seus grans i arriscades rematades, perquè l'artista es va iniciar amb fogueres llunyanes a la categoria Especial. Per a descobrir-les, és necessari remuntar-se de nou a 1969, en la foguera que va plantar en Portuaris-Pla del Bon Repòs, la qual es va alçar amb el segon premi de la primera categoria. En ella s'apreciava "un oncle assegut a dalt que era per a ficar-me amb aquell Pla de Desenvolupament de Franco", amb el lema inicial 'Plan de Desembrollo'. No obstant això, les possibles crítiques que poguera tindre el van obligar a canviar-ho per 'Meravelles d'Espanya', el qual li va semblar "estúpid".

L'artista foguerer confessa que "això m'ha passat moltes vegades", fins i tot amb ninots que "tinc indultats" en el Museu de Fogueres, en els baixos de la Casa de la Festa Manuel Ricarte. Un d'ells és el que es va salvar del foc en 1982, pertanyent a la foguera Benalúa. "La primera idea era de capellans i monges", la qual va haver de canviar per "un grup de moros i mores", a través d'un redissenye de les seues pintures i vestimentes. "Em va tocar canviar-ho una vegada fet". Amb això no volia ser "irrespectuós", sinó dotar de crítica i sàtira a l'art efímer que caracteritza a les Fogueres de Sant Joan. "Gràcies a Déu, hui dia sí deixen ficar-ho".

Amb el pas dels anys Pedro Soriano va anar perdent la por i guanyant un estil propi, eixe que va batejar com 'Sorianisme'. Tot això, així com l'acostament a la classe política i el respecte guanyat entre companys, li va permetre plantar sense condicions ni condicionants. Sobre això, l'alacantí recorda quan va ficar la mà en una foguera de José Muñoz Fructuoso. "L'ajudava i vaig anar a pintar-li" i en aquells anys, 'Pepe, el de Torrellano' -com l'anomenava- va construir un ninot de Lassaletta.

La figura de l'alcalde es va construir caricaturitzada, seguint l'estil de sàtira, i "li la vaig pintar jo", recorda Soriano. Una de les coses que va dir en aquells dies va ser: "Pepe, no tens collons a posar-li una mà roja a la cara", en clara al·lusió a aquell episodi violent viscut entre el primer edil de la ciutat i el president de la Diputació, Antonio Fernández Valenzuela, abans d'un ple en 1991. Així, l'alacantí no va dubtar a dibuixar el senyal d'una mà i "es va assabentar que la vaig pintar jo. Ja vaig procurar que s'assabentara", fa broma tres dècades després. "La ciutat era una conya, se'm va ocórrer a mi i la crítica agradava molt".

A

B

— A
Ninot Indultat 1988, Foguera Sant Blai. *Arxiu Universitat d'Alacant. Arxiu de la Democràcia Col·lecció de fotografies d'Enrique Cerdán Tato.*

— B
1997. Plantà Foguera Mercat Central. *Fotografia A. Medina.*

— C
1984 foguera Oficial Ajuntament, "Monument al clima". *Arxiu Roberto Climent.*

— D
1986 Benalúa, "Retalls de l'ànima alacantina". Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

— E
Ninot Indultat 1987, Foguera Sant Blai. *Arxiu Pedro Soriano.*

Pedro Soriano, el risc elevat a la màxima categoria

C

D

E

Van ser nombroses les anècdotes amb José Luis Lassaletta les que Pedro Soriano també rememora. Des de treballar junts en la foguera oficial 'La década de oro alicantina', dedicada a arquitectes, pintors i escultors; a anar amb la mà embenada i tirar-li la culpa -en senyal de broma- a l'alcalde. "Encaixava la mà sense força" i un dia en la seu de l'antiga Comissió Gestora, Soriano preguntat pel seu embenatge va dir "una estreta de mà de Lassaletta i m'ha fotut la mà", amb la sort que el primer edil "era allí i em va sentir". Entre altres, també destaca un nyic-i-nyac per les burles a José Ángel Guirao, les quals "em fotien".

Amb tot, la trajectòria de Pedro Soriano ve marcada pels seus impressionants fogueres, les quals perduren en la memòria dels foguerers, barraquers i alacantins. Totes i cadascuna d'elles ha sigut capaç d'impactar en la retina i sorprendre les mirades, deixant atònites a totes les persones que alguna vegada han passejat pels seus baixos. Això sí, l'art té els seus secrets i, en ells, s'aventuren aquest tipus d'anècdotes, de les quals encara queden moltes per comptar i descobrir. Serà potser, el dia que l'art de Soriano torne als carrers -perquè té intenció com a mostra la seua última maqueta i és el seu últim desig- el que faça que totes elles isquen amb ell i el seu llegat a la llum.

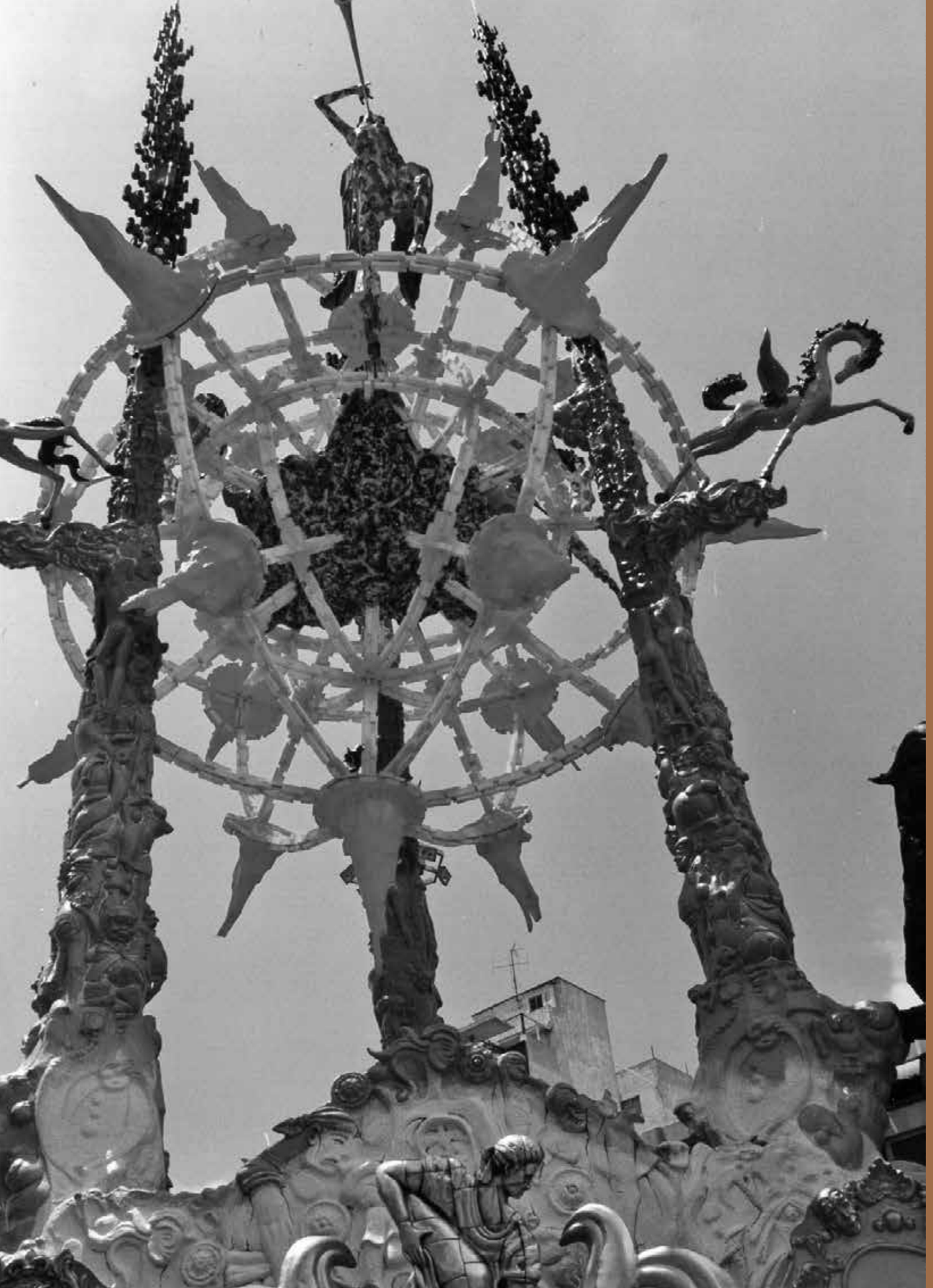

LA IMAGINACIÓ DESBORDANT CONVERTIDA EN ART EFÍMER

Per Isabel Niñerola i Lola Alcaraz

—
1996 Port d'Alacant, "Bola de foc". 4t premi Categoria Especial.
Fotografia A.Medina.

"Durant la meua vida he plantat moltes fogueres i em recorde de totes elles. Tinc grans records de nits de plantà, problemes per a plantar la foguera oficial de 1993 i moltes altres històries que m'han passat"

Pedro Soriano

CLAUS DE L'OBRA DE PEDRO SORIANO MOLL

El seu **estil** es caracteritza pel sacrifici del perfecte modelatge i escatat en benefici de l'espectacularitat i l'impacte en l'espectador. Arribant a construir, compta Pedro, una foguera de 30 metres d'altura, 'Crisol'.

La seua intenció és que el focus d'atenció de la foguera siga una espectacular rematada, de grans dimensions, sostinguda, la majoria de les vegades, per una base estreta, la qual cosa li va provocar algun esglai. Els seus monuments sorgeixen de l'asfalt i els ninots se situen, en alguns casos, fora del perímetre de la foguera. En nombroses ocasions, convida a l'espectador a apuntar-se a l'interior de les intricades estructures de fusta de les seues fogueres. Pedro destaca que 'la foguera aconsegueix la seua màxima i verdadera dimensió en la cremà', en eixe moment s'observa la majestuositat que l'artista vol reflectir.

El **color** en la seua obra és el gran protagonista, amb gust pel degradat. Al mateix temps, es dirigeix a l'altre extrem realitzant figures monocromes, arribant al màxim exponent amb la foguera de Sèneca-Autobusos de l'any 1985, la qual era completament blanca. Va emprar el pa d'or i el poliment de làmines de paper per a aconseguir una lluentor intensa, que reflectisca la llum d'Alacant.

Al llarg de la seua extensa carrera va utilitzar tècniques artístiques molt diverses com a oli, relleus, collage, transparències, metacrilat, medallons, modelat d'escultures, i fins i tot, va arribar a utilitzar pintura d'automòbil.

Al llarg de la seua extensa carrera va utilitzar tècniques artístiques molt diverses com a oli, relleus, collage, transparències, metacrilat, medallons, modelat d'escultures, i fins i tot, va arribar a utilitzar pintura d'automòbil.

L'artista foguerer va exercir la seua labor artística a la ciutat d'Alacant, entre els anys 1968 i 2004. Compta amb una prolífica carrera que s'estén tant en el temps com en el nombre d'obres realitzades, més de 150. Ha rebut nombrosos guardons, entre ells 9 primers premis en la màxima categoria, la qual cosa li atorgava el privilegi de plantar la foguera oficial a l'any següent. Així com, diversos ninots indultats, exposats, quasi tots, en el Museu de Fogueres. En concret, 16 ninots indultats, corresponents als anys: 1976, 1977, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1993, 2000 i 2001.

A

Totes estes tècniques les mescla amb ninots de tall realista que, en nombroses ocasions, han representat a grans persones d'Alacant com ara, Gastón Castelló, Ramón Marco, Tomás Valcárcel, Manuel Baeza, José Luis Lassaletta, José Gutiérrez, Otilio Serrano, Enrique Cerdán Tato, José Espadero, José Ángel Guirao, Caruso, Ángel Martín Jover...

Nombrosos artistes van influir en la seua obra. Manuel Baeza, encara que al principi no tenien bona relació, van acabar sent amics i van col·laborar en alguna foguera plantada en Benalúa. Pedro va arribar a dedicar-li un ninot. Ramón Marco, a qui reconeix com el millor artista de fogueres. Gastón Castelló va ser la persona que més li va influir en la seua carrera. Sent especial admiració per ell. Li va dedicar nombroses escenes en diverses fogueres i, en concret, la foguera de Benalúa l'any 1981, dedicada a ell íntegrament, amb la qual va obtindre el màxim guardó de Fogueres i el ninot indultat. La seua mort l'any 1986 va ser un dur colp per a Pedro.

La seua obra va generar un estil propi, creatiu i revolucionari, al qual el públic de fogueres denomina 'Sorianisme'. Va crear escola, nombrosos són els artistes que en algun moment de la seua carrera han seguit els passos de Soriano.

Per a Pedro la foguera ha de sorprendre el visitant amb la seua espectacularitat. Ha de posseir formes i colors que vagen amb el nostre clima i amb la llum de la 'Terreta', així com una temàtica pròpia de la nostra ciutat. En les seues fogueres els aspectes fonamentals són: 'monumentalitat, forma, originalitat i color'.

— A i B
1968 Pla-Hospital, "Les bogeries del món de hui". 1a Categoria. *Arxiu Roberto Climent.*

B

EL SEU INICI COM A ARTISTA DE FOGUERES

Va començar amb la creació d'algunes fogueres infantils per al barri de Carolines, en el qual va nàixer. En 1967 amb tan sols 19 anys va preparar la seua primera maqueta adulta amb paper de periòdic arrugat, sense motles i amb molta crítica. Finalment és contractat per la Foguera Pla-Hospital en ser rebutjat el projecte per Carolines Altes.

En 1968 planta la seua primera foguera per al districte de Pla-Hospital amb el lema "Les bogeries del món de hui" de Primera Categoria. Va costar 115.000 pessetes, i amb el primer pagament, el seu oncle Paco li aconsegueix el seu primer taller en Sant Blai. Un any després, en 1969, es trasllada a una vella nau en Mil Viviendas. Comença a treballar amb Javier Mayor León, pintor i dibuixant. Les seues primeres fogueres són molt tosques, mal acabades. Aqueix any va plantar Santa Isabel amb el lema "Senyals de trànsit" i "Meravelles d'Espanya" per al districte de Portuaris Pla del Bon Repòs on va aconseguir el segon premi de Primera Categoria, el qual va ser el seu primer guardó en les Fogueres. En 1970 planta únicament la foguera de General Mola-Renfe amb el títol "A la conquesta". L'any 1971 no planta cap foguera en trobar-se realitzant el servei militar.

A

B

— A
1969 Portuaris Pla del Bon Repòs, “Meravelles d'Espanya”. 2n premi de 1a Categoria. *Arxiu Tomás Bordera.*

— B
1969 Santa Isabel, “Senyals de trànsit”. *Arxiu Ángel Romero.*

—
1970 General Mola-Renfe, “A la conquesta”. *Arxiu Tomás Bordera.*

SALT A LA CATEGORIA ESPECIAL

En 1972, construeix la seua primera foguera de Categoria Especial en el seu nou taller, en el local on havia tingut el negoci el seu pare en Bola d'Or: Ciutat d'Assis, "De bona i mala casta". Aquesta va ser guardonat amb el 3r premi de Categoria Especial i a més, va obtindre el Premi Especial de la Comissió Municipal de Festes. Estava composta per una desmesurada base que s'estrenyia en una torre, en la qual una mà sostenia la rematada. Utilitza un degradat del groc al roig i destaquen uns enormes caps. A més, va plantar Portuaris-Pla del Bon Repòs amb el lema "Teleproblemes" i va rebre el 3r premi de Primera Categoria.

Al 1973 s'instal · la en un taller en Tànger i va donar forma, per una banda, a la foguera Carolines Altes, "Cinc sentits i escaig" amb la qual va aconseguir el 2n premi de Categoria Especial. En aquesta despunta la part central: d'ella emanen grans dracs, tot en brillant color daurat. Per altra banda, també va plantar a Pla Hospital amb "Està vostè contaminat?" i Portuaris-Pla del Bon Repòs amb "La tela fa història". En 1974 continua en Carolines Altes amb "Diablesca". Va aconseguir el 3r premi de Categoria Especial i el Premi Especial Comissió Municipal de Festes. Destaca un gran dimoni roig que compon la part central de la foguera. Sosté dos grans àngels, els cossos dels quals són de color daurat. Una vegada més, planta en Santa Isabel, "Ensomni D'Alacant" que va obtindre el 3r premi de Primera Categoria, Pla-Hospital amb "Turisme de per riure" i també realitza Sant Antoni de Baix, "Si no vols caldo".

L'any 1975 debuta en Mercat Central amb "El rellotge de la vida" va obtindre el 2n premi de Categoria Especial. La foguera estava composta per unes bases de figures monumentals. La part central es manté en quatre potes que sostenen la gran rematada en el qual ressalta un rellotge i que conclou amb dos grans insectes. S'accentua, de nou, el color daurat. Eixe mateix any, s'encarrega de Santa Isabel, "L'amor en el temps"; Sant Blai de Dalt, "Per a vosaltres el nostre esforç" i Carolines Altes, "Coses del món". En 1976 va plantar 5 fogueres: Carolines Altes, "Continents"; Mercat Central, "La foguera"; Foguerer Carolines, "Publicitat"; Sant Blai de Dalt, "Interessos creats" i Obra Sindical de la llar, "El destape". Al 1977 en Mercat Central amb "Joventut" va aconseguir el 3r premi de Categoria Especial en la qual sobreïxen dos peixos laterals de gran grandària i en ells utilitza de nou el daurat. La rematada està composta per un enorme ruc i un ingent fanal. Destaquen també diverses aus. També va realitzar Calvo Sotelo, "Pecats del nostre temps".

En 1972, construeix la seua primera foguera de Categoria Especial en el seu nou taller, en el local on havia tingut el negoci el seu pare en Bola d'Or.

— A
1972 Ciutat d'Assis, "De bona i mala casta". 3r premi de Categoria Especial i Premi Especial de la Comissió Municipal de Festes. *Arxiu Àngel Romero.*

— B
1972 Portuaris-Pla del Bon Repòs, "Teleproblemes". 3r premi de 1a Categoria. *Arxiu Àngel Romero.*

A

B

C

D

— C
1973 Pla Hospital, "Està vostè contaminat?". *Arxiu Tomás Bordera.*

— D
1973 Carolines Altes, "Cinc sentits i escaig". 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

A

B

C

D

—
1973 Portuaris-Pla del Bon Repòs, “La tela fa història”. *Arxiu Tomás Bodera.*

— A
1974 Carolines Altes, “Diablesca”. 3r premi de Categoria Especial i Premi Especial Comissió Municipal de Festes. *Arxiu Ángel Romero.*

— B
1974 Pla-Hospital, “Turisme de per riure”. *Arxiu Ángel Romero.*

— C
1974 Sant Antoni de Baix, “Si no vols caldo”. *Arxiu Ángel Romero.*

— D
1974 Santa Isabel, “Ensomni D’Alacant”. 3r premi de 1a Categoria. *Arxiu Tomás Bodera.*

A

B

C

D

— A
1975 Sant Blai de Dalt, “Per a vosaltres el nostre esforç”. *Arxiu Ángel Romero.*

— B
1975 Santa Isabel, “L’amor en el temps”. *Arxiu Ángel Romero.*

— C
1976 Foguerer Carolines, “Publicitat”. *Arxiu Ángel Romero.*

— D
1976 Sant Blai de Dalt, “Interessos creats”. *Arxiu Tomás Bodera.*

—
1975 Mercat Central, “El rellotge de la vida”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

A

B

C

D

—
1977 Mercat Central, “Joventut”. 3r premi de Categoria Especial. *Fotografia J. Alcañiz, arxiu Tomás Bordera.*

— A
1976 Carolines Altes, “Continents”. *Arxiu Tomás Bodera.*

— B
1976 Mercat Central, “La foguera”. *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
1976 Obra Sindical de la llar, “El destape”. *Arxiu Ángel Romero.*

— D
1977 Calvo Sotelo, “Pecats del nostre temps”. *Arxiu Pedro Soriano.*

A

— 1978 Mercat Central, “Contrastos”. 2n premi de Categoria Especial. *Fotografia J. Alcañiz, arxiu Tomás Bordera.*

— A 1979 Benalúa, “Evolució”. 1r premi de Categoria Especial. *Fotografia J. Alcaraz, arxiu Federació de Fogueres.*

El 1978 va ser un any clau per a recuperar l'estètica plenament alacantina. Pedro volia recuperar l'estil de Gastón Castelló, pintor i artista de fogueres. Va plantar Mercat Central, “Contrastos”. Va aconseguir el 2n premi de Categoria Especial. Considerada revolucionària en la història de les Fogueres. Tres sirenes que sostenen un tambor, com a element arquitectònic, del qual ixen flames de foc que envolten la rematada. Amb esta foguera defineix el seu estil propi. ‘Vaig guanyar el primer premi, ben guanyat’ ‘Eixe any el premi de l'Información no va ser per al primer premi, me'l van donar a mi’. En canvi, en 1979, en Benalúa amb “Evolució” sí aconsegueix el 1r premi de Categoria Especial. És la primera vegada que obté este premi i, d'esta manera, consolida el seu estil, destacant en esta foguera alguns trets molt característics com: un monòlit molt estilitzat i alt coronat amb una estrela. Una altra part amb figures monocromes i formes de núvols que sostenen la rematada formada per tres majorettes. També aconsegueix el ninot indultat.

A

UNA DÈCADA DE GRANS ÈXITS

Comença una nova dècada i en 1980 realitza la primera foguera oficial de Pedro "Búsqueda", la qual era realitzada pel guanyador del primer premi de Categoria Especial de l'any anterior. Molts opinen que és la seua millor foguera. Combina classicisme i modernisme. Destaca un esclat platejat, relleus estilitzats, l'ús del pa d'or i superfícies planes amb motius decoratius. Va rebre una menció especial de jurat i l'indult del grup de Caruso i la Collarets. També planta Santa Isabel, "Què fem amb el canvi?" i Benalúa, "Ací estem". En 1981 en la Foguera Benalúa amb "Començar el dia" es va alçar amb el 1r premi de Categoria Especial. La rematada no cabia en un camió i la va baixar amb una plataforma amb rodes des del taller en Tànger, fent este recorregut des de les 12 de la nit fins a les 8 del matí. Va unir el cubisme a l'estètica foguerera. Va aconseguir el Ninot indultat amb una figura de Gastón Castelló. La foguera mesurava 24 metres d'altura en la qual destacava el degradat de gris a blanc, el pa d'or en la rematada i altres elements característics. Va ser triada, per una enquesta realitzada en la Comunitat Valenciana, en els anys 90 com la millor foguera de la història. També va realitzar Calvo Sotelo, "Modernista" i va aconseguir el 2n premi de 1a Categoria B.

— A
1980 Santa Isabel, "Què fem amb el canvi?". *Arxiu Tomás Bodera.*

—
1980 Foguera Oficial de l'Ajuntament. "Búsqueda". *Arxiu Roberto Climent.*

A

B

— A
1981 Benalúa, “Amanecer”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
1981 Calvo Sotelo, “Modernista”. 2n premi de 1a Categoria B. *Arxiu Foguera Calvo Sotelo.*

—
1980 Benalúa, “Ací estem”. *Arxiu Tomás Bodera.*

A

— 1981 Benalúa, “Amanecer”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

— A 1982 Calvo Sotelo, “Somiant”. *Fotografia A. Medina.*

L’any 1982 en Benalúa amb “Ofrena” va guanyar el 1r premi de Categoria Especial. Era menys espectacular darrere del perfeccionisme. Incloïa imitacions de porcellana i terracota. Tenia una base circular i una rematada amb gavines modernistes. ‘Era xicoteta perquè havia de ser xicoteta, tenia 14 metres d’altura’. ‘Li vaig dedicar una de les cares de la foguera a Gardel, que no tenia res a veure amb les fogueres, però va morir un 24 de juny’. Va aconseguir també el ninot indultat, compost per sis figures. En Calvo Sotelo amb “Somiant” destacava la seua rematada triangular, oberta en la part superior, i uns colors amb degradat característic de les obres de Soriano.

En 1983 va realitzar l’Oficial Ajuntament, “Cartell de Fogueres”. La foguera tenia un pressupost de tres milions de pessetes. Va ser la primera de tres anys en què, un Pedro Soriano en un dels seus millors moments, plantava tres grans fogueres en la plaça de l’Ajuntament. Posseïa tres torres amb motius alacantins, rematades per formes quadrades i unes flames de foc. A banda i banda sobreeixien un nuvi i una núvia alacantins portant la flama de la festa i un ram de flors. Va incloure reproduccions de l'obra de Gastón Castelló amb la façana de l'Ajuntament. ‘Era tot xapa i fusta, donava gust veure-la cremar’. ‘Els quadres de la rematada estaven pintats a l'oli, era una altra època’, recorda Pedro. També Pius XII, “D'esquena a la llum”. Va aconseguir el 1r premi de Categoria Especial. En ella destacaven figures negres i blanques. La rematada tenia pa d'or. La gran rematada lateral d'esta foguera tenia figures d'inspiració de Gastón Castelló. ‘Les figures del lateral estaven pintades amb pintura de cotxe i les netegem amb esponges i sabó. Allò brillava i la gent al·lucinava. Ara es cobreixen amb plàstics quan ixen del taller, però abans netejàvem els ninots en la plantá.’ També va plantar Calvo Sotelo, “Inquietuds” que aconseguí el 1r premi 1a Categoria B; Gabriel Miró, “De nit”, 1r premi 2a Categoria B iBarri José Antonio, “Homenatge a Antulio Sanjuán”.

A

B

C

— A
1983 Calvo Sotelo, “Inquietuds”. 1r premi 1a Categoria B. *Arxiu Foguera Calvo Sotelo.*

— B
1983 Gabriel Miró, “De nit”. 1r premi 2a Categoria B. *Arxiu Roberto Climent.*

— C
1983 Pius XII, “D'esquena a la llum”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1982 Benalúa, “Ofrena”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1983 Oficial Ajuntament, “Cartell de Fogueres”. *Arxiu Roberto Climent.*

— A
1983 Pius XII, “D’esquena a la llum”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

A

A

B

En 1984 va plantar de nou l'Oficial Ajuntament, "Monument al clima". La seua part central tenia forma de calaix, similar a les fogueres que feia Gastón Castelló. Estava rematada per un gran sol. La composició comptava amb quatre figures blanques que contrastaven amb el colorit de la rematada. No hi havia ninots ni tanques al voltant, només una zona enjardinada que abraçava el cos central. En Benalúa, "La meua ciutat" va obtindre el 1r premi de Categoria Especial amb una atrevida rematada i tres braços amb figures corbes i una decoració amb pa d'or, molt a l'estil de l'artista. Va obtindre el ninot indultat representant al ballarí José Espadero. En Sèneca Autobusos, "Renovar-se o morir" va aconseguir el 1r premi de Primera Categoria, composta per tres estilitzades torres blanques, en les quals destacava una gran estrela en la part davantera. En la Foguera Gabriel Miró, "Si don Gabriel alçara el cap" va obtindre el 1r premi de Tercera Categoria. Aquesta posseïa una rematada plana i simètrica, recordant les torres de les fogueres de Gastón Castelló, partint directament del sòl i per últim, Calvo Sotelo, "Pau... quina pau?" i Barri José Antonio, "Síntesi de la foguera alacantina".

C

— A
1984 Calvo Sotelo, "Pau... quina pau?". *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
1984 Gabriel Miró, "Si don Gabriel alçara el cap". 1r premi de Tercera Categoria. *Arxiu Ángel Romero.*

— C
1984 Barri José Antonio, "Síntesi de la foguera alacantina". *Arxiu Roberto Climent.*

—
1984 Benalúa, "La meua ciutat". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

A

— A
1984 Foguera Oficial Ajuntament, “Monument al clima”. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1984 Sèneca Autobusos, “Renovar-se o morir”. 1r premi de Primera Categoria. *Arxiu Foguera Sèneca-Autobusos.*

A

B

— 1985 Foguera Oficial Ajuntament, “El sol il·lumina la nostra història”. *Arxiu Pedro Soriano.*

— A 1985 Calvo Sotelo, “Artesania de la nostra terra”. *Arxiu Foguera Calvo Sotelo.*

— B 1985 Gabriel Miró, “Poema del foc”. Va aconseguir el 2n premi de Tercera Categoria. *Arxiu Ángel Romero.*

L’any 1985, any en què va començar un xicotet sot artístic, va realitzar novament la foguera Oficial de l’Ajuntament, “El sol il·lumina la nostra història”. En la cremà es van produir moments de nervis, en provocar la calor de les flames una allau humana als carrers adjacents en una època en la qual encara es permetia la presència d'espectadors en la plaça. Per sort no va haver-hi cap víctima. ‘Les escenes eren quatre moments molt importants de la història d'Alacant, per exemple, quan Felip V li va donar a Alacant el títol de ciutat.’ Comptava amb un disseny innovador i una gran combinació del blanc i el negre. El cos de la foguera estava format per dos torres que culminen en un sol amb formes daurades. També va plantar en Sagrada Família, “Somni alacantí”. Va obtindre el 2n premi de Categoria Especial i va impressionar al jurat amb la seua rematada amb tints galàctics i el seu peculiar disseny. ‘La plantem a la meitat de la plaça, encara no estava la font’. En Sèneca Autobusos, “Àngelus”, va aconseguir el 3r premi de Primera Categoria. Esta foguera de gran grandària destacava per estar elaborada completament en color blanc. ‘Era tot xapa excepte el colom que subjectava l'àngel’. Recorda una foguerera que va ploure fang quan les peces ja estaven apilades per a ser plantades i van haver de netejar tota la foguera a consciència amb baietes. També plantà Gabriel Miró, “Poema del foc” aconseguint el 2n premi de Tercera Categoria; Pius XII, “Als quatre vents”; Calvo Sotelo, “Artesania de la nostra terra” i Barri José Antonio, “Espanya crema”.

—
1985 Sèneca Autobusos, “Àngelus”. 3r premi de Primera Categoria. *Arxiu Foguera Sèneca-Autobusos.*

— A
1985 Sagrada Família, “Somni alacantí”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Andrés Colomina.*

A

A

B

— A
1985 Barri José Antonio, “Espanya crema”. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
1985 Pius XII, “Als quatre vents”. *Arxiu Tomás Bordera.*

— C
1986 Tercera Edat-Pius XII, “Creixement”. *Arxiu Tomás Bordera.*

C

L’any següent, 1986, va ser l’any de la defunció de Gastón Castelló al qual va cuidar en els últims mesos de vida i al qual va admirar i va homenatjar durant tota la seua carrera. Va plantar en Polígon de Sant Blai, “Protagonista el foc”. Va obtindre el 1r premi de Primera Categoria. Trencava el model tradicional. Una gran estrela inclinada, suportava quatre figures barroques que sostenien una enorme estructura. Rematada amb tres figures clarament ‘sorianistes’. Es caracteritzava per un colorit molt cridaner. En Benalúa, “Retalls de l’ànima alacantina” va plantar en Categoria Especial. ‘Manolo Baeza va fer un quadre que és el que té al costat el seu ninot’. Destacaven la peça central en forma de drac i la palmera de la qual eixien els escuts de la ciutat. Va bufar molt de vent l’endemà de la plantà el que va provocar que la rematada caiguera. ‘Hi havia mercat ambulant eixe dia i li va caure a un pobre home que tenia un lloc de nispros, encara sort que no va passar res’. El ninot de l’escultor José Gutiérrez va ser indultat. A més, va realitzar: Tercera Edat-Pius XII, “Creixement”; Barri José Antonio, “Hipocresia de la vida”; Calvo Sotelo, “Enfront de la mar” i Sagrada Família, “Fantasia”.

A

B

C

— A
1986 Barri José Antonio, “Hipocresia de la vida”. *Arxiu Ángel Romero.*

— B
1986 Sagrada Família, “Fantasia”. *Arxiu Ángel Romero.*

— C
1986 Calvo Sotelo, “Enfront de la mar”. *Arxiu Tomás Bordera.*

—
1986 Benalúa, “Retalls de l’ànima alacantina”. Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

A

B

—
1986 Polígon de Sant Blai, “Protagonista el foc”. 1r premi de 1a Categoria. *Arxiu Tomás Bordera.*

— A
1987 Alfons El Savi, “Salta a la vista”. 2n premi de 1a Categoria. *Fotografia A. Medina.*

— B
1987 Benalúa, “Renàixer”. 1r premi de 1a Categoria. *Fotografia A. Medina.*

Després del sot dels dos anys anteriors, en 1987 comença amb il·lusions renovades. Enguany va ser molt bo per a Pedro. Primerament va plantar en Sant Blai, “Terreta” aconseguint el 1r premi Categoria Especial. ‘Els ninots entraven del carrer a la foguera i es transformaven en la rematada, em vaig emportar el ninot indultat que era José Ángel Guirao amb Mercedes Martínez, la Bellea del foc de 1984’. Un any més, va realitzar la foguera de Benalúa, “Renàixer” on va aconseguir el 1r premi Primera Categoria. Recorda a la foguera plantada en el 81. Alta torre amb degradat de color rematada per un gran escut d'Alacant platejat. Acompanyada de dos figures enormes i blanques, pur estil de Soriano. En Alfons El Savi, “Salta a la vista” va obtindre el 2n premi de Primera Categoria. Composta de tres parts inspirades en l'Art decó. Posseïa una torre central esvelta coronada per una estrela. En Polígon de Sant Blai, “Escriptors de la terra” es va alçar amb el 3r premi de Segona Categoria. En Santa Isabel, “Estem cremats” va aconseguir el 3r premi de Tercera Categoria i en Tercera Edat-Plaça de Galícia va plantar “Viure és canviar”.

A

B

C

— A
1987 Polígon de Sant Blai, “Escriptors de la terra”. 3r premi de 2a Categoria. *Fotografia A. Medina.*

— B
1987 Tercera Edat-Plaça de Galícia, “Viure és canviar”. *Fotografia A. Medina.*

— C
1987 Santa Isabel, “Estem cremats”. 3r premi de 3a Categoria. *Fotografia A. Medina.*

—
1987 Sant Blai, “Terreta”. 1r premi Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

A

En 1988 Pedro va passar el 22 de juny assegurant les dos fogueres que va plantar, ja que el vent quasi les derroca. Aquest any va realitzar únicament dues fogueres: l'Oficial i Sant Blai. La primera portava de títol "I la foguera fa història". Aquesta tenia una altura de 25 metres. Composta per quatre peus amb formes escultòriques i cubs buits que mantenien en l'aire una alta rematada amb baix relleus d'escenes alacantines i figures ballant danses de la terra. Els visitants podien transitar per davall de la foguera. La foguera infantil era la maqueta de la foguera i estava situada just davall d'esta. Varis van ser els contratemps eixe any. La policia va detindre a una persona que s'havia emportat un element de la foguera. Pedro va haver d'apuntalar la foguera a causa del fort vent: 'Estava jo en Sant Blai i em veig baixar pel carrer les motos de la policia, que em van dir que baixara a l'Ajuntament que la foguera s'havia doblegat' 'Arribe allí i estava Lassaletta al balcó dient: 'quin Pedro, caurà?' Ho hauria matat'. Finalment, el sistema pirotècnic de la cremà va fallar, encenent-la finalment el mateix Sorià. En Sant Blai, "Alacant, geni i figura" va aconseguir el 1r premi de Categoria Especial. Una de les obres mestres de Soriano. Amb una gran envergadura. 'Això tenia vint-i-tants metres d'altura, no com ara que diuen que té tants i és mentida'. Les bases estaven compostes per figures de coneguts alacantins. Hi havia un metacrilat en el qual es recolzava la rematada composta per tres sirenes de les quals eixien diversos braços bicolors. 'Eixes boles estan fetes amb paper d'eixe que s'usava per a les carrosses' 'Pegat amb cola blanca i amb un drap fregant, això brillava com si foren sols' 'Em va telefonar Conrado que s'havia doblegat la rematada per les barres de metacrilat, però va vindre una grua i ho vam arreglar'. L'Ajuntament va indultar el ninot en el qual es representava a Enrique Cerdán Tato.

— A
1988, Pedro Soriano ultimant detalls de la rematada de la foguera de Sant Blai. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1988 Oficial Ajuntament, "I la foguera fa història". *Arxiu Roberto Climent.*

A

—
1988 Sant Blai, "Alacant, geni i figura". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

— A
1989 Oficial Ajuntament, "La dècada d'or alacantina". *Arxiu Roberto Climent.*

El següent any, 1989, va ser un mal any per a Pedro ja que no va veure recompensat el seu treball ni pel jurat ni pel públic. Molts van opinar que el segon premi no va ser just. Va realitzar novament l'Oficial de l'Ajuntament, "La dècada d'or alacantina". L'alcalde, José Luis Lassaletta, el qual complia 10 anys de mandat, va voler que la foguera ocupara tota la plaça pel que Pedro va buscar noves formes. En la presentació de la maqueta es va explicar que va ser ideada per l'alcalde com un homenatge a set alacantins il·lustres de la dècada compresa entre 1925-1935. Va tindre un cost de quatre milions i mig de pessetes. Va estar composta per una estructura completament horitzontal formada per uns murs amb motius de la cultura alacantina i unes flames de foc. En Hernán Cortés, "Un somni", va aconseguir el 2n premi de Categoria Especial. És considerada una de les seues obres mestres. Dominada per les lluentors del pa d'or. L'espectacular rematada d'una impressionant palmera de colorit i acabat excepcional, que girava amb el vent, tenia un mínim suport. També va realitzar Polígon de Sant Blai, "La meua terra i les seues gents". Eixe mateix any realitza una foguera especial fora de concurs per a la ONCE la qual estava dedicada als invidents i emetia sons.

Desmoralitzat per no haver guanyat el primer premi de Categoria Especial per la qual considera una de les seues millors fogueres. Va abandonar el taller i va decidir prendre un descans. Va aconseguir per primera vegada un primer premi, Secció Segona B, en les Falles.

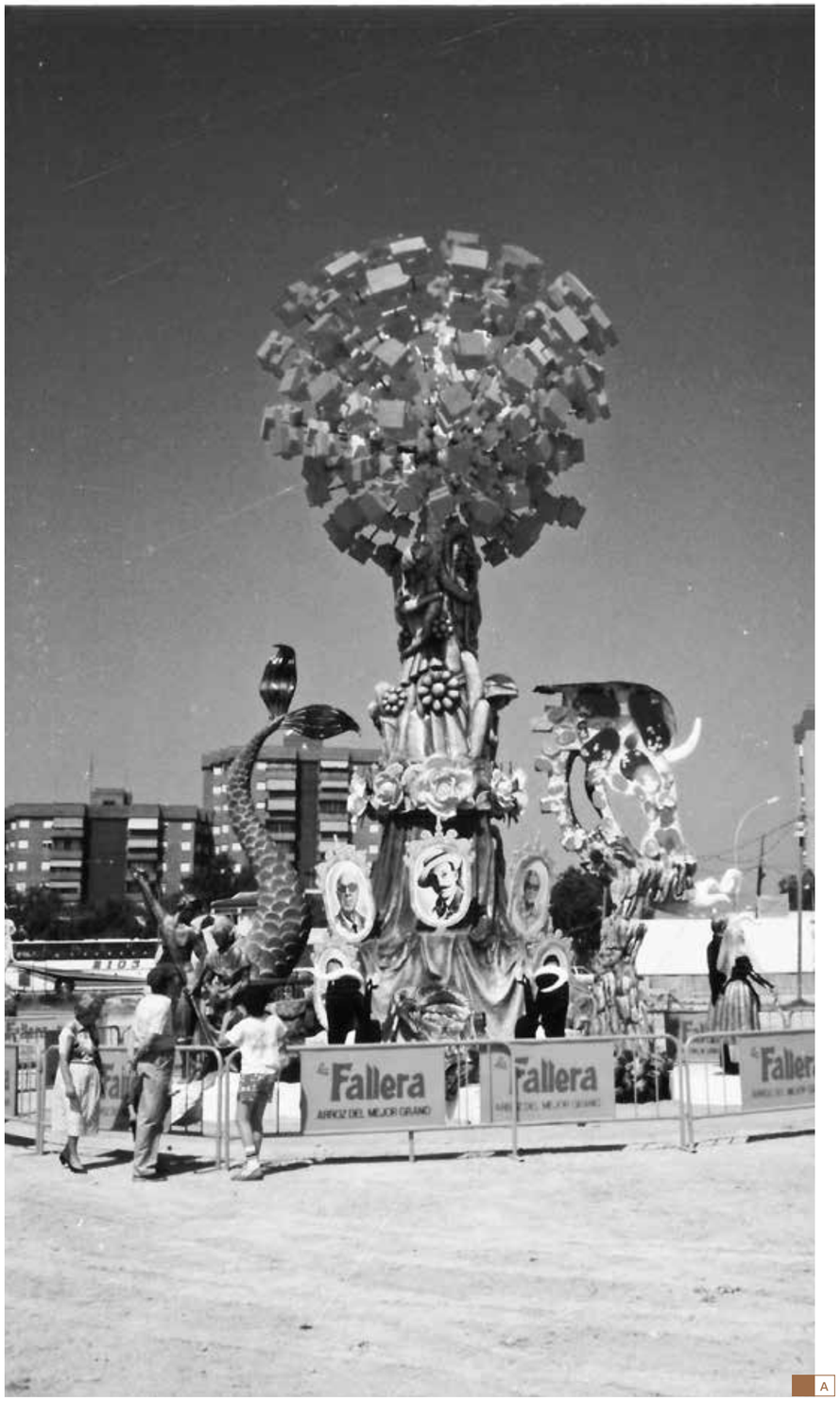

A

— A
1989 Polígon de Sant Blai, “La meua terra i les seues gents”. *Arxiu Tomás Bordera.*

—
1989 Hernán Cortés, “Un somni”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

A

B

EL SEU PUNT DE MADURESA ARTÍSTICA

En 1990 i 1991 va descansar i va vendre el taller. Castigat amb la concessió de premis, va plantar falles a València i Elda i va col·laborar a Alacant amb altres artistes: Javier Mayor León i José Muñoz Fructuoso. Pedro indica que este descans li va vindre molt bé.

L'any 1992 va suposar la cerca d'un nou estil. Ho considera el seu punt de maduresa artística. Torna de nou a fer fogueres en solitari i planta Hernán Cortés, "Gents... de foc" amb la qual va obtindre el 1r premi de Categoria Especial. Pedro recorda que 'gràcies a este premi vaig poder fer Crisol'. Aquesta era de gran barroquisme. La foguera simulava un tronc del qual eixia una espectacular flor de colors freds per una cara i càlids per l'altra. Del tronc naixien dos branques amb diferent rematada. La seua base estava lleugerament elevada. Comptava amb una mordaç crítica. Disposava de menys pressupost que l'any 89, 5.000.000 de pessetes. Va patir desperfectes dies després de la plantà, però l'artista amb ajuda d'una grua va poder recompondre-la abans de la Nit de Sant Joan.

— A i B
1992 Hernán Cortés, "Gents... de foc". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1992 Hernán Cortés. *Arxiu Pedro Soriano.*

A

B

—
1993 Foguera Oficial Ajuntament, “Crisol”. *Fotografia J. Alcañiz, arxiu Tomás Bordera.*

— A
1993 Santa Isabel, “Vint mil i escaig dies”. 2n premi 1a Categoria. *Fotografia A. Medina.*

— B
1993 Plaça Santa María, “Créixer”. *Fotografia J. Alcañiz, arxiu Tomás Bordera.*

El proper any, 1993, compleix el 25 aniversari del començament de la seua trajectòria artística i planta la seua foguera més emblemàtica a la Plaça de l'Ajuntament: “Crisol”. Per a Pere la seua millor foguera. Va concloure la plantà a les 7 del matí del 22 de juny, en la qual va col · laborar Ángel Martín Jover. Va impressionar per la seua espectacularitat. Emana de l'interior del sòl com una planta. Unes flames envolten la torre central que conté figures, relleus. Un cavallet de 18 metres d'altura, manté el sol de la rematada de tons blaus que simbolitza a la ciutat. Intenta ser ocultat per una gran mà avantguardista. Existia megafonia amb l'explicació de la foguera. “La foguera oficial ha de ser el símbol, el cartell de la foguera alacantina i conseqüentment ha de parlar per si mateixa, de manera que es diferencie la falla valenciana de la foguera alacantina... Busque que la foguera siga espectacle, es veja des de lluny i atraga a la gent, que tinga el suficient magnetisme perquè t'obligue a veure-la de prop. El principal és que la gent gaudisca i s'entretinga veient-la”. Li va costar diners de la seua butxaca contraient un dèficit econòmic. També va plantar Santa Isabel, “Vint mil i escaig dies” amb la que va obtindre el 2n premi 1a Categoria i Plaça Santa María, “Créixer”.

A

B

“El temple de la festa” va ser la foguera que va plantar en Polígon de Sant Blai en 1994 i encara que va caure pel vent la torre principal i una de les laterals, consistia en un temple sostingut per tres xicotets peus.

En 1994, torna a plantar en Santa Isabel, “Ciutat” on va rebre el 5è premi de Primera Categoria. A més, Bola d'Or, “La plaça del sol” amb el 3r premi Tercera Categoria: Calderón de la Barca, “De la meua terra”; Santo Domingo Plaza Tomás Valcárcel, “Tomás Valcárcel, un segle d'història” i Passeig de Gómiz, “Llum de traïció”. També “El temple de la festa” va ser la foguera que va plantar en Polígon de Sant Blai i encara que va caure pel vent la torre principal i una de les laterals, consistia en un temple sostingut per tres xicotets peus. Coronat per una impressionant figura blanquinosa acompanyada de tres grandioses torres, la figura central estava rematada per una creu amb un saragüells amb punyals clavats. A l'interior hi havia tres figures surant com un pèndol. La part exterior comptava amb cares i medallons. Diverses portes donaven accés a la foguera que tenia una gran crítica municipal.

A mitjan dècada, en 1995 va plantar en Polígon de Sant Blai, “Germen”; en Santa Isabel, “Tot per la festa” i en Bola de Oro, “Ojos que no ven”. L'any següent, 1996, va plantar novament en Categoria Especial en Port d'Alacant aconseguint el 4t premi. En aquesta foguera no falten els elements característics de les obres de Soriano: espectacularitat, degradat de color, grans figures monocromàtiques, en este cas negres i ús del daurat. Enguany la foguera es va plantar en terra i no en la mar com era costum, per petició de l'artista. També va plantar en La Marina, “Enfront de la mar” i en Santa Isabel, “El vino de nuestra tierra”.

— A
1994 Calderón de la Barca, “De la meua terra”. *Fotografia A. Medina.*

— B
1994 Bola d'Or, “La plaça del sol”. 3r premi Tercera Categoria. *Arxiu Ángel Romero.*

—
1994 Santo Domingo Plaza Tomás Valcárcel, “Tomás Valcárcel, un segle d'història”. *Arxiu Miguel Ángel Durá.*

A

B

C

— 1995 Polígon de Sant Blai, "Germen". *Arxiu Federació de Fogueres.*

— **A** 1994 Santa Isabel, "Ciutat". 5è premi de Primera Categoria. *Arxiu Ángel Romero.*

— **B** 1994 Passeig de Gómiz, "Llum de traïció". *Arxiu Ángel Romero.*

— **C** 1994 Polígon de Sant Blas, "El temple de la festa". *Arxiu Pedro Soriano.*

A

B

C

D

— A
1995 Santa Isabel, "Tot per la festa". *Arxiu Ángel Romero.*

— B
1996 La Marina, "Enfront de la mar". *Fotografia A. Medina.*

— C
1996 Santa Isabel, "El vi de la nostra terra". *Arxiu Ángel Romero.*

— D
1995 Bola de Oro, "Ulls que no veuen". *Arxiu Ángel Romero.*

—
1996 Port d'Alacant, "Bola de foc". 4t premi Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

A

Els últims anys de segle, concretament en 1997, va plantar Mercat Central, “La festa és ... Dona” i va obtindre el 2n premi de Categoria Especial. En 1998, en Benalúa va aconseguir el 4t premi de Categoria Especial amb “Un bufe”. Va ser l'última vegada que esta comissió va plantar en la màxima categoria, sent una de les més guardonades al llarg de la història de les Fogueres. També va plantar a Foguerer Carolines, “Faça's la llum”, aconseguint el 1r premi Primera Categoria; Maisonnave, “Florir”; en Monjas Santa Faz amb “Madre mía” i a Barrio José Antonio amb “Marathon”. Per últim, en 1999, en Foguerer Carolines, “I continua sent la meua ciutat”, es va alçar amb el 4t premi de Primera Categoria. Tornà a plantar a Barrio José Antonio, “Va de premis” i a més, Maisonnave sota el lema “Tres cors”.

B

— A i B
Detall Foguera 1997 Mercat Central. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1997 Mercat Central, “La festa és ... Dona”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

A

B

C

D

—
1998 Foguerer Carolines, “Faça's la llum”. 1r premi Primera Categoria. *Fotografía A.Medina*

— A
1998 Maisonnave, “Florir”. *Fotografia A. Medina.*

— B
1998 Benalúa, “Un bufe”. 4t premi de Categoria Especial. *Arxiu Federació de Fogueres.*

— C
1998 Barrio José Antonio, “Marathon”. *Arxiu Rubén Davó.*

— D
1998 Monjas Santa Faz, “Mare meua”. *Arxiu Ángel Romero.*

A

B

C

— A
1999 Foguerer Carolines, “I continua sent la meua ciutat”. 4t premi de Primera Categoria. *Fotografia A. Medina.*

— B
1999 Maisonnave, “Tres cors”. *Fotografia A. Medina.*

— C
1999 José Antonio, “Va de premis”. *Arxiu Ángel Romero.*

— D
2000 Ciutat d’Assis, “El miracle del mil · lenni”. *Arxiu Roberto Climent.*

— E
2000 Ciutat d’Assis, Ninot indultat. *Arxiu Pedro Soriano.*

D

E

UN COMIAT AMARG

En l’any 2000, va plantar en José Ángel Guirao, “Festa i futur” i va aconseguir el 5è premi de Segona Categoria i a més en Ciutat d’Assis, “El miracle del mil · lenni”. L’any següent, en 2001 va tornar a la Plaça de l’Ajuntament realitzant la Foguera Oficial sota el lema “Missatge de foc”. La componia una torre central amb degradat de color envoltada de grans figures que destacaven pel seu color negre i grans components de color daurat, característic de l’artista. ‘La foguera era la història dels ninots, des dels de tela fins a l’època en la qual estem’ ‘Els ninots els va vestir la meua mare ací a casa’. En Ciutat d’Assis va plantar “Sol d’Alacant” i va obtindre el 3r premi de Primera Categoria i a més José Ángel Guirao amb “Estallido de fiesta”.

L’última foguera oficial de Pedro va ser en 2002 i tenia com a lema “Reflexió”. Aquesta comptava amb una rematada de fusta molt voluminosa de 3 tones de pes, composta per una gran estrela en negre i blanc. La nit del 20 de juny una part de l'estrela va caure. Amb ajuda d’Àngel Martin, el seu fill i Pedro Abad, va poder arreglar els desperfectes. No obstant això, la nit del 22 la rematada va començar a cedir i va ser subjectada per una grua. Tot això va portar, finalment, a una caiguda controlada pels bombers el dia de Sant Joan, la qual cosa va provocar que la foguera no es cremara a la mateixa hora de tots els anys i que no fora televisada. Eixe mateix any, va plantar “Batallada perduda” a Ciutat d’Assis.

A

B

C

—
2000 Ciutat d'Assis, "El miracle del mil·lenni". *Arxiu Federació de Fogueres.*

— A i B
2001 José Ángel Guirao, "Butlleta d'estat de festa". *Arxiu Ángel Romero.*

— C
2000 José Ángel Guirao, "Festa i futur". 5è premi de Segona Categoria. *Fotografia A. Medina.*

A

— A
2001 Ciutat d'Assis, "Sol d'Alacant". 3r premi de Primera Categoria. *Arxiu Roberto Climent.*

—
2001Oficial Ajuntament, "Missatge de foc". *Arxiu Pedro Soriano.*

A

— A
2002 Ciutat d'Assis, "Batalla perduda". *Arxiu Roberto Climent.*

—
2002 Foguera Oficial Ajuntament, "Reflexió". *Arxiu Roberto Climent.*

A

B

C

Per últim, en 2004 en Altozano tenien el projecte “Sol de la meua terra”, però esta foguera amb alt grau de risc, va provocar nombrosos problemes durant la plantà el que va causar un greu atac d'ansietat a Pedro. Finalment, no va arribar a ser plantada. Més endavant, en 2010 va presentar una maqueta per a realitzar la Foguera Oficial, però va perdre el concurs per un punt.

Pedro segueix amb ganes de plantar fogueres als seus 76 anys i assegura tindre idees per a estona, fins i tot té una maqueta monumental i inèdita a la seua casa. El seu art efímer ha deixat empremta i marcat a nombrosos artistes foguerers. La seua obra forma part de la història de les Fogueres de Sant Joan i esperem que este article siga un xicotet record d'ella.

— A, B i C
Plantà Foguera Altozano 2004. *Arxiu Roberto Climent.*

—
2004 Altozano, “Sal de la meua terra”. *Arxiu Roberto Climent.*

EL SEGELL QUE VA DEIXAR SORIANO

Per Manolo García, Andrés Colomina, Carlos Tomillo, Josep Amand Tomás, Alejandro González, Miguel Ángel Durá, Tomás Bordera, Fran Martínez i José Manuel Lledó

—
1993 Foguera Oficial Ajuntament, "Crisol". *Arxiu Històric Municipal. Ajuntament d'Alacant.*

COLOR DE TANGO ALACANTÍ

Per Manolo García

"Soriano va traspassar eixa línia de ser un artista més a convertir-se en el centre d'atenció. Es va allunyar del barroquisme i va apostar pels orígens de Gastón Castelló, però sempre amb un estil propi"

Josep Amand Tomás

Em va resultar curiós quan el meu company David Hernández em va demanar una col·laboració escrita per al seu llibret, quan el normal en el meu cas és que totes les col·laboracions que em solen demanar tenen a veure amb la meua àrea professional, la part econòmica de la festa, però ell, com a gran amic que és, coneix la meua gran passió per les fogueres i els artistes que les alcen i, en esta ocasió, encara més quan es tracta de comentar la història d'un dels majors artistes de fogueres, Pedro Soriano.

Vaig conèixer a Pedro Soriano pel seu treball i el seu art abans que en persona, artista multidisciplinari, cantant, ballarí de tangos i faedor de somnis. La seua valentia i la seua creativitat li van portar pel cap alt del món de les Fogueres en revolucionar amb les seues creacions i els seus formats tot el panorama foguerer. En els tallers de l'altre geni, Ramón Marco, el qual tenia una depurada tècnica escultòrica i ja s'allunyava del classicisme de Gastón Castelló, es va formar Pedro Soriano, i va introduir al costat d'ell, les bases de l'anomenat estil alacantí. L'ús de figures geomètriques, figures de fusta i els colors metal·litzats, el van convertir en un artista molt allunyat del classicisme des dels seus inicis.

Va plantar en 1968 la seua primera foguera i en el 1972 la primera en categoria especial en el districte de Ciutat d'Assis on ja podíem trobar l'ús d'elements abstractes que escandalitzaven als seus coetanis valencians i, on la seua verticalitat i els seus equilibris impossibles li portarien a crear un mite difícilment superable fins a la data. La seua valentia es va convertir en la marca característica de les seues fogueres, les seues rematades amb forma de palmera o explosions li van portar en 8 ocasions pel cap alt podi i, per conseqüent, a crear un nom propi al seu format, el "sorianisme", que seria un referent en la construcció de les fogueres en els següents anys i que encara està vigent fins al dia de hui.

La imatge que sempre tinc en la retina, i imagine que la majoria dels alacantins, representativa del "sorianisme", és la foguera oficial plantada l'any 1993 en la plaça de l'ajuntament amb el lema "Crisol". Ell mateix conta que la idea se li va ocórrer quan sent a la platja es va posar la mà en la cara per a evitar que li enlluernara el sol. Així amb eixa vaga idea es va plantar una majestuosa foguera d'impressionant volum, sense ninots, amb base en fusta nua pintada i coronada per la figura d'una gegantesca mà folrada en trencadís la qual surava damunt de la plaça de l'ajuntament, subjectant eixos raigs de sol d'un marcat color alacantí. Però, eixa valentia en les seues temeràries rematades, que li va portar pel cap alt alt, va ser el que, a partir de grans caigudes de les seues obres en els finals dels 90, li va portar a perdre credibilitat professional i caure en un esgotament personal que li va fer paralitzar el seu treball en el 2004.

Reflex d'este procés, sempre recordarem l'intent en el 2002 de repetir l'èxit de "Crisol" amb un altre monument plantat en la plaça de l'ajuntament, d'estètica similar anomenat "Reflexió", el qual, reproduïa el risc en la construcció de l'anterior, però que, després d'estar plantada no sense problemes, la rematada superior, constituït per una gran estrela negra unida a la resta per una tija de fusta, va començar a inclinar-se perillosament cap avant i els bombers es van veure obligats a desallotjar la plaça fins a apuntalar-la amb un grua, per a així evitar la seua possible solsida.

Actualment segueix en actiu quan se'n diu i fa poc es va inaugurar una exposició amb fotografies de la seua obra i alguna maqueta seua en el col·legi Calasancio on es va poder veure part de la seua obra i on com a geni i figura assenyale "als meus 75 anys fins i tot em pujaria a una rematada si fera falta" ... sempre Soriano.

L'ART DE PEDRO SORIANO DES DELS ULLS D'UN XIQUET

Per Andrés Colomina

Mai podré oblidar aquella nit del 18 de juny de 1983 quan en la plaça de Pio XII van aparèixer els primers camions de la foguera "D'esquena a la llum". Allí estàvem el meu pare i jo abduïts per aquella enorme peça negra que quasi es fonia amb la foscor d'una nit encara sense il·luminar pels arcs de bombetes de la il·luminació artística.

Eixe és el meu primer record en directe i amb nitidesa d'una foguera del mestre Pedro Soriano. Vaig poder seguir en directe la plantà d'aquella meravellosa foguera i com m'anava enlluernant cada element nou que anava apareixent. Tres figures que hi havia en un contra remat que representaven el moviment, estaven pintades en una gamma de rojos metal·litzats degradant fins a taronja, em van deixar bocabadat en veure com destacaven sobre la rematada principal que anava des del negre més profund fins a arribar a un immaculat blanc des d'on "explotava" una bellíssima estrela daurada. Anys més tard el mateix Pedro em va comentar que eixes figures roges, li les va pintar un mecànic de cotxes que coneixia...

Amb la foguera ja plantada puc recordar diversos elements de la base que em van cridar molt l'atenció com va ser el Ninot Indultat d'eixe any, que representava la figura de l'artista alacantí Otilio Serrano, però just al costat hi havia un ninot que representava la Dama d'Elx al costat d'un iber que em va emocionar per l'originalitat del seu acabat, ja que l'escena estava buida per darrere. Em va cridar molt l'atenció una altra escena que estava just darrere del contra remat on apareixia un enorme puny al costat d'un braç dret estirat. Jo no vaig entendre què significava ja que representava la lluita política entre l'esquerra i la dreta... i a ulls d'un xiquet de nou anys, l'única cosa que cridava l'atenció era l'espectacularitat d'eixes mans tan grans i estilitzades. Una foguera altíssima i molt completa que per a mi era pura fantasia, i com era d'esperar, va obtindre el merescut 1r premi. He de reconèixer que la proximitat d'eixa foguera amb el meu domicili, va ajudar al fet que la poguera visitar tots els dies de les Fogueres i guarde tants records.

Tres figures que hi havia en un contra remat que representaven el moviment, estaven pintades en una gamma de rojos metal·litzats degradant fins a taronja, em van deixar bocabadat en veure com destacaven sobre la rematada principal.

En 1984 Pedro Soriano va tornar a plantar la foguera especial de Benalúa. En viure a l'altra punta d'Alacant només vaig poder anar a veure-la quan vaig ser amb la meua família. La veritat és que no em va causar la mateixa impressió que la de l'any anterior, però el fet que se sustentara únicament en tres potes, em va deixar al·lucinat, a més d'això em va semblar altíssima.

A

B

Recorde l'arribada dels primers camions i com, a poc a poc, s'anava omplint la Plaça Manila de blancs immaculats, daurats enlluernadors, diversos tons de rosa pastís, ninots en gamma de grises, etc. Mai havia vist una grua tan gran en la plaça...

— A i B
Detall foguera Sagrada Família 1985. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Andrés Colomina.*

Però sens dubte la foguera que va marcar la meua infància, va ser la foguera especial que va plantar Pedro en Sagrada Família, el meu barri en 1985. Des de l'any anterior, jo formava part de la comissió com a banderola i l'any del 25 aniversari es va contractar a Pedro Soriano per a plantar la foguera adulta en categoria especial amb un pressupost de 2.500.000 pessetes. Recorde l'arribada dels primers camions i com, a poc a poc, s'anava omplint la Plaça Manila de blancs immaculats, daurats enlluernadors, diversos tons de rosa pastís, ninots en gamma de grises, etc. Mai havia vist una grua tan gran en la plaça i com s'anava alçant peça a peça aquell "Somni Alacantí". Recorde perfectament aquell matí del 19 de juny en eixir del col·legi al costat del meu benvolgut amic i gran artista Toño Savall. Vam eixir corrent, com a bojos, de classe i, en girar la cantonada, allí estava! La grua estava col·locant l'element que coronava la foguera. Moltes vegades hem recordat la impressió que ens emportem en veure una cosa tan alta i tan bonica enfront de nosaltres...

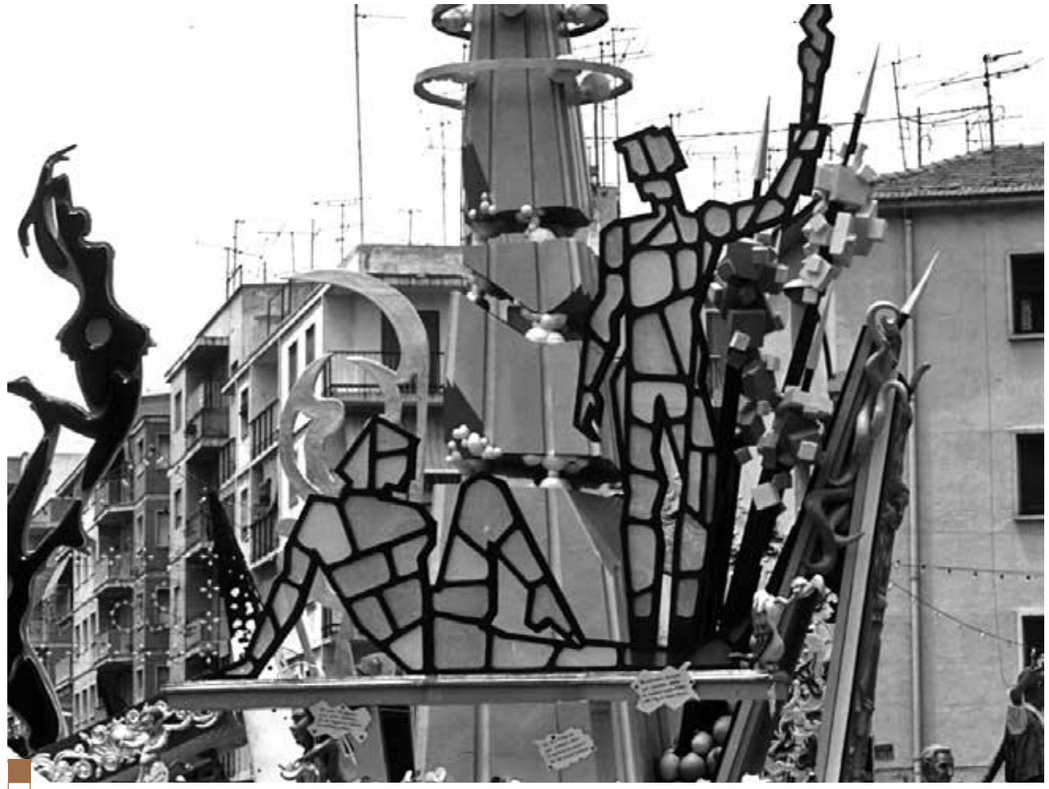

A

— Foguera Sagrada Família 1985. *Arxiu Roberto Climent.*

— A Detall foguera Sagrada Família 1985. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Andrés Colomina.*

No podria precisar la quantitat de quilòmetres que vaig caminar eixe any donant-li voltes i voltes a la foguera, buscant detalls i elements nous, la base estava plena de ninots. Recorde el meravellós ninot de Tomás Valcárcel, vestit de saragüells, que va ser el Ninot Indultat d'eixe any, i un altre que reproduïa fidelment la figura d'Enrique Torregrosa Pina, fundador de la foguera, uns baix relleus icònics i amb un cromatisme brillant, la parella de ballarins d'un lateral que semblaven fets de porcellana d'una banda i d'atzabeja per l'altre, eixa torre central amb una finestra en la seua cúspide on es podia apreciar el complexa fusteria del seu interior, i com no, eixa rematada blanca sobre un entramat de boles daurades que sobrepassava l'altura dels edificis i que podia veure tots els dies des del balcó de la meua casa a dos carrers de de la plaça. Encara recorde la gran decepció que va inundar a la comissió al no obtindre el primer premi després de tant d'esforç i de tindre aquell magnífic treball plantat en el nostre barri. Reconec que esta ha sigut la foguera de Pedro Soriano que més m'ha marcat de totes les que he vist, però sens dubte la de 1983 va ser la que més em va impressionar tal vegada perquè va ser la primera obra de Pedro que record amb nitidesa.

Ara, amb la perspectiva que em dona l'edat, puc dir que he sigut un privilegiat per haver pogut gaudir, de primera mà, els anys de genialitat del gran Pedro Soriano, un artista etern per a la Festa de Fogueres.

FOGUERES PER A SOMIAR

Per Carlos Tomillo

Sempre estaré agraït a la meua àvia Elena per haver-nos portat a la meua germana i a mi a veure la foguera que havia guanyat el primer premi de categoria especial. En la desapareguda línia G d'autobús urbà vam arribar fins a Benalúa, era juny de 1982 i la foguera era la inoblidable *"Ofrena"*. Encara que el meu primer record *sorianiste* va ser un poc abans, perquè encara visualitze en la televisió com el foc devorava una rematada de boles platejades que poc abans havia contemplat en viu, en la Plaça de l'Ajuntament. Uns anys després vaig ser conscient de la singularitat d'aquella renovadora proposta estètica que va ser *"Búsqueda"*, en 1980. Ambdues eren fogueres que no destacaven en volum, ni ho necessitaven, perquè el seu punt fort eren les seues encertadíssimes composicions i el seu colorit.

Veníem d'unes dècades en les quals va predominar un classicisme més propi de la falla valenciana, però alguna cosa va canviar en la segona mitat dels anys setanta. Van començar a veure's els primers indicis d'alguna cosa que faria eclosió definitivament en la dècada dels huitanta, i que va tindre en Pedro Soriano Moll al seu màxim referent.

Les seues propostes anirien gradualment prescindint de figures realistes en els seus cossos centrals en pro d'una cada vegada major abstracció. Unes formes amb les quals jugava a voluntat, amb exquisides combinacions d'elements al·legòrics, un encertat ús de superfícies planes contrastant amb diversos relleus, i un cada vegada major ús de rematades en forma d'explosió o palmera. Tot això portaria a l'espectador a viure sensacions inexplorades fins llavors en l'art efímer. Aquell cos central de *"Amanecer"* en Benalúa en 1981, la rematada de *"Monument al clima"* en l'Oficial de 1984, o la ingravitació d'aquelles sirenes de *"Alacant, geni i cultura"* en Sant Blai 1988 són tan sols uns exemples que queden en el meu record com a icones absolutes d'aquells anys. I per descomptat la majestuosa palmera d'"Un somni" d'Hernán Cortés en 1989.

Les seues propostes anirien gradualment prescindint de figures realistes en els seus cossos centrals en pro d'una cada vegada major abstracció. Unes formes amb les quals jugava a voluntat, amb exquisides combinacions d'elements al·legòrics, un encertat ús de superfícies planes contrastant amb diversos relleus, i un cada vegada major ús de rematades en forma d'explosió o palmera.

Encara que la seua producció creativa no es limitava només a la màxima categoria, ja que també va realitzar fogueres molt estimables amb menor pressupost per a comissions com Calvo Sotelo, Plaça Gabriel Miró, Santa Isabel, Barri José Antonio o Sèneca-Autobusos entre altres. El seu estil va ser reconegut amb nombrosos premis, destacant aquell primer de primera categoria en 1984 amb *"Renovar-se o morir"*, un lema que era tota una declaració d'intencions.

Una altra aportació, que considere un encert, va ser la de plasmar en els seus ninots a personatges recognoscibles de la nostra festa i la nostra ciutat. Molts d'ells van ser indultats i es conserven en el Museu, un merescut homenatge que contribueix a perdurar i engrandir el seu record.

Però Soriano no sols ens va oferir les seues monumentals fogueres amb aquelles immenses rematades. Les seues plantades eren un altre espectacle de difícil encaix, tan resolutives com caòtiques -tota una projecció de la seua personalitat-, i quasi sempre interminables, amanides per la seua peculiar veu ressonant des de les altures, penjat de les grues amb unes mesures de seguretat hui impensables.

A

B

C

— A
1993 Oficial Ajuntament, "Crisol". *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
Detall Foguera Benalúa 1984, "La meua ciutat". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
1989 Hernán Cortés, "Un somni". 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

Una que recorde especialment va ser la de l'aclamada *"Crisol"* en 1993, amb aquella rematada de dimensions mai vistes fins llavors en la Plaça de l'Ajuntament. Un temps després vaig tindre l'oportunitat de conèixer-li, visitar el seu taller, i fins i tot tirar una mà en el transport d'una de les seus especials, alguna cosa que en el seu moment va ser per a mi un somni complit, el de trobar-me viatjant sobre una plataforma envoltat de peces camí al seu lloc de plantà, i que amb el temps ha quedat en un grat record de joventut.

Les seues fogueres van marcar una època que, si bé queda ja llunyana en el temps, continua sent enyorada per alguns entre els quals m'incloc. Puc afirmar sense por d'equivocar-me que Soriano va fer que m'enamorara de les fogueres. Els seus dissenys tan suggeridors i onírics em van fascinar sense remei, i d'alguna forma van fer que intentara acostar-me a ells en cada esbós o cada pensament d'alguna cosa que poguera acabar sent una foguera, encara que només fora en la meua ment. I amb això tornar a somiar despert, com feia en contemplar les seues.

A

— A
1975 Mercat Central, “El rellotge de la vida”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

DESCOBRINT A SORIANO

Per Josep Amand Tomás

La meua admiració per les fogueres de Soriano em va portar a plantejar-me seriosament que poguera plantar en Sèneca.

L'any 1975 va ser determinant en la meua vida. Recorde que des de ben xicotet havia sentit un amor especial per les Fogueres, potser el portava en els gens com a herència del meu avi, al qual no vaig conèixer, que en temps tan difícils com la postguerra deia que ‘si hi havia una pesseta que fora per a la foguera’.

En eixa època sospesava estudiar Història en la universitat, perquè l’art m'apassionava, però eixe estiu em vaig incorporar de manera activa en Sèneca-Autobusos i vaig canviar l’art per l’art efímer. Quaranta-nou anys després continue treballant per mantindre viva la flama i no canviaria la meua decisió.

Eixe mateix any vaig descobrir a Pedro Soriano, un jove artista que em va deixar impactat amb ‘El rellotge de la vida’. Era una foguera grandiosa, plantada en Mercat Central, que, guardant grans diferències amb el seu estil posterior, em va despertar tal interès que la visitava tots els dies. Jo vivia al carrer Onésimo Redondo, hui Pablo Iglesias, i cada matí m'acostava fins al mercat per a descobrir detalls nous. És una d'eixes fogueres que desperten els teus sentits i deixen empremta en els teus records.

Els anys posteriors seguia amb atenció les seues fogueres fins que, en 1978 també en Mercat Central, va plantar ‘Contrast’. Amb eixa foguera vaig tornar a sentir la sensació d'estar davant d’un projecte impactant i diferent: el ‘sorianisme’ trucava a la porta de les Fogueres per a escriure pàgines i pàgines de la història de la Festa.

Soriano va traspassar eixa línia de ser un artista més a convertir-se en el centre d'atenció. Es va allunyar del barroquisme i va apostar pels orígens de Gastón Castelló, però sempre amb un estil propi. Va trencar tots els motles i els seus projectes van despertar una expectació inusual. Cada foguera plantada era una genialitat i als genis se'ls perdona tot, fins i tot els errors. Va enamorar a l'alcalde Lassaletta que el va defendre com ningú i el va portar a plantar la foguera oficial.

En la plaça de l'Ajuntament va experimentar amb més força i eixa cerca de la diferència li va portar a eliminar els ninots a canvi de l'espectacularitat de les seues rematades. Si ‘Búsqueda’, plantada en 1980, va ser la carta de presentació del sorianisme, la trilogia ‘Cartell de fogueres’ de 1983, ‘Monument al clima’ de 1984 i ‘El sol il·lumina la nostra terra’ de 1985, la reafirmació d'un art diferent en la foguera oficial, que va arribar al seu cim en 1993 amb ‘Crisol’, la foguera més grandiosa de la història. Vaig passar hores assegut en la plaça veient l'evolució de la plantà, que es va allargar fins al dia 21 per la seua gran envergadura, la qual cosa va disgustar a l'alcalde mentre Soriano comentava ‘jo he recuperat la tradició de plantar el 21 i no el 20’ ja que, en 1986, en celebrar-se les eleccions generals el dia 22, es va fer el canvi i es va avançar un dia per a deixar eixe lliure d'actes.

La meua admiració per les fogueres de Soriano em va portar a plantejar-me seriosament que poguera plantar en Sèneca. Vam fer diversos intents a través de Juan i Encarnita de la Foguera Calvo Sotelo ja que Pedro els tenia molt d'afecte perquè portava plantant diversos anys en el districte veí. Va ser difícil convèncer-li pels seus múltiples compromisos, però en 1984 vaig tindre l'oportunitat de firmar un dels contractes que més il·lusió m'ha fet i ‘Renovar-se o morir’ va lluir al carrer Portugal.

La plantà va ser impactant perquè Pedro i el seu equip van arribar a les tres del matí per a alçar-la sense grua. Pretenia que despertarem als veïns per a tirar cordes des dels balcons, però, a eixa hora, no procedia i va decidir

A

plantar ‘al tombe’. La torre central era prima i alta, rematada per tres sirenes que li donaven un volum considerable, però es va obstinar i entre les persones del seu equip i la comissió vam aconseguir que lluïra en el centre de les quatre cantonades. A poc a poc va anar prenent forma fins a convertir-se en la foguera que jo volia tindre i aconseguir el primer premi de la primera categoria, la millor recompensa. En 1985 vam tornar a comptar amb el seu treball i ‘Ángelus’, una foguera totalment blanca i feta de fusteria, va tornar a convertir-se en un projecte diferent i sorprenent.

Visitar el seu taller era com entrar en el temple de l'art efímer i veure evolucionar els seus projectes, un privilegi que em feia molt feliç. Parlar amb Pedro no et deixava indiferent perquè és un enamorat del seu treball i quan alguna cosa no li eixia bé, ho justificava en el risc que la gent li demanava. El seu amor per Alacant i les Fogueres està fora de tot dubte i la defensa de ‘el nostre’ l'ha portada fins al límit.

Visitar el seu taller era com entrar en el temple de l'art efímer i veure evolucionar els seus projectes, un privilegi que em feia molt feliç.

Han passat molts anys i les últimes vegades que he parlat amb ell m'ha contat que té dos espines clavades: plantar eixe últim projecte, que continua esperant que veja la llum, i ser jurat de la categoria especial. Considere que un artista que li ha donat tants èxits a la nostra Festa mereix que alguna de les seues dos il·lusions es complisca.

Des de la nostra modesta aportació hem decidit dedicar-li el nostre llibret com a reconeixement a un gran geni de l'art efímer.

B

C

— A
1978 Mercat Central, “Contrastos”. 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
1980 Oficial de l'Ajuntament. “Búsqueda”. *Arxiu Roberto Climent.*

— C
1983 Oficial Ajuntament, “Cartell de Fogueres”. *Arxiu Roberto Climent.*

FOGUERA, INFÀNCIA I FAMÍLIA

Per Fran Martínez

Per a mi, pensar en Soriano, és embolicar-me en tres sentiments intrínsecs en la meua història personal: foguera, infància i família. En el meu cas, els tres estretament relacionats entre si, no sols per la lletra F que apunta el cap en tots ells. Els tres s'entrellacen en la meua ment, sent causa i conseqüència recíproca.

Soriano, òbviament, significa foguera. El seu estil artístic té un segell tan representatiu que marca una època, col·lectiva i personal. Una època que he devorat en llibres i fotos des de ben xicotet, que he sentit comentar en centenars de converses entorn d'una taula, i que he reproduït amb tota mena de joguets i objectes, gràcies al fidel arxiu fotogràfic que quedava registrat en la meua memòria per com aconseguien atrapar-me. Un estil amb segell i personalitat suficients per a atraure les mirades d'enamorats i nous descobridors. Un símbol del foc d'Alacant.

Soriano significa infància, perquè tot el comentat anteriorment va ocórrer per a mi en eixa etapa en la qual no existeixen problemes, en la qual els calendaris semblen infinits i el temps es mesura segons el que tarden a manar-te a dormir. Una etapa en la qual el major objectiu de juny era aconseguir veure una foguera més que l'any anterior, o que algú et portara a aquells llocs tan llunyans de Florida Portazgo o Ciutat d'Assis, dels quals tant havies vist i oïda, però tu no havies trepitjat. Benalúa ja ho havies aconseguit anys abans, havies estat en eixe encreuament on van cremar "Començar el dia" i "Ofrena" uns junys arrere, on el mestre Soriano ja va immortalitzar altres imatges per al record.

Imatges com les que venen a la meua memòria quan Soriano s'entremescla amb família. Tinc tres moments de Soriano gravats en la meua retina, un amb cadascuna de les persones que m'han fet viure per esta festa: Josep Amand i els meus pares.

Una va ser una nit de plantà de l'any 1989 en la plaça de la Muntanyeta. Josep Amand Tomàs (cosí del meu pare i el beneït culpable que tota esta passió començara per a mi) havia arrossegat als seus foguerers de Port d'Alacant fins allí perquè "Pedro anava a pujar la remontada". Entre ells estava jo. Amb la limitada precisió que pot tindre la memòria d'un xiquet, recorde estar davant del Govern Civil, més o menys on planta ara mateix la foguera Hernán Cortés, mirant cap a la porta de l'Església esperant veure com eixa imponent palmera rematava l'obra de Soriano. L'ambient de la plaça era increïble, entre festiu i protocol·làriament respectuós. El que artista, obra i moment mereixien. I sí, jo ja valorava eixe tipus de coses.

Un estil amb segell i personalitat suficients per a atraure les mirades d'enamorats i nous descobridors. Un símbol del foc d'Alacant.

L'altre record és al costat del meu pare, en un altre punt de la ciutat i just un any abans. Pedro plantava llavors en Sant Blas i el meu pare, en una d'eixes rondes en vespa que ens fèiem mentre la meua mare descansava a casa, m'emporte a veure aquell Primer premi d'Especial. Mentre gaudíem de les singulars bases de la foguera, el meu pare em va demanar que demanara perdó a un senyor que estava en la tanca, per quasi entropessar-me amb ell. Jo, amb la timidesa pròpia d'un xiquet, així ho vaig fer, quasi sense mirar-li a la cara. El meu pare va continuar "parlant" amb ell, i em va fer saludar-li. Ho vaig mirar als ulls. Era un ninot de la foguera de Soriano, d'un realisme evident. Els riures (i la vergonya) van durar una estona.

El tercer record és amb la meua mare el matí del 22 de juny del 93. Es comentava, quan

A

B

— A
1989 Hernán Cortés, "Un somni". 2n premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
1993 Oficial Ajuntament, "Crisol". *Arxiu Pedro Soriano.*

les xarxes socials eren d'una altra forma, que Pedro havia tingut bastant endarreriment en la plantà de la foguera Oficial. La meua mare i jo baixàvem cap al Port bastant primerenc, al costat de les nostres corresponents millors amigues, mare i filla també, quan passem per la plaça de l'ajuntament. En girar el pòrtic, recorde el sobresalt que van sentir els meus ulls. Soriano havia acabat la plantà feia unes hores, i la imponent rematada de Crisol ja donava ombra a la plaça, literalment. No podria explicar amb paraules el que vaig sentir davant aquell espectacle inesperat. Ara hauríem vist milers de fotos en el camió, en el sòl, en la grua, sense la grua, amb el plàstic, ... Llavors no, no hi havia fotos immediates. El que acabava de veure, encara ho havia vist molt poca gent. I això també sumava a la màgia. Recorde sentir-me un privilegiat, i Pedro va ser l'artífex, sense saber-ho i sense voler-lo.

Història col·lectiva, i història personal. Soriano: foguera, infància i família.

UN REFERENT DE LES FOGUERES

Per Alejandro González

Al llarg dels quasi cent anys de la festa de Fogueres, han sigut molts els artistes que han deixat la seua petjada a través de l'art efímer, però només uns pocs han aconseguit convertir-se en autèntics referents. Un d'estos referents és sens dubte Pedro Soriano, qui va aconseguir en la dècada dels huitanta encunyar el terme "sorianisme" que durant molt de temps ha estat vinculat al "estil alacantí", tan qüestionat en l'actualitat, però totalment en auge en els huitanta i noranta.

Soriano va iniciar la seua marxa com a artista de Fogueres en Pla-Hospital en 1968, i durant la dècada dels setanta va aconseguir importants reconeixements destacant els segons premis de categoria especial en 1973, 1975 i 1978. En 1979 va arribar el seu primer gran triomf en la màxima categoria de la mà de Benalúa, amb polèmica inclosa, ja que Ciutat d'Assís era, en principi, la gran favorita per al triomf. Però va anar possiblement este guardó el que va desencadenar tot el que va vindre anys més tard, amb magnífiques Fogueres com les de Plaza de Pius XII, Benalúa, Sagrada Família, Sant Blas o Hernán Cortés durant els huitanta.

Tot l'anterior forma part de la història de les Fogueres i, per la meua edat, no l'he viscuda o no la recorde, però la dècada dels noranta sí que la tinc gravada en la meua memòria, especialment a partir de 1992 i això es deu, en gran manera, a l'art de Pedro Soriano. D'eixe any recorde perfectament la Foguera d'Hernán Cortés, "Gents de foc", amb la qual va aconseguir el primer premi, i em va impactar poderosament la sensació d'estar suspesa en l'aire, sent este un recurs típic de l'artista. En 1993, la monumental "Crisol", alçada enfront del consistori o el "Temple de la festa" de 1994 en Polígon de Sant Blas, que bé podria haver-se fet amb el màxim guardó de no haver sucumbit a la força de la gravetat, igual que a l'any següent amb "Germen", també estan gravades a foc en la meua memòria creant en moltes ocasions, en recordar-les, un efecte que frega l'oníric.

La dècada dels noranta la tinc gravada en la meua memòria, especialment a partir de 1992 i això es deu, en gran manera, a l'art de Pedro Soriano.

Dins dels meus habituals recorreguts durant els dies de plantà, en aquell moment acompanyat dels meus pares, contemplava entotsolat les peces de "Bola de foc", la Foguera de Port d'Alacant de 1996 que es va plantar en terra ferma al costat de la plaça de Galícia; o les de Mercat Central de 1997 i Benalúa 1998, sent sens dubte bells records que entremesclen l'alegria pel començament de les Fogueres i l'admiració pel treball de Soriano que sempre aconseguia sorprendre'm.

Però com no tot en Fogueres és la categoria especial, també volguera destacar altres obres d'art que han marcat la meua vinculació amb la festa, com a Santa Isabel en 1993 (primer premi de primera categoria) amb la qual va aconseguir a més el ninot indultat que es pot gaudir en el museu de Fogueres, una sirena que em resulta totalment hipnòtica, i que podria contemplar durant hores. No voldria oblidar-me de Foguerer-Carolines 1999, també triomfadora en la categoria de plata o Ciutat d'Assís en 2000 titulada "El miracle del mil·lenni", amb la qual va repetir l'indult del seu ninot, encara que no va aconseguir cap guardó de la primera categoria, provocant un monumental enuig entre

A

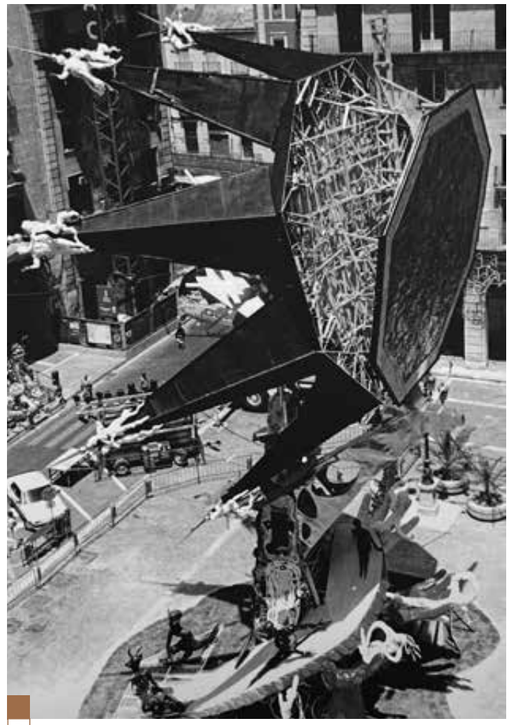

B

B

Al meu entendre és una gran pèrdua el que cap altre artista haja arreplegat el testimoni d'un estil que tant ha marcat la nostra història que, sense desmerèixer en absolut la tònica imperant actualment, tornaria a obrir un nou camí entre tantes Fogueres cada vegada més similars entre si.

— A
1992 Hernán Cortés, "Gents... de foc". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
2002 Oficial Ajuntament, "Reflexió". *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
Ninot Indultat 1993 Foguera Santa Isabel. *Fotografia A. Medina.*

els seus comissionats. Encara recorde el cartell que van exposar a l'interior de la Foguera mostrant la seua disconformitat amb el veredicte del jurat, opinió que vaig compartir en el seu moment i continue mantenint.

Dels seus últims treballs m'agradaria destacar la Foguera Oficial de 2002, "Reflexió", que, malgrat no arribar en peus a la nit de la cremà, va ser un plaer poder gaudir-la en els dies previs i és que Soriano, amb les seues llums i les seues ombres, ha sigut un geni que ha aportat a la festa moltes de les seues millors pàgines i va aconseguir crear un nou estil artístic, tremendament personal i totalment trencador amb la tònica imperant en els seus inicis, que serà sempre part indispensable de la nostra història. Al meu entendre és una gran pèrdua el que cap altre artista haja arreplegat el testimoni d'un estil que tant ha marcat la nostra història que, sense desmerèixer en absolut la tònica imperant actualment, tornaria a obrir un nou camí entre tantes Fogueres cada vegada més similars entre si. Sens dubte és el típic artista del qual qualsevol enamorat de l'art efímer volguera poder gaudir d'una nova obra seua. Jo de moment em conforme amb imaginar com seria tornar a contemplar el seu art als nostres carrers en els festius dies de juny.

BON DIA, MESTRE; HOLA, PRESI

Per José Manuel Lledó

Des de llavors, més d'un centenar d'obres realitzades, 23 d'elles en la màxima categoria; 27 en Primera; 9 en la Plaça de l'Ajuntament; 8 vegades Primer Premi de Categoria Especial, tots ells en la dècada dels 80, excepte en 1992 per a Hernán Cortés; 8 vegades Primer Premi d'altres categories; 16 Ninots Indultats i molts altres guardons jalonen els 40 anys de professió d'un home, un artista, que va revolucionar l'estètica foguerera.

Tenia jo tan sols 3 anys quan el mestre Pedro Soriano construïa la seua primera foguera, la titulada “Les bogeries del món de hui” per a la comissió de Pla-Hospital en Primera Categoria.

Però la meua admiració per ell i per la seua obra va coincidir precisament amb el que va ser el seu primer gran triomf, la foguera “Evolució” realitzada en 1979 per al districte de Benalúa, amb la qual va obtindre el primer dels seus màxims guardons en Categoria Especial, en la qual havia debutat en 1972 per a la comissió de Ciutat d'Assís.

Des de llavors, més d'un centenar d'obres realitzades, 23 d'elles en la màxima categoria; 27 en Primera; 9 en la Plaça de l'Ajuntament; 8 vegades Primer Premi de Categoria Especial, tots ells en la dècada dels 80, excepte en 1992 per a Hernán Cortés; 8 vegades Primer Premi d'altres categories; 16 Ninots Indultats i molts altres guardons jalonen els 40 anys de professió d'un home, un artista, que va revolucionar l'estètica foguerera a la fi dels anys 70, donant-li un nou impuls a la “Foguera Alacantina” seguint els passos de Gastón Castelló, de qui es va fixar en la manera de dibuixar, però amb lleugers matisos que van donar lloc a un nou concepte estètic denominat “Sorianisme”.

Ens trobem davant un artesà, com ell prefereix que li criden, valent i intuïtiu; autodidacta, perquè només va tindre un breu aprenentatge en el taller de Ramón Marco; amb una vocació pròxima a la genialitat; quasi obsessionat per la monumentalitat i l'assumpció de riscos; de poderós temperament i gran personalitat, però amb un immens cor.

Alacantí pels 4 costats, perquè va nàixer en la Plaça de les Oliveretes un 24 de març de 1948, just al costat del número 3 de la Plaça de Sant Antoni on resideix actualment i precisament enfront del seu Col·legi i el meu, el de “Sant Antoni de Pàdua”, dels Pares Franciscans del qual tots dos vam ser alumnes i en el qual fa més de 3 dècades que exercís la meua labor docent.

Amb el meu ingrés en la Subcomissió de Fogueres Infantils, que dirigia José Ángel Guirao a principis dels anys 80, dins de la Comissió Gestora presidida per Jacinto Masanet, la relació amb Pedro es va anar estrenyent, dins d'un clima d'admiració i respecte mutus que es va anar acreixent amb el pas dels anys i que va anar deixant pel camí moments inoblidables.

Recorde, per exemple, amb afecte i nostàlgia els moments de posat en el seu taller de Torrellano durant el modelatge en fang del meu rostre per al primer dels Ninots en els quals vaig aparèixer.

Igualment, la infinitat de divertides anècdotes quan, de tant en tant, coincidíem en el programa de Ràdio Alacant-Cadena SER “Ara com ara”, dirigit per Vicente Hipólito, del qual vaig ser contertulià habitual tots els dimecres durant diversos anys o quan em va demanar el reportatge fotogràfic de la famosa i llarga nit de

—
1979 Benalúa, “Evolució”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

A

El segell que va deixar Soriano

B

planta de la seua cèlebre foguera “Crisol”, tal vegada la més recordada de les seues obres i una de les més difícils, plantada allà per 1993 en la Plaça de l'Ajuntament.

Esta relació va arribar al seu moment àlgid, lògicament, quan vaig accedir a la Comissió Gestora en 1995, però molt especialment a partir d'octubre de 1999 en què em vaig convertir en President de la mateixa, fins al mateix mes de 2005. Sense anar més lluny, a causa de tal condició, en 2001 i 2002 vaig formar part de la Comissió de Seguiment dels seus Monuments Oficials d'estos anys pel que les meues visites al seu taller es van anar prodigant molt més.

Un altre moment que recorde amb especial afecte va ser quan, després de coincidir en un acte fester, em va convidar al seu famós Land Rover perquè escoltara, en una cinta de cassette, com havia quedat el pasdoble “José Ángel Guirao” del qual era autor de la lletra i que era pròxim a estrenar-se, cosa que va ocórrer el 26 de març de 1999 en la Presentació de dita Foguera, a càrrec de la Banda de Música “L'Amistat”, de Villafranqueza, amb la participació de la “Penya Lírica Alacantina” i amb el mateix Pedro com a tenor solista. Un any després, el 29 de març de 2000, la Diputació d'Alacant va distribuir a les 116 Societats Musicals de la Província les partitures d'este pasdoble a través del llavors Diputat de Cultura, Miguel Valor, recentment mort, acte al qual vaig assistir oficialment com a President de la Comissió Gestora.

Amb el pas del temps, una vegada alliberats tots dos de les nostres obligacions festeres i ja molt més tranquils i relaxats, solem coincidir amb freqüència a causa de la ja citada proximitat entre el meu lloc de treball i el seu domicili. Abans solia anar acompanyat de la seua mare, la senyora Amparo, morta al juliol de 2022 a l'edat de 101 anys, per la qual cosa ara ho fa de la seua mascota, la gosseta “Alina”, a la qual tant vol i cuida. Quan ens creuem, és ineludible la nostra habitual salutació: “Bon dia, mestre; hola, presi”.

La veritat és que per a mi suposa un autèntic privilegi comptar amb l'amistat, respecte i afecte d'un dels més grans artesans de les Fogueres, al costat dels ja citats Gastón Castelló i Ramón Marco. Així li ho va voler reconèixer l'Ajuntament d'Alacant dins de la XIII Gala “Festers d´Alacant” celebrada en 2015 i en la qual se li va entregar el Premi que porta el nom del seu gran amic, “José Ángel Guirao”, com a tribut a una brillant trajectòria que va començar en 1968 en Pla-Hospital i va acabar en 2004 amb Altozano, amb un breu parèntesi en 1990 i 1991, i que jo he intentat seguir amb màxima intensitat i sincer respecte. Per tantes coses i algunes més, gràcies, mestre.

— A
Detall Foguera Ciutat d'Assis 1972, “De bona i mala casta”. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
Detall Foguera Port d'Alacant 1996, “Bola de foc”. 4t premi Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

DE FOGUERA D'ESPECIAL A FORA DE CONCURS

Per Tomás Bordera

Si hi ha una dècada que no ha sigut profundament analitzada al llarg dels anys i la literatura foguerera, excepte algun llibret o article en la revista oficial, és la dècada dels 70 i fins i tot m'atreviria a dir que la dècada dels 60. M'imagine que en això influiria el ser les Fogueres del franquisme, la influència de l'estètica fallera, o per la figura de Sr. Tomás Valcárcel (figura importantíssima en la història de les Fogueres i també poc homenatjat i valorat).

Cal recordar que en esta dècada es produirà un augment del nombre de comissions, especialment en zones i barris de recent creació, així com l'augment de comissions infantils. La mateixa Foguera de Sèneca-Autobusos reapareix després d'un temps d'absència de la mà de l'artista Julio Esplá en 1972. És la dècada de maduresa d'artistes consolidats com Remigio Soler, Agustín Pantoja, Ramón Marco i la consolidació d'artistes com Pascual Domínguez, Ángel Martín i Pedro Soriano, juntament amb Francisco Granja, Mauricio Gómez, Juan Capella, Luis i Antonio López Sarabia, Otilio Serrano, Julio Esplá, José Abad i J. Durá Sanjuán, juntament amb altres artistes valencians de tradició fallera que van col·laborar plantant fogueres.

Però ens centrarem en l'artista homenatjat Pedro Soriano. És potser esta dècada dels 70 quan a principis d'ella debuta el jove Soriano amb fogueres en molts d'eixos barris de recient creació i sobretot amb unes fogueres de categoria especial impressionants en districtes com a General Mola (1970), Ciutat d'Assis (1972), Carolines Altes i Portuaris Pla del Bon Repòs (1973), Carolines Altes (1974), Mercat Central (1975,1976,1977,1978), Benalúa (1979). Com dic, esta dècada mereixeria un estudi detallat d'estes fogueres, potser l'època més desconeguda de Pedro Soriano, però d'una estètica impecable, així com les de menor categoria en altres districtes de la ciutat.

La foguera plantada en 1976 en el districte de Mercat Central i a la qual dedicaré este article, és per a mi una de les millors fogueres de la història i de l'artista que ens ocupa. Potser perquè quan era un xiquet em va impressionar i em va semblar grandiosa quan la vaig veure amb el meu pare.

La dècada dels 70 mereixeria un estudi detallat d'estes fogueres, potser l'època més desconeguda de Pedro Soriano, però d'una estètica impecable

La foguera tenia com a lema precisament "La Foguera" i, amb un cos central impressionant sobre una mà oberta, sorgia una flama de foc que sostenia la rematada formada per tres grans figures estèticament perfectes. En el centre de la rematada una núvia alacantina que sostenia en una safata la maqueta d'una foguera que pre-anunciava "l'estil Soriano" de tant d'èxit en els anys 80 i 90. A banda de la núvia alacantina, i com complimentant-la, un saragüells amb la banderola de la foguera (els que hem sigut molts anys banderoles anàvem abillats d'eixa manera) i un foguerer amb el vestit fosc que es va institucionalitzar per als comissionats de la Foguera.

—
1976 Mercat Central, "La foguera". *Arxiu Tomás Bordera.*

A

En la base i en diferents escenes, molt ben destacades i independents per les bases que sostenien als ninots, es representava tot el que era la creació d'una foguera des dels inicis fins a la cremà, la comissió i les seues dificultats amb els veïns del districte, passant per l'elecció de les belleses, el procés de construcció de la foguera per part de l'artista des de la maqueta passant per l'estructura de fusta que ocupava l'escena lateral de la foguera i que destacava amb l'altra escena lateral simètrica en la qual es representava la plantà del monument "al tombe". La part posterior tenia una gran paleta de pintor amb uns pinzells que sobreeixien en referència a l'art efímer que són les Fogueres. Una foguera molt nostra, amb ninots molt satírics, amb un acabat molt bo i amb un colorit espectacular.

L'anècdota, és que en les bases hi havia diversos cartells posats per la comissió que deien: *"Esta foguera ha sigut declarada per la seua comissió fora de concurs"*. Fent referència i en senyal de protesta per part de la comissió, a la polèmica de l'any anterior en la qual la foguera del Mercat, una obra espectacular de Soriano, va quedar en segon lloc respecte a la d'Alfons El Savi, que va guanyar el primer premi de la categoria especial. Una foguera que no va guanyar cap premi però que en el cor de molts alacantins va quedar com una de les millors fogueres de la història i de l'obra de Pedro Soriano.

B

CASTELLS EN L'AIRE

Per un foguerer i barraquer

El seu bateig en la plaça de l'Ajuntament va arribar l'any 1980 amb la foguera titulada "*Búsqueda*" i les següents en la dècada dels huitanta, al meu entendre les millors obres de l'artista: "Cartell de fogueres" (1983), "Monument al clima" (1984), "El sol il·lumina la nostra terra" (1985), "I la foguera fa història" (1988).

"... I va construir, castells en l'aire,
a ple sol, amb núvols de cotó,
en un lloc, on mai ningú
va poder arribar usant la raó.
...I va construir finestres fabuloses,
plenes de llum, de màgia i de color..."

Així cantava el gran cantant argentí Alberto Cortez al dret a somiar fora de les normes preestablides. Pedro Soriano va saltar del que s'estableix en l'art efímer, buscant el diferent.

La primera imatge d'una foguera de Pedro Soriano Moll que es va quedar en la meua retina va ser la captada des del balcó de la meua casa: "Està vosté contaminant?" (1973) o la plantada al principi del carrer Sant Carles en 1974 titulada "Turisme de per riure". Per aquella època compatibilitzava la seua producció amb la pròxima i enorme, a mi m'ho semblava, foguera de Portuaris Pla del Bon Repòs.

Eren temps de les seues fogueres barroques, dels seus primers passos especialment a Carolines Altes, en la plaça de la Bola d'Or, on plantava en aquells dies. Qui reconeixeria l'autoria d'eixes fogueres?. Fogueres barroques, d'aprenentatge. Com les extraordinàries obres davant del Mercat Central: l'arriscada "El rellotge de la vida" (1975), la barroca "La foguera" (1976), la cuidada "Joventut" (1977) o la primera foguera que vaticinava el canvi que s'aveïnava: "Contrastos" (1978).

— A i B
1976 Mercat Central, "La foguera". *Arxiu Tomás Bordera.*

En 1979, enlluerna en el districte de Benalúa amb "Evolució". El títol ho diu tot. La ruptura total, el salt al buit, l'aposta definitiva que al jurat va convèncer amb uns acabats impecables o la revolucionària "Començar el dia" (1981), on va introduir línies rectes, combinades amb colors negres, blancs i daurats. Culmina amb "Ofrena" (1982), una obra totalment diferent de l'anterior on predomina el color i les formes corbes.

El seu bateig en la plaça de l'Ajuntament va arribar l'any 1980 amb la foguera titulada "Búsqueda" i les següents en la dècada dels huitanta, al meu entendre les millors obres de l'artista: "Cartell de fogueres" (1983), "Monument al clima" (1984), "El sol il·lumina la nostra terra" (1985), "I la foguera fa història" (1988). En elles va poder desenvolupar tota la seua imaginació i els seus somnis amb total llibertat i amb pressupostos considerables. Cas a part ho tindrem amb "Crisol" (1993), una obra que potser artísticament no fora del millor de la seua producció, però que ens ha quedat per sempre en el record de tots els que vam poder contemplar la mítica plantà, fora del termini establert en una llarga nit que va acabar a l'alba amb la col·locació de la megaestructura de la espectacular rematada que abastava tota la plaça superant amb escreix l'altura dels edificis confrontants.

En el nostre districte va plantar dos obres icòniques: "Renovar-se o morir" (1984): recorde eixa tremenda explosió des de Canalejas, una obra impactant, esvelta, amb excel·lents ninots o la revolucionària blancor de "Ángelus" (1985).

Després de la seua producció en Benalúa, el seu art es traslladaria a la foguera d'Hernán Cortés en la plaça de la Muntanyeta: la palmera giratòria de "Un somni" (1989) o la grandiosa "Gents de foc" (1992).

De tota l'obra de Pedro, jo tinc una debilitat: "D'esquena a la llum" (1983), Foguera Pius XII. Una grandiosa foguera, elegant, amb un moviment i composició sorprenent. Recorde haver-la visitat tots els dies que va estar plantada. Destacarem l'escena de les inundacions ocorregudes a l'octubre de 1982.

A

B

Però el seu art no sols s'ha vist reflectit en fogueres oficials, d'especial o primera. Les imaginatives obres de l'artista per a la foguera del Barri José Antonio, on va demostrar que es podia compondre una bona foguera amb poc pressupost. O la dècada que va plantar en la plaça de Calvo Sotelo. Destacarem l'extraordinària "Somiant" (1982), la mateixa no va aguantar fins a la cremà en peus, però era una genialitat.

Les seues dos etapes en el seu barri de Santa Isabel, amb la consecució del ninot indultat, les dos guanyadores de primers premis en el barri de Sant Blai 1987 i 1988, potser millor la segona "Alacant geni i cultura". Sagrada Família, 1985, "Somni alacantí", una gran foguera en el centre de la plaça on hui se situa la font.

La seua única creació en la foguera del Port va ser en terra. La impressionant "Bola de foc" (1996) plantada en l'avinguda Ramón y Cajal, un magnífic exercici d'equilibri impossible, modelatge i majestuositat. O la foguera "Protagonista: el foc" (1986) en el solar de Polígon de Sant Blai.

Amb les seues llums i també les seues ombres, a Pedro cal acceptar-ho com és.

La producció de l'artista en la Plaça de Gabriel Miró de la mà de José Ángel Guirao "De nit" (1983), Pedro Soriano crea una obra modesta però molt atractiva, "Si don Gabriel alçara..." (1984) un homenatge a Gabriel Miró amb un extraordinari relleu o "Poema de foc" (1985).

Amb les seues llums i també les seues ombres, a Pedro cal acceptar-ho com és. El seu pas per l'art efímer foguerer ha deixat una petjada inesborrable en els ja prop de cent anys d'història.

— A
1986 Polígon de Sant Blai. *Arxiu Ángel Romero.*

— B
1988 Sant Blai. *Arxiu Roberto Climent.*

—
1982 Benalúa. *Arxiu Roberto Climent.*

UN TRIENNI PER A RECORDAR

Per Miguel Ángel Durá

Els ulls d'un xiquet tot el magnifiquen, si a això li unim l'efervescència que s'anava produint cada any en tot el meu cos amb l'arribada del mes de juny en el moment que en el meu barri s'apilaven les primeres peces de la foguera.

En els primers anys de la ja llunyana dècada dels huitanta, no s'havia produït encara el posterior boom dels racons populars, per la qual cosa quan arribava la nit, després del pertinent castell de focs artificials que solia disparar cada comissió amb les famoses "canyetes voladores" hui extintes de les nostres festes. L'única diversió que quedava era anar a donar la "volteta" per a veure fogueres. En este recorregut era imprescindible visitar els districtes que més invertien en els seus monuments, així era parada obligatòria els enclavaments de Ciutat d'Assis, Mercat Central, Alfonso el Savi i Benalúa.

Quan em retrotrac en els meus records, tinc unes pinzellades vagues d'aquell 1981 on l'arribada a la plaça de Navarro Rodrigo va fer que la meua imaginació es desenvolupara molt més del que mai haguera pensat. Allí, plantada, es trobava esperant-me una de les millors obres del mestre Pedro Soriano. Si bé l'artista ja vènia apuntant un canvi fonamental en la seua estètica, assenyalada sobretot en la foguera de la plaça de l'Ajuntament anomenada "Búsqueda", és en esta de Benalúa on realment canvia i es reinventa. "Començar el dia", una obra en la qual destaca l'arquitectura cubista i la degradació de colors de tonalitats pàl · lides de blanc a gris, combinada amb contra rematades en daurat, on canvia per complet la concepció del seu treball. En les bases combina perfectament el ninot clàssic i l'estilització d'estos. Esta foguera va ser una autèntica revolució dins de l'estètica de la foguera alacantina, amb el valor afegit de tindre un jurat valent que trencava motles per a premiar una cosa completament diferent fins al vist fins a eixa data.

Quan em retrotrac en els meus records, tinc unes pinzellades vagues d'aquell 1981 on l'arribada a la plaça de Navarro Rodrigo va fer que la meua imaginació es desenvolupara molt més del que mai haguera pensat.

Ací, amb alguna seqüela anterior, es gesta l'anomenat "sorianisme" que es reafirma a l'any següent, perquè en 1982, seguint la línia anterior, torna a crear una foguera mítica per al districte de Benalúa i amb això per a la festa de Fogueres. "Ofrena" és tot el contrari al que havia presentat l'any anterior, perquè si bé contínua amb les formes abstractes, cossos centrals truncats que donen sensació de lleugeresa i estilització dels seus ninots, enguany ofereix una explosió de color combinant blaus, grocs i rojos, creant unes magnifiques figures simulant la terracota que són una icona de la nostra festa.

Realment Soriano va ser molt intel · ligent perquè podria haver pensat a crear este canvi estètic sol en la màxima categoria, però no va anar així pel que en estos dos anys ens deixa autèntiques joies en categories inferiors sempre plenes de risc i de disseny, però sense oblidar la crítica i la sàtira per a posar en solfa totes les mancances i problemes de la societat. Entre elles destaquen dos autentiques obres d'art per al districte de Calvo Sotelo, "Modernisme" i "Somiant" en 1981 i 1982, respectivament.

A

B

C

En els anys huitanta, Pedro Soriano començava un nou idil · li, perquè el que s'emportava el primer premi de la categoria especial era el que realitzava la foguera oficial de la ciutat i per tant la plantava en la plaça de l'Ajuntament.

Després d'esta irrupció meteòrica de Soriano, el meu pare decideix seguir-lo cada any allà on plante i en 1983 encara que visitem Benalúa arribem per primera vegada al districte de Pio XII on el mestre va conquistar la plaça sense cap mena de discussió, va tornar a crear una obra mestra amb una doble rematada espectacular, tornant a combinar grises, blancs, rojos i daurats. "D'esquena a la llum" era terriblement difícil de gaudir, no per tindre un mal emplaçament, ni per algun error del seu autor, sinó pel gran nombre d'alacantins i visitants que s'amuntegaven al voltant de les seues tanques a qualsevol hora del dia.

En eixos anys huitanta, Pedro Soriano començava un nou idil · li, perquè el que s'emportava el primer premi de la categoria especial era el que realitzava la foguera oficial de la ciutat i per tant la plantava en la plaça de l'Ajuntament, sent la primera en 1983 amb la magnífica "Cartell de Fogueres" amb tots els elements que li estan fent triomfar, combinació de colors, formes abstractes, figures planes i grans contra rematades per a crear una altra visita indispensable per al meu pare que ens portava amb el seu Renault 8.

— A
1981 Benalúa, "Amanecer". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

— B
Detall Foguera Benalúa 1982. *Fotografia A. Medina.*

— C
1983 Oficial Ajuntament, "Cartell de Fogueres". *Arxiu Pedro Soriano.*

El segell que va deixar Soriano

PEDRO SORIANO; AUTOESTIMA I NOSTÀLGIA

Per Juan Carlos Vizcaino

—
1985. Foguera Oficial Ajuntament, "El sol il·lumina la nostra història". *Arxiu Roberto Climent.*

"El meu primer i inoblidable sopetó amb la obra de Pedro Soriano es produiria en 1980, amb eixa extraordinària foguera de la Plaça de l'Ajuntament *"Búsqueda"*, que continue considerant una dels cims de l'art foguerer de tots els temps"

Juan Carlos Vizcaino

A

B

Evocar el període daurat artístic de Pedro Soriano, té tant de melancolia davant una joventut viscuda, com d'orgull davant un crit col·lectiu que va aconseguir despertar nostres Fogueres d'un acomodatici període previ. Com a alacantí veí de València en aquells anys, curiosament, les primeres obres de Soriano que vaig poder contemplar van ser algunes de les falles -en general modestament premiades- que va plantar de manera consecutiva, durant la segona mitat dels setanta en la Plaça d'Espanya del *'Cap i Casal'*. Eren obres competents, que no desentonaven en el magma faller valencià, però tampoc preludiaven la revolució amb la qual anava a embolicar la plàstica de les nostres festes de juny. La seua primera mostra rellevant la va oferir en la comissió de Mercat Central en 1978 -segon premi de categoria especial- i el seu primer triomf a l'any següent en Benalúa, amb la proposta menys costosa de les quatre que van concórrer en aquella ocasió -a penes un milió de pessetes-. Crec que aquell triomf li va quedar un poc ample -es trobaven les extraordinàries fogueres en Ciutat d'Assis (Ramón Marco) i Alfonso el Savi (Javier Mayor León), i la monumental de Mercat Central (Ángel Martín)- però la veritat és que no la vaig poder contemplar en viu en aquell el meu retrobament amb les fogueres amb tot just 13 anys. En realitat, el meu primer i inoblidable sopetó amb la seua obra es produiria ja en 1980, amb eixa extraordinària foguera de la Plaça de l'Ajuntament *"Búsqueda",* que continue considerant una dels cims de l'art foguerer de tots els temps. Era la prova definitiva d'un nou estil que, si bé és cert, recuperava alguns elements plàstics del passat de les nostres festes -bastants menys, no obstant això, dels que volíem veure-, en realitat el que mostraven era un estil fresc, àgil, d'extraordinari cromatisme, de tremenda creativitat, amb un imaginatiu ús dels espais buits i que, inconscientment, quedava lligat a unes fogueres que assajaven la seua renovació estructural, de mans de l'alcalde José Luis Lassaletta i el nou president de la Comissió Gestora, Jacinto Masanet.

— A
1979 Benalúa, "Evolució". *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
1980 Oficial de l'Ajuntament. "Búsqueda". *Arxiu Roberto Climent.*

LES FOGUERES ARRIBEN A LA DÈCADA DELS 80

Ens trobàvem llavors amb una ciutat d'uns 240.000 habitants -cent mil menys que en l'actualitat-, unes 60 comissions de foguera, i una festa que derivaria quasi d'un any a un altre de la ja molt caduc deixant de Tomás Valcárcel, a un enfocament més lúdic i mediterrani. A una frescor en la qual es recuperaven elements de la nostra tradició local, i això era l'important -avís de navegants en l'actualitat- a una rotunda sensació festiva, en la qual la preséncia de protocol, quedava en segon terme davant eixe anhel de "conya" que ha definit la personalitat festera de la nostra ciutat. Convé recordar-ho, en aquells primers anys 80, les fogueres eren molt més tranquil · les que en els nostres dies. No hi havia mascletàs en Estels. Ni racons. Això sí, existien el doble de barraques que en l'actualitat. La festa era més diürna, més senzilla. Potser, per això, més plàcida. I a nivell artístic, convé recordar-ho per a no idealitzar el passat, molt inferior a l'actualitat. Era comú veure fogueres sense tanques metàlliques. Literalment arraconades en els seus emplaçaments i sense arena. Estes coses, per fortuna, ara no ocorren ni en les fogueres més modestes. El nivell es caracteritzada per una notable pobresa tècnica, de la qual és cert emergien no sols figures llegendàries com Ramón Marco, sinó joves autors com Ángel Martín, Javier Mayor León, Pascual Domínguez o fins i tot un encara incipient José Muñoz Fructuoso. Per fortuna, segons va avançar la dècada eixe nivell s'aniria elevant, encara amb una certa rèmora.

Eixe és el panorama en el qual el denominat *sorianisme* va impactar, i de què manera, en la Festa de 1980. A més d'eixa extraordinària foguera de la Plaça de l'Ajuntament -que recuperava comissió-, el bon fer de Soriano s'expressava en la foguera per al seu barri de Santa Isabel -de línia absolutament valenciana, guanyadora en la categoria 1a B- i la Barraca *"Xupla i Fuig"*, d'empremta més renovadora, destacada en el seu impactant cromatisme, i triomfadora en esta faceta. Les cartes de Pedro Soriano s'havien expressat de manera rotunda als nostres carrers. Només feia falta ratificar-les en 1981. I així va succeir, retornant en gran en el districte de Benalúa. Amb la històrica *"Amanecer"*, en un disseny espigolat de 24 metres d'altura -dels de veritat-. I que més enllà d'una cerca d'una foguera alacantina -la quimera que tots assumim sense reflexionar- en realitat oferia un disseny tan nou com intemporal, que podria estar ple de vigència en estos temps tan regressius per a l'art efímer valencià. Una estructura definida en una quasi infinita gradació de formes cúbiques i circulars de tons blancs i grisos, una vegada més jugant amb els espais buits, i amb una perfecció formal desusada, no sols a l'Alacant foguerer, sinó m'atreviria a dir que en tota la plàstica efímera de la nostra comunitat. Recorde igualment l'elegància de la seua obra plantada per primera vegada en Calvo Sotelo -on ja reutilitzava les rematades en forma d'explosió, assajats amb èxit en la seua foguera de l'Ajuntament precedent, així com ninots fruit del seu taller-. Però recorde, sobretot, en aquell gran any per a la festa, tan sols llastrat per la pluja registrada durant el 23 de juny -fins i tot la matinada del 24-, l'enorme impacte que em va produir anar fins a Benalúa acompanyat per la meua mare, en les primeres hores d'aquella nit -en unes hores en les quals la pluja va escampar- i sorprendre'm amb tot just 15 anys davant una obra tan extraordinària. En moments com eixe, un xaval alacantí que vivia encara a València i ja llavors trepitjava les seues falles, sentir que Alacant podia expressar artísticament una cosa personal i creatiu, i a més fer-ho amb una inusitada perfecció formal, era motiu d'orgull.

Sincerament, crec que eixe sentiment el compartim molts alacantins. Fins i tot artistes valencians com el renovador Vicente Almela, que cada any baixava a Alacant per a gaudir eixes fogueres de Soriano, en les quals s'albirava eixa creativitat absent aquells anys a València. I és que, diguem-ho ja, en el millor de l'obra de Soriano -menys extensa en el temps del que poguera semblar- es conjuminava una mixtura d'audàcia, desafiament, elegància i fins i tot imparable cerca d'experimentació formal. No era l'herència de la foguera alacantina. Era, per contra, una punyada de primer orde en un art menor que buscava la seua reinvenció, i que a poc a poc no sols va ser assumida pels artistes locals emergents, sinó que finalment es va fer hegemònica.

En 1980 les cartes de Pedro Soriano s'havien expressat de manera rotunda als nostres carrers. Només feia falta ratificar-les en 1981. I així va succeir, retornant en gran en el districte de Benalúa. Amb la històrica "Amanecer", en un disseny espigolat de 24 metres d'altura

A

B

— A
Plantà Foguera Sant Blai 1988. *Fotografia A. Medina.*

— B
Detall Foguera Benalúa 1981, "Començar el dia". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

Pedro Soriano; autoestima i nostàlgia

A

B

TRIOMF RERE TRIOMF

— 1982 Benalúa, “Ofrena”. 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

— A Ninot Foguera Pius XII 1983. *Arxiu Roberto Climent.*

— B 1982 Calvo Sotelo, “Somiant”. *Arxiu Roberto Climent.*

Però seguim amb la remembrança dels seus anys daurats. 1982, l'any del mundial de futbol, ens va permetre dos de les seues obres cims. Per a Calvo Sotelo realitza *“Somiant”,* una de les seues realitzacions més elegants, inserida en primera categoria. La garreperia del jurat la va deixar sense guardó quan, de carrer, mereixia el triomf. Era una foguera dominada per la seua elegància i estructura oberta a través d'espais buits, que va tindre la mala sort de desplomar-se -seria la primera que cauria en la seua obra- el 23 de juny. I al costat d'elles, de nou triomfaria en Benalúa amb l'excepcional *“Ofrena”.* Molt menys espectacular que la referència de l'any anterior, però dominada per una superior perfecció. Una limitada altura de 14 metres no impedia una extraordinària mixtura d'elegància, sensibilitat i bon gust, en una estructura que, en el fons, no suposava més que una dinamització de la nostra tradicional estètica de bastidors. Tot això, conjuminat en una base única, sabent unificar les diferents temàtiques de les seues escenes, i amb una suau i rotunda gradació cromàtica. Honestament, crec que, amb esta foguera, Soriano va arribar al seu zenit creatiu.

A

La seua fama d'intocable anava *in crescendo,* i en 1983 ens va oferir la seua extraordinària *"D'esquena a la llum",* amb la qual va aconseguir un nou triomf, esta vegada festejant les bodes de plata de la comissió de Plaza de Pius XII. Recorde l'impacte d'esta obra de tres milions i mig de pessetes de pressupost, quan pujaves pel carrer alcalde Suárez Llanos. Amb eixa nova i doble rematada, el cos central que partia d'un color negre i, a través de formes elegants i capritxoses, anava mutant de grises a blancs. Tot això utilitzant de manera nova la pintura de cotxes, la qual cosa li atorgava una pàtina de perfecció en els acabats realment inusitada. Era la creativitat d'un artista en estat de gràcia, que al mateix temps intentava buscar nous camins en la seua foguera oficial, amb un disseny mancat de ninots -decisió discutible al meu juí- que prolongaria en els dos anys successius. De nou demostrava el seu bé fer en Calvo Sotelo, i debutava en Plaza de Gabriel Miró reutilitzant elements ja assajats, per a la comissió que presidia per primera vegada el seu, cada vegada més estret amic, José Ángel Guirao.

No tinc dubte que van ser les fogueres de 1984, quan el període daurat en l'obra de Soriano muta a un nou àmbit, al meu mode de veure menys satisfactori. En eixe exercici 1983/84 es va produir un fet revelador en el seu taller; l'abandó de Paco Juan com a figura destacadíssima d'este, i protagonista de fet de les qualitats i els acabats de les seues

B

C

— A
1983 Pius XII, "D'esquena a la llum". 1r premi de Categoria Especial. *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
1983 Oficial Ajuntament, "Cartell de Fogueres". *Arxiu Roberto Climent.*

— C
1984 Detall Foguera Benalúa. *Fotografia A. Medina.*

fogueres, en un tàndem de *facto* mai reconegut. Ja molt experimentat en el terreny de les fogueres infantils, Paco Juan decideix realitzar la seua primera -i estupenda- foguera adulta per al districte de Benito Pérez Galdós, iniciant una molt prometedora marxa, que prompte li faria erigir-se com el gran artista alacantí dels 90. El taller de Soriano, a partir d'eixe moment, va deixar en segon terme eixes qualitats que havien sigut un dels seus millors aliats. I, no obstant això, la Festa de 1984 va resultar magnífica per a les sis obres que va plantar a Alacant. Obté el triomf en categoria especial amb el seu retorn en Benalúa *"La meua ciutat"* -tres milions de pressupost, inferior al de Pius XII de l'any anterior-, on ja es va brindar un seriós avís amb la seua tendència al risc, en caure i reinstal·lar-se part de la seua rematada, en una estructura llavors impactant i nova, en dissenyar tota la seua composició, subjectant la foguera en tres únics i limitats punts de suport -una estratègia posteriorment reiterada en nombroses ocasions-. En unes festes en les quals Soriano va triomfar en tres de les cinc categories en litigi -en les altres dos, els guardons recaurien en un creixent Muñoz Fructuoso-, al meu mode de veure destacaria la que li va proporcionar el seu triomf en la primera categoria, la primera de les dos ocasions en les quals va plantar per a Sèneca-Autobusos. Amb la seua estructura espigolada i elegant, clarament hereua de les tradicionals fogueres de bastidors *"Renovar-se o morir"* apareix al meu entendre com una de les seues obres mestres.

Pedro Soriano; autoestima i nostàlgia

A

B

C

UN CERT AVÍS

Precís és reconèixer-lo, a partir de 1985, l'obra de Soriano ja mai va ser igual. Amb l'absència de Paco Juan en el seu taller, les seues fogueres deixen de costat la seua exquisida factura, lligant-se a una presumpta experimentació formal que ocultava deixadesa, firmant aquell any fins a set fogueres, sense obtindre entre elles cap primer premi. I com a ser sincers, i encara que dins d'una producció on el nivell va decréixer en comparació a anys anteriors, es va anar injust amb ell al no atorgar-li el triomf en la categoria especial amb la seua impactant foguera realitzada per a Sagrada Família en la celebració de les bodes de plata del districte. Malgrat resultar una obra potser no de decidida esplendor -el seu pressupost de dos milions i mig resultava bastant inferior als manejats en anys anteriors-, la veritat és que *"Somni d'alacantí"* provocava a l'arribada a la plaça de Manila, una de les sensacions que millor va manejar Soriano en la seua obra: l'impacte. Comptaven les cròniques -i me les crec- que el triomf li va ser arrabassat pel jurat col·lectiu de l'edició, com a protesta per la poc estimulant foguera oficial que havia plantat aquell any.

Doncs bé, la deriva artística local s'anava poblant de nous valors, al mateix temps que en els dos anys immediatament successius es podrien caracteritzar per una certa indefinició en les nostres fogueres. És curiós assenyalar-ho, però en aquells anys la figura de Soriano era d'influència aclaparadora, però a poc a poc els seus assoliments anaven minvant, enmig d'una clara aposta per la seua part per

— A
Ninots 1987 Foguera Sant Blai. *Fotografia A. Medina.*

— B
Ninot Foguera Sagrada Familia 1985. *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
1987 Sant Blai, "Terreta". 1r premi Categoria Especial. *Arxiu Roberto Climent.*

En 1987 gaudeix -després de tres anys sense assaborir les seues mels- un nou primer premi en categoria especial amb la seua primera foguera per al districte de Sant Blai "Terreta". Un disseny monumental però mancat d'elegància.

dissenys dominades per l'espectacularitat... i una escassa depuració. Seran estos dos anys -1986 i 1987-, edicions on dominarà l'ambivalència en la seua prolífica obra, amb realitzacions en línies generals d'inferiors qualitats quines en ocasions precedents, i apareixent de nou un dels elements que caracteritzaran els seus anys posteriors; els excessius desafiaments a la gravetat. Això serà la causa de l'enfonsament de l'atractiva rematada de la foguera de Benalúa 1986 *"Retalls de l'ànima alacantina"*, que li va impedir un segur triomf en la categoria especial. D'eixa edició, a nivell personal m'agradaria evocar la meua efímera presència en el seu taller -comprovant que allò no era el meu- i que va fructificar, sobre comeses menors, a folrar de cartó el vaixell que rematava la foguera de Calvo Sotelo-. En eixe bienni aconsegueix sengles triomfs en primera categoria -en 1986 amb la seua obra per a Polígon de Sant Blai i a l'any següent per a Benalúa, on va aprofitar diversos dels elements de la rematada de l'obra de l'any anterior, que no van ser cremats-. I en 1987 gaudeix -després de tres anys sense assaborir les seues mels- un nou primer premi en categoria especial amb la seua primera foguera per al districte de Sant Blai *"Terreta"*. Un disseny monumental però mancat d'elegància -personalment hauria apostat eixe any pel guardó per a Ciutat d'Assis, obra d'un retornat Ramón Marco-, que una vegada plantat també va registrar problemes de subjecció en la seua rematada. Era evident que, malgrat el seu impacte, les fogueres de Soriano mancaven de la depuració i rotunditat dels seus millors temps...

UN CERT RENAIXEMENT

I, no obstant això, 1988 va suposar un nou any daurat per al nostre artista. D'entrada, per l'encert de firmar tan sols dos fogueres d'importància. De nou es va responsabilitzar de la foguera oficial, brindant la magnífica *"I la foguera va fer història"*. Un monumental disseny de 24 metres -reals- d'altura, sostingut en quatre punts en terra, visitable en el seu interior, i que proposava en el seu nou disseny un recorregut per l'esdevenir de la nostra estètica, l'any en què es commemorava el seixanta aniversari de la Festa. Es conserven imatges de la seua cremà, en les quals espanta la proximitat del públic, pràcticament sense tanques, sense témer al risc a l'enfonsament entre les flames d'una obra d'estes dimensions. Eixe any rebia el seu penúltim i incontestable triomf especialment amb la seua segona foguera per a Sant Blai *"Alacant, geni i cultura"*, dins d'un quartet de participants de gran nivell. Molt superior a la plantada l'any anterior, ens trobem davant un disseny espigolat, harmoniós, de base única, destacant l'originalitat de sostindre la part superior de la seua rematada oberta amb una peça de metacrilat. Al meu juí, un dels seus últims cims artístics.

Una dinàmica semblant es produeix en 1989, però amb una foguera oficial de línia horitzontal i resultat decebedor. També realitzaria la foguera, fora de concurs, destinada a commemorar el centenari de l'ONCE... Però l'aposta forta era el seu fitxatge per a Hernán Cortés, amb "Un somni", comptant amb un interessant pressupost de cinc milions de pessetes. Per a la plaça de la Muntanyeta va idear una de les seues rematades més carismàtiques: una enorme palmera de fusteria que va ser enfilada, sencera, amb un sol colp de grua, la nit del 20 de juny, davant milers d'espectadors que van prorrompre en una enorme ovació, concentrats després de concloure la Cavalcada del Ninot. Ho recorde perfectament, ja que al meu costat estava José Ángel Guirao i un grup d'amics foguerers, que havíem participat en l'organització de l'esmentada desfilada -un encara pertanyia a la subcomissió- estàvem vestits amb el vestit negre i, per circumstàncies inesperades, puc dir que vaig viure la millor nit de plantà de la meua vida. Tot semblava somriure a Soriano amb un nou triomf. Però diversos elements van operar en contra. D'un costat, que la part inferior de la foguera mancava de l'empaquetatge de la superior.

Per a la plaça de la Muntanyeta, amb "Un somni", comptant amb un interessant pressupost de cinc milions de pessetes, va idear una de les seues rematades més carismàtiques: una enorme palmera de fusteria que va ser enfilada, sencera, amb un sol colp de grua, la nit del 20 de juny, davant milers d'espectadors que van prorrompre en una enorme ovació, concentrats després de concloure la Cavalcada del Ninot.

D'un altre que, a la callada, Paco Juan culminava a Carolines Altes un disseny amb uns baixos poques vegades vistos a Alacant fins a la data. I, finalment, l'element determinant per a inclinar la balança, la ja citada i poc estimulant foguera oficial que va instal·lar davant la façana consistorial. En un any on encara la votació en la categoria especial l'efectuaven els jurats de totes les seccions, esta circumstància va pesar, i no poc, a l'hora de concedir el triomf a Carolines Altes, quan potser la decisió més valenta haguera sigut concedir un primer premi compartit, tal com ja s'havia produït a Alacant en 1956. La decisió va provocar no poca polèmica i considerable decepció al nostre protagonista, que durant dos anys es va retirar de la realització de fogueres, elaborant únicament en 1990 el disseny de les fogueres d'Hernán Cortés i Port d'Alacant, realitzades per autors valencians que no van encertar a l'hora de traslladar-les.

1988 foguera Oficial Ajuntament, "I la foguera fa història". *Fotografia A. Medina.*

ÚLTIMS FULGORS I CREIXENTS CONTRATEMPS

I cal dir que eixe mateix 1990, on només van concórrer tres comissions en categoria especial, amb pressupostos més baixos, i sense comptar amb Soriano, Paco Juan ni Ramón Marco, va marcar un punt d'inflexió en una crisi de qualitat de la qual es va poder mitjanament eixir a l'any següent. I va anar de cara a 1992 quan Soriano va retornar al districte d'Hernán Cortés, que tan mal sabor de boca li va deixar tres anys arrere, per a oferir la que considere suposa la seua última obra mestra. La figuera titulada *"Gents de foc",* és cert que apareixia inserida en eixa nova estètica, menys neta i dominada per la qualitat dels seus acabats. Però en la seua oposició brindava un disseny molt atractiu i disposava d'un rotund i hipnòtica rematada. Fins i tot el seu component satíric -deixant de costat algunes eixides de to- era molt divertit, al mateix temps que proposava un enorme risc en la seua estructura, la qual cosa va possibilitar que el seu triomf en la categoria especial apareixia cantat des del primer moment, després d'aquella plujosa nit de plantà. Cal assenyalar que com entre 1990 i 1991 Soriano va vendre la seua nau, esta obra es va realitzar en una vella fàbrica situada en el Garbinet, que va compartir amb joves i debutants autors com José Iborra "Waldo" o Javier Gómez. I, també, que els components de la seua comissió el van ajudar en les seues tasques de taller.

El guardó de 1992 va proporcionar a l'artista la realització de la foguera oficial 1993. La denominada *"Crisol",* potser continua apareixent com una de les propostes més monumental mai plantades a la ciutat. No obstant això, contra la mitologia que s'ha generat entorn d'ella, mai va provocar en mi grans entusiasmes. Més enllà d'haver-se culminat la seua plantà la matinada del 21 al 22 de juny -va caldre modificar el recorregut de la conclusió de l'Entrada de Bandes per a deixar buidada la plaça de l'Ajuntament-, considere que ens trobem davant una obra mancada de contingut, no sols crític, sinó fins i tot de qualsevol vessant, i a més embolicada en una estructures on qualsevol indici de depuració era inexistent. Valorem la seua capacitat de risc, però no em puc sumar a la mitificació d'un referent que, el reconec, sempre em va deixar fred.

El guardó de 1992 va proporcionar a l'artista la realització de la foguera oficial 1993. La denominada "Crisol", potser continua apareixent com una de les propostes més monumental mai plantades a la ciutat.

En qualsevol cas, la trajectòria de Soriano es va estendre en una dotzena d'anys més. En eixe llarg període es troben figueres brillants -destacaria les de Santa Isabel del citat 1993, Figuerer-Carolines en 1998 o la foguera oficial de 2001-. Figueres a vegades més que estimables, però en les quals es percebia una certa sensació de final de cicle, màximament quan el nostre panorama artístic s'anava poblant de nous i atractius valors. Siguem realistes, mentre el mite de Soriano es mantenia en l'aura de les Fogueres de final de segle, la veritat és que la realitat de la seua obra es diluïa en fogueres de categoria especial massa freqüentades per caigudes -la impossible monumentalitat de les fogueres de Polígon de Sant Blai en 1994 i 1995, la foguera oficial de 2002 o la de Altozano en 2004- i un ús quasi impossible de la verticalitat, cada vegada assumint pressupostos més baixos, i en una deriva on el nostre protagonista no va saber analitzar les seues creixents mancances, submergint-se en un context on les intemperàncies del seu caràcter van jugar finalment en contra seua -entrant en això la seua permanent lluita contra la presència d'autors valencians, quan a ell, paradoxalment, sempre se li va tractar amb afecte, a tots els nivells. en la festa fallera-. En este sentit convé destacar les més que estimables aportacions seues a les falles valencianes a partir de 1989, que en este any li va permetre el triomf en la secció 2a B per a la cèntrica demarcació d'Isabel la Catòlica-Cirilo Amorós.

A

B

— A
1994 Polígon de Sant Blas, "El temple de la festa". *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
1995 Polígon de Sant Blai, "Germen". *Arxiu Roberto Climent.*

Quan el temps ens brinda actualment una perspectiva prou completa de la marxa de qualsevol referent artístic, crec que en el cas de l'obra de Pedro Soriano Moll importen moltíssim més els seus assoliments que els seus revessos. Tot això, fins al punt d'erigir-se com una de les més essencials figures llegades per la nostra celebració. Algú que, sobretot, durant la dècada dels huitanta, ens va fer sentir-nos adults a Alacant a nivell plàstic -i realment ho vam ser. Que va impregnar de frescor i dinamisme el nostre art efímer de juny. Que ens va proporcionar èpiques nits de plantà. Que va aconseguir recuperar en els seus nombrosos *Ninots Indultats,* el record a grans figures de la Festa i la ciutat. I algú al qual la nostra ciutat ha de pagar un deute. Considere que un honor que mereixeria de manera sobrada, és que un carrer de la seua terra, del seu poble, portara el seu nom. Seria la manera de perpetuar l'aportació d'un referent que va aconseguir en el millor moment de la seua obra, que les Fogueres d'Alacant se sentiren orgulloses de si mateixes.

Només per això, i també per tantes nostàlgies i records acumulats gràcies, Pedro!

Pedro Soriano; autoestima i nostàlgia

DESPRÉS DELS RESSONS D'UNA VEU

Per Alfredo Aracil

—
Detall foguera Oficial Ajuntament 1983, "Cartell de Fogueres". *Arxiu Pedro Soriano.*

"El que sí que puc manifestar amb plena satisfacció és que, durant algun temps, possiblement per la meua profunda obstinació, se'm va arribar a conèixer com *El jove Gardel*"

Pedro Soriano

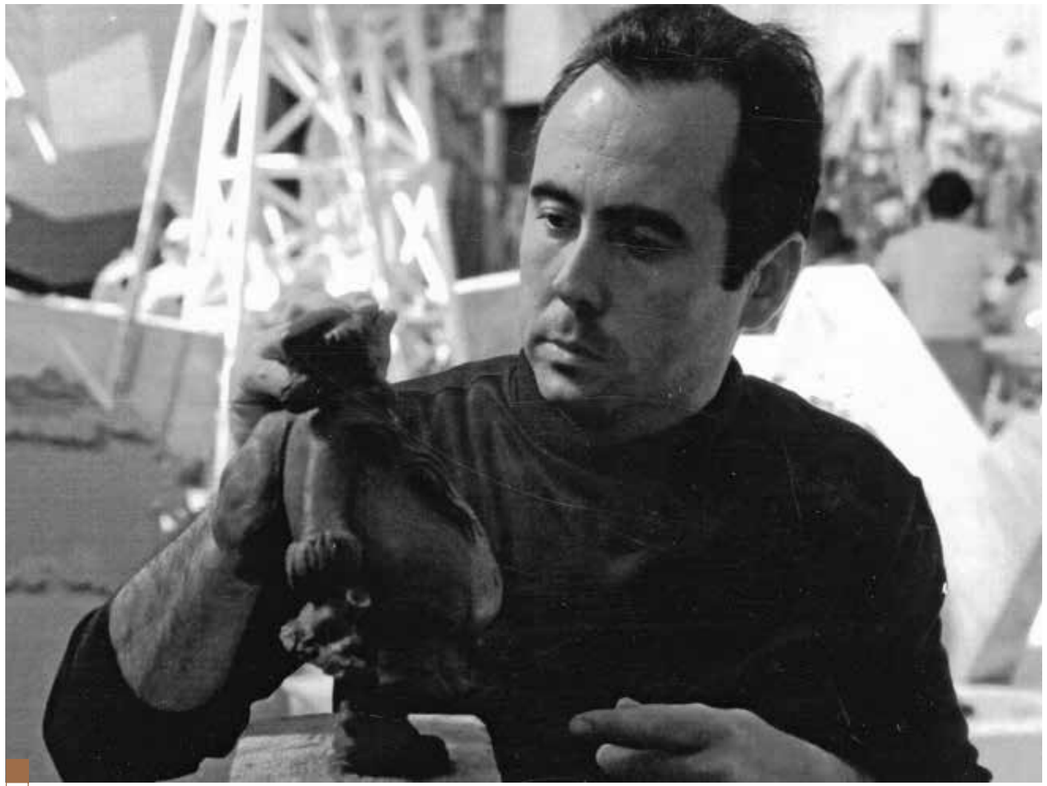

A

Un dia del mes de març, quan Àries –el signe del Zodíac que es trobava en ple apogeu, previ a deixar pas al seu company per a anunciar l'arribada de la Primavera- volava recorrent l'espai, en la terra, en un reduït racó però ampli i resplendent, comptant amb la carícia i l'abric de la lluna a la nit i la llum del sol, navegant sobre la mar, durant el dia, anomenada Alacant, la parella composta per Arturo Soriano i Amparo Moll, rebia, per primera vegada, a la cigonya, que els portava el primogènit del fruit del seu matrimoni, en la figura d'un xiquet al qual posarien per nom Pedro. Després, passats uns anys, en el mateix carrer del Taquígraf Martí –en la zona coneguda com la de "Les Oliveretes" o "Franciscans"- vindrien, com no podia ser d'una altra forma, Arturo i Amparo.

L'explicació que el seu nom, malgrat ser el primogènit de la família, no fora el del seu pare es deu, al fet que:

-Va ser en memòria del germà del meu pare, de 23 anys, anomenat Pedro, mort en l'explosió de l'Armeria "El Gat", al carrer Altamira, cantonada amb la plaça de l'Ajuntament, en el matí del 31 de juliol de 1943, en la qual van perdre la vida un total de 17 persones. D'aquí ve que el meu últim desig és que m'enterren en el mateix lloc que el meu oncle, ja que la sepultura és propietat de la família.

El xicotet Pedro, de molt xiquet, alternava la seua criança entre l'escola del convent dels Pares Franciscans -molt pròxima al seu domicili- i, un racó del celler que regentava el seu pare, al carrer del Mestre Marques, després que la traslladara, des del carrer Montero Ríos, en la popular barriada de Carolines Altes, pròxima a la zona coneguda com la "Bola d'Or", fins a fixar-la en el definitiu de la citada artèria de Taquígraf Martí.

Uns cursos més tard, el menor va canviar de centre d'ensenyament. I així va ser com es va convertir en deixeble de Do Varó, director de la prestigiosa "Escola Superior de Xiquets", situada en l'esmentada barriada de Carolines.

— A
Pedro Soriano treballant en el seu taller. *Arxiu Pedro Soriano.*

UNA INFÀNCIA FELIÇ

Mentre els seus companys de classe, veïns o amics, gaudien al carrer, jugant a les "telles", les "bales" –els deien "boles"- la "baldufa" –la coneixien com a "trompa"- el "guà", el "cércol" i altres tants modes de divertir-se, Pedro, el fill major d'Arturo, el del "celler", l'emprava donant forma al fang, després de realitzar el dibuix d'una figura -femenina o masculina- sobre el paper.

Si per alguna raó imperiosa es veia en la necessitat d'abandonar la seua comesa, aprofitava per a utilitzar qualsevol altre sistema de distracció pel qual sentira, igualment, especial admiració. El qual no era un altre que cantar, com ho feien els intèrprets de moda i que ell escoltava a través de la ràdio i dels discos adquirits per ell mateix, així com també, contemplada per mitjà de revistes i pel·lícules, ja que la seua popularitat s'estenia per tota Espanya. Fins i tot totes elles van eixir de les nostres fronteres en direcció a importants capitals europees, i de manera especial i primordial, a països d'Amèrica del Sud.

Es recrea i no pot ocultar la seua satisfacció en manifestar que la seua infància va ser feliç i, molt millor, encara, la seua pubertat.

A més de distraure's amb el que més li agradava, com era modelar el fang i cantar –en que les seues dos facetes es va esforçar molt, amb la condició d'eixir airós del propòsit, ja que no va gaudir de l'ensenyament de mestres, pròpiament dits, que es dedicaren a la seua preparació- maldava per situar-se enfront de l'espill del moble situat a la seua habitació, conegut familiar i col·loquialment com a "armari de lluna" –que ho distingia del "rober" habitual- i esclafia a cantar. Encara que també reconeix que esta faceta no la cultivava amb la mateixa intensitat.

A poc a poc, amb paciència, de la mateixa manera que les figures anaven adquirint proporcions més considerables i dignes de ser qualificades com a "aproximades" a les normals de "set caps", en el seu estat d'ànim es va infiltrar la modalitat del "tango" i, a continuació, la figura de Carlos Gardel, que es va convertir en el seu ídol. Com així continua fins al dia de hui.

Si per alguna raó imperiosa es veia en la necessitat d'abandonar la seua comesa, aprofitava per a utilitzar qualsevol altre sistema de distracció pel qual sentira, igualment, especial admiració. El qual no era un altre que cantar, com ho feien els intèrprets de moda.

A partir de llavors va començar per al nostre protagonista una lluita interior que, per més que ho intentava, posant en això la seua major voluntat i més sincera obstinació, no aconseguia definir amb perfecta claredat. En totes dues situacions, com si entre elles mateixes s'entaulara una desafortunada rivalitat darrere d'aconseguir el ceptre de la victòria, es trobava feliç.

I és el mateix Pedro Soriano el que s'afanya a aclarir la qüestió, I ho feia d'esta manera:

-Puc assegurar que no sent una especial o superior predilecció per l'una o l'altra modalitat, ni que la meua actitud, respecte a cadascuna d'elles, denote qualsevol símptoma, per ínfim que resulte, capaç d'entelar, no solament el meu criteri, sinó el meu propi sentiment.

La qüestió que, ni al llarg del pas de tots estos anys, ni a la seua actitud, comportament o manifestació s'ha apreciat la més mínima relliscada, capaç de distorsionar o derrocar semblant comportament.

A

B

INCLINACIÓ PER L'ART EFÍMER

Incidint en el pas del temps, arriba el moment de decidir el seu avenir. I no dubte a afirmar que la seua vocació d'artista, li porta a introduir-se en el món de la construcció de monuments d'art efímer, amb una espectacular estructura i no menys cridanera parcel·la de color, on juntament amb la fusta, el fang i el cartó, conformen els quatre "pals" de la baralla, a la pràctica de el" joc de la qual", es dedicarà en cos i ànima.

No obstant això, també és sincer i transparent, ja que, com "el cortés no lleva el valent", en manifestar als més reunits, en este cas els seus pares, germans i alguns familiars i íntims, que no per això haja d'abandonar i menysprear la seua afició a cantar, cobles i cançons de tall popular, de les conegudes com "pegadisses".

Pel que al compàs del temps que dedica a trobar un lloc en el qual poder demostrar les seues habilitats amb el fang a través de les seues mans, creant figures de tots dos sexes i diferents grandàries, i fins i tot pintar-los, una vegada aptes per a sotmetre's a l'últim i més dificultós procés, buscava amb afany una escletxa pel qual facilitar alleujament als seus compromisos de participar en espectacles de varietats que, a mesura que transcorren les setmanes, van augmentant de manera considerable.

I és així com comença a recórrer diferents teatres de municipis de la província alacantina, sense oblidar ni menysprear la seua presència, la nit dels dissabtes, sobre l'escenari de la "Penya Amics del Tango", al carrer Bernardo López García, (a esquena de la Fàbrica de Tabacs), on tants aplaudiments han rebut com compensació a les seues diverses i genials interpretacions de la cançó fraternal dels fills i residents de l'Argentina, com és el tango.

— A
Pedro Soriano treballant en el seu taller l'any 1981.
Arxiu Pedro Soriano.

— B
Pedro Soriano treballant en el seu taller l'any 1974.
Arxiu Pedro Soriano.

INDICIS D'UNA AFICIÓ

En contra del que algú poguera pensar que la il·lusió precipitada i juvenil, acabaria diluint-se per si sola, va resultar fallit. El primogènit de la família, en el nou lloc d'educació, no solament no va rebutjar els seus moments de classe que aprofitava per a modelar figuretes de fang, sinó que, a més, es va advertir que, les cantants de moda del moment, les veus del qual s'escoltaven a través dels aparells de ràdio, i en les pel·lícules que projectaven en el "Monumental" i "Saló Espanya", respectivament, locals tots dos situats un enfront de l'altre, en l'Avinguda d'Alfonso el Savi i molt pròxims al Mercat Central, conegudes amb el pompós apel·latiu de les "folklòriques", com Lola Flores, Juanita Reina, Carmen Sevilla, Antoñita Moreno, Paquita Rico, Marujita Díaz, influïen en ell, tant o més que l'artesania.

Sí, perquè al llarg dels seus freqüents correries, en els primers anys de la seua adolescència, en la freqüentada avinguda de Benito Pérez Galdós, el seu esperit inquiet li va portar al "descobriment" d'un local extens, en l'interior del qual albirava enormes peces pintades de diversos colors, així com bastimentades de fusta.

A través dels seus inquietants esbrinaments va poder satisfer la seua curiositat, en cerciorar-se de què es tractava d'un taller en el qual es realitzaven monuments artístics que, en els dies de festa del mes de juny, s'exposaven al carrer, a l'aire lliure i als tres dies, els cremaven convertint la fusta, el cartó i el paper, en una enorme foguera.

També es va preocupar a informar-se que allí, en el sòl, a l'interior, recolzats, els uns amb els altres, en la paret d'aquella enorme superfície, i. uns altres molt pròxims, pendents d'unes cordes que, de tant en tant els permetia balancejar-se, es "facilitava" la vida a les figures de fang, manipulades per l'escultor de torn. Pocs dies després, per obra i gràcia de les mans corresponents -ja anaren d'home o dona- quedaven llistes perquè el pintor, amb la seua acostumada habilitat i afecte, condicionara la forma als ja ninots de cartó, als quals "batejaven" amb el nom de "ninot".

En els primers anys de la seua adolescència, en la freqüentada avinguda de Benito Pérez Galdós, el seu esperit inquiet li va portar al "descobriment" d'un local extens, en l'interior del qual albirava enormes peces pintades de diversos colors, així com bastimentades de fusta.

El que estes visites als voltants del taller artesà, influïra considerablement a acréixer la seua vocació per l'escultura, no va suposar obstacle de cap mena, que minvara o diluïra, la seua passió i obstinació a convertir-se en cantor –que eixa i no una altra és, segons ells, la definició exacta i concreta de l'intèrpret dels tangos- ja que entre totes dues aficions, en ser paral·leles, no existia possibilitat de convergència, però sí, no obstant això, d'agermanament i total i absoluta concomitància.

I així va ser al llarg de la seua vida, com anirem detallant, a poc a poc, a continuació, el discórrer del jove i decidit Pedro Soriano.

EL TANGO SUPERA A LA COBLA

El que en principi no era més que una sincera i desinteressada admiració -com ha quedat posat de manifest- per les dones més destacades i característiques de les intèrprets de la cançó i la cobla, espanyoles, del moment, a través de la ràdio, l'escena i la pantalla, va descendir en afectivitat –que no així en admiració- des del mateix moment en el qual a Pedro Soriano li va arribar el coneixement de la "existència" de la figura i la veu de Carlos Gardel.

Este reconeixement cap al cantor francès, nacionalitzat argentí, li va portar a proveir-se amb intensitat i agosarat interès, de tota classe de documents, revistes, fullets, periòdics, fotografies, articles, objectes i peces de diferent índole, relacionats amb este. D'aquí ve que, en l'actualitat, és possible considerar al reconegut i valorat artista alacantí, a més d'un dels seus més fidels admiradors, en el grup dels posseïdors, a nivell internacional, de tot quant puga imaginar-se, relacionat íntimament, amb la vida i professió del malmès intèrpret de la cançó criolla, per excel·lència.

No content amb això, el prestigiós artesà, nascut en "la millor terra del món", acaparador per mèrits propis, de premis i guardons, considerat com una revelació en l'activitat de construir monuments destinats a ser pastura de les flames, després de romandre exposats a la contemplació del públic, a l'aire lliure, per espai de tres nits i tres dies, es va proposar emular-ho al màxim. Raó per la qual hui pareix convençut d'haver-ho aconseguit, ja que en el seu repertori –amb més de tres centenars de peces, originals de diversos autors- a més de figurar la totalitat dels tangos interpretats pel citat cantor, es troben molts altres, originals de diferents mestres i interpretats per professionals argentins i d'altres països.

Sense més mitjans que el seu propi interès i els seus enormes desitjos d'aprofundir en este "descobriment", a mesura que aconseguia informació sobre aquest tema, com l'aigua que alimenta a la llavor recentment i acuradament plantada, així va anar germinant en el seu interior el que, en principi, va nàixer com a curiositat i, més tard, encara que lentament, pas a pas, sense abandonar l'ardent passió que s'albergava en el seu interior , es va anar acreixent fins a aconseguir la dimensió que, ni tan sols ell mateix i així –ho ha confessat en més d'una ocasió- pensava que poguera arribar a convertir-se.

Entre els tangos que amb major freqüència, al llarg de la seua prodigiosa i fecunda carrera ha interpretat el popular cantor alacantí, bé per la seua pròpia predilecció o per la preferència del públic a través de les seues peticions, sense que l'orde en què a continuació apareixen, pressupose cap distinció, són estos: "La cumparsita", "Viejita", "Yira", "A mitja llum", "Melodies de raval", "Eren cinc fills", "Silenci en la nit", "L'última copa", "Caminito", "Volver", "El meu Buenos Aires volgut", "La cieguita", "El dia que em vulgues", "La meua nit trista", "Per un cap", "Besa'm molt", "Un ensopec", "Balada per a un boig", "Adéu xics". "Adéu Pampa meua", "Ànima de bandoneó", "Arrabalera", "Tom i obligue", "Barri del tango", "Barata", "Nit de Reis, "Cançó de bressol", "Cruz de pal", "Quan tu no estàs", "On estàs, cor?". "Garufa", "Rosa blanca", "Lligabosc", "No vull veure't plorar" i molts més.

DEBUT SOBRE UN ESCENARI

Així va ser com, acabats de complir els 17 anys, va tindre coneixement de l'existència, a Alacant, de la Societat Artístic-Cultural denominada "Peña amigos del Tango", fundada i presidida per Ricardo Tafalla. Situada en la seu de la Societat Cultural Esportiva "Felipe Bergé", al carrer Jacinto Benavente, de la popular zona, coneguda com a "Barri Montoto", que en la nit dels dissabtes, fidel als seus principis, i al títol mateix de l'entitat, oferien una vetlada artístic-musical, que era presenciada i compartida per més d'un centenar d'assistents, els qui solien congregar-se en el citat recinte, a fi de tributar el reconeixement al valor de la cançó que la identifica en la seua classificació i, de manera especial, al seu màxim divulgador, en este cas al tango i a Carlos Gardel respectivament.

Una vegada localitzada el citat local, la seua integració en el mateix no es va fer esperar i, a partir de llavors, la seua cita setmanal en la nocturnitat dels dissabtes, cara a cara amb al públic, sobre un escenari, acompanyat d'un acordió, una guitarra, un bandoneó o un piano, era puntual, com un estel. El seu debut com a cantor va anar interpretant el tango titulat "Dandi".

Pedro Soriano es va introduir en este apassionant i desconegut-per a ell- "món", sense que tinguera un coneixement exacte que, a més de ser un dels balls més populars del moment, el tango també era –i continua sent-ho- un estil musical lligat, com és lògic, a este. Primer van ser els passos del ball als quals, després, se'ls va afegir la música i, posteriorment, la lletra, fins a donar lloc a la disciplina, tal com la coneixem hui.

Les sorpreses agradables que este entusiasmat i constant alacantí, anava trobant en el seu il·lusionat caminar, darrere d'una clarificació en les seues idees i una visió nítida i transparent que l'ajudara a suportar el pes, d'una nova preocupació, havia d'arribar-li, curiosament, a través d'un altre súbdit argentí, amb el qual d'acord amb la seua confiança, predisposició i generositat, passaria a col·laborar de manera eficaç i resolutiva, al mateix temps que ajudaria a enfortir la que, en principi, encara podia considerar-se com una incipient afició.

Va ser, sens dubte, conèixer, precisament, en el lloc en el qual actua setmanalment, a Jorge Cardoso, argentí establert a Alacant on regenta un local públic en la zona de La Albufereta, el qual, no solament és coneixedor i admirador del tango, sinó que l'interpreta alhora que domina el maneig del bandoneó. Esta trobada és fonamental per al nostre home, ja que, d'esta manera, li arriba la possibilitat d'actuar, també, en el seu establiment.

I este autèntic, amable i després "samarità", resident en la nostra capital des de feia alguns anys, va adquirir el negoci denominat "Tango-Bar" i. després, en canviar d'ubicació, en la mateixa parcel·la de la platja –concretament pròxima a la superfície coneguda com "La illeta- i a pocs metres de l'anterior establiment, el va canviar pel de "El Pampero". En tots dos locals el propi aspirant a la popularitat a través de la cançó criolla per excel·lència, va actuar en nombroses ocasions. I en moltes d'elles, comptant, fins i tot, amb el seu acompanyament.

Al mateix temps que una bona part d'habitants de "la ciutat amb més hores de sol a l'any, de tota Espanya", admirava, respectava i reconeixia els seus admirables dots, per a conformar les apetències dels integrants de les comissions de les festes de les Fogueres de Sant Joan, l'altra, comentava elogiosament les seues qualitats capaces de traslladar-los, per uns moments, indistintament i a la mateixa velocitat, al món de la nit, de l'amor, de l'alegria, la dissort, la infidelitat, a través de frases estripades i melodies de raval.

A

B

— A i B
Pedro cantant tangos en un escenari. *Arxiu Pedro Soriano.*

Alternant una i una altra arrelada vocació, la presència del doblement artista, va anar guanyant adeptes. Les seues actuacions no solament van irradiar la província alacantina, sinó que van eixir d'ella requerit per a participar en ciutats i capitals de diferents punts del nostre país, tant en aparicions públiques en auditoris, teatres, aules culturals, com en certàmens, que l'obligaven a abandonar –més del que ell mateix, fins i tot, poguera arribar a imaginar- la volguda i entranyable ciutat que li va veure nàixer.

Esta assídua i fidel permanència en la seu de la citada entitat cultural denominada "Peña amigos del Tango", li va permetre continuar pertanyent a ella, tant com soci que, com a peça fonamental, alhora que indiscutible col·laborador i admirat intèrpret, durant el seu trasllat al carrer Bernardo López García, en el mateix vessant del castell de Santa Bàrbara, en la zona coneguda com a Sant Antón, que dona a la part posterior de la Fàbrica de Tabacs, on inicia els seus coneixements amb el també soci i, posteriorment, president d'esta, fins a la seua defunció, Antonio Baños Mondéjar, personatge alacantí, entranyable i popular, tant per les seues qualitats humanes, com les que les enforteixen i sustenten juntament amb la seua personalitat, com són la pràctica del futbol, tant a nivell aficionat com professional; la seua participació, activa en les "festes del foc" de la nostra capital, a causa de la seua condició de fester –va presidir la barraca "Al peu del Benacantil", al llarg de molts exercicis; la seua actuació en les corregudes de bous de la "Fira de Sant Joan i Sant Pere", com a empleat del cus, en la seua funció de monosavi –personatge vestint la brusa de color roig que subjecta la brida del verat que sosté al picador, el qual suporta l'envestida del fer animal- (únic cas d'Espanya i potser del món hispànic) en resultar greument ferit per asta de bou, la banyada del qual, va desviar i va atraure amb el seu propi cos, en el seu trajecte cap al cos del matador.

No hi ha dubte que és en esta segona època en la qual, la "Penya", com a entitat artístic-cultural, adquireix major rellevància i prestigi, com així ho confirma les freqüents visites que, en les cèlebres vetlades nocturnes sabatines, de diferents personalitats argentines vinculades amb Alacant a través de la política, la cultura, els negocis i, fins i tot, la mateixa condició d'admiradors i divulgadors de tango. La seua presència en el recinte en el qual, d'una manera peculiar, però emocionada, espontània i sincera, es pondera i fins ens atreviríem a afirmar que, efectivament, es respecta i es duu a terme el ritual que se segueix, per respecte i admiració, tant als autors de la lletra i la música, respectivament, de la peça en si, com a la veu i els gestos dels qui la interpreten, quan la seua divulgació eludix la massificació de l'acte públic i es converteix en un esdeveniment de caràcter cultural i instructiu.

La permanència de Pedro Soriano i quants companys comparteixen amb ell les actuacions setmanals, s'acreix, fins a l'extrem fondre's en una gran amistat que va perdurar fins a la trista i sentida desaparició del citat president.

A LA CERCA DE DADES

Al llarg del procés d'acostament del jove i inexpert alumne, cap a la trobada de l'apassionada figura del seu ídol, per l'expectant i meravellosa sendera i a mesura que va anar familiaritzant-se amb tot quant guardava relació amb Carlos Gardel, la seua admiració cap a ell, anava en augment.

Al seu afany de col·leccionar retallades de presa, fotogrames de pel·lícules, revistes, textos de cançons, es van unir, primer, els discos de major grandària, de pissarra, als quals van seguir els de vinil -més reduïts- per a continuar amb els de dimensions inferiors, fins i tot- singles, per a passar a les cintes de ràdio casset i arribar finalment al CD del televisor.

El procés seguit al llarg d'este període, el relata ell mateix:

-Durant un temps considerable, vaig recórrer els mercats ambulants, rasclets i cases de compravenda d'objectes i mobles antics, de la província i de fora d'ella, a la recerca de qualsevol article o peça que, de manera fefaent, poguera guardar una relació directa i personal, amb el mític i llegendari cantor. D'esta manera m'ajudava –bastant més del que mai vaig arribar a pensar- a conèixer amb major intensitat, no solament la trajectòria professional d'este singular artista, sinó també l'íntima, la privada.

-El que vol dir que pots ser considerat com un expert de la vida –dins i fora de la professió- d'este singular intèrpret de la cançó criolla.

-No soc el més indicat per a afirmar-ho. Ara bé, el que sí que puc manifestar amb plena satisfacció és que, durant algun temps, possiblement per la meua profunda obstinació, se'm va arribar a conèixer com "El jove Gardel".

El cantor alacantí, seguidor incansable de les petjades del seu ídol, no desisteix de la seua obstinació d'introduir-se, cada vegada amb més entusiasme i interès, en l'ambient crioll i amplia el seu ja abundant repertori, en el qual arriba a albergar a més d'un centenar de peces. Si bé és necessari aclarir que, a més de les clàssiques i tradicionals interpretades pel malmès cantor citat, apareixen unes altres originals de compositors diferents i, igualment, amb la veu de cantors varis, que, després de la tràgica defunció del mític cantor, en accident aeri, van continuar la seua exitosa trajectòria.

L'incansable artista alacantí participa en certàmens i concursos a nivell nacional i, com més canta, més es convenç que adverteix l'augment de la seua felicitat.

Pedro Soriano, que no ha prescindit en cap moment, del seu nom i cognoms de pila, per a adaptar-los a la seua activitat melòdica, comença a alternar i compartir escenari amb destacats intèrprets oriünds de l'Argentina i residents a Espanya, que allà on actuen porten el tango com a estendard indeleble de la seua afició, passió i admiració. Tant per la partitura musical en si, com pels extraordinaris missatgers que les fan més assequibles a tots els públics.

L'incansable artista alacantí participa en certàmens i concursos a nivell nacional i, com més canta, més es convenç que adverteix l'augment de la seua felicitat. No per això el seu ritme de vida s'altera ja que, donada la seua afinitat al signe d'Àries, li satisfà ordenar el seu esdeveniment diari i, després de la defunció del seu pare es fa càrrec del patriarcat familiar, compost per la seua mare i germana, atès que el seu germà des del moment en el qual va contraure matrimoni, va fixar la seua residència a València.

Semblants esdeveniments, vacil·lants i quasi diluïts, al principi, encara que insistents, aclaparadors i constants, més tard, van accelerar el seu desig de desplaçar-se a l'Argentina i trepitjar els mateixos carrers i places, així com teatres, cafès i locals, en els quals va actuar i per les quals posar de va manifestar la seua idolatria pel cantant de tangos més universal de tots els temps.

UN MES A L'ARGENTINA

Amb independència de la data en la qual va rebre el primer premi de la categoria especial de monuments artístics i de la qual va debutar com a constructor de l'encàrrec oficial a requeriment de l'Ajuntament, el mes d'octubre de 1981, per important, transcendent i prolongat que siga el temps transcorregut a continuació, no es diluirà del seu record. Va ser l'espai que va triar per a traslladar-se a l'Argentina, en el país del qual va romandre la major part del citat periple, a més de la seua "escapada" a Montevideo, la capital de l'Uruguai.

També era previsible que, aprofitant la seua estada, es decidira a desplaçar-se a la ciutat de La Plata, amb la condició d'entrevistar-se amb l'alacantí i famós cantor de tangos, Juanito Aracil, el nom artístic dels quals era el de "Roberto Luna", que allí residia, des de més de dos lustre arrere, el qual, a l'any següent, coincidint amb la celebració, a Espanya, del Campionat Mundial de Fútbol i a Alacant, concretament es va disputar la primera fase eliminatòria, en la qual va participar, precisament, l'Argentina, seria la seua última visita a la "Terreta", abans de la seua defunció, la qual cosa va aprofitar per a compartir amb el nostre "ambaixador", molts dels moments viscuts a "La ciutat on l'Hivern passa l'Estiu" i de la qual tots dos són natius.

De la mateixa manera que durant la seua estada en la capital de la República Argentina, mentre recorria per les voreres dels carrers Corrents i altres de l'entorn més pròxim, adjacents o transversals, tantes vegades freqüentades pel mític i llegendari personatge, considerat a nivell mundial, com el millor intèrpret del tango, de tots els temps, no donava crèdit a la realitat i el moment tan sublim com el que estava vivint.

Durant la seua estada a l'Argentina, a més de protagonitzar situacions inoblidables, evocades a través de la fantasia, la il·lusió, l'esperança i sobretot la real i autèntica perseverança, amb què anhelava, des dels seus primers passos, darrere de la "aventura del tango", va poder gaudir en conèixer molt millor i de primera mà, en el lloc idoni, en el bressol de la milonga, el so d'un bandoneó, d'un acordió, una guitarra o un piano, al compàs del sentiment, la passió i l'emoció, impregnada en la gola el cantor que evoca els instants i els esdeveniments més difícils i amargs de la seua vida sentimental.

En sentir-se captiu en la "catedral del tango", on cada cantonada de les grans avingudes o els carrerons estrets i empinats, de qualsevol ciutat del Riu de la Plata, Buenos Aires i Montevideo, principalment, dels balcons i les finestres de la qual en el silenci i la complicitat de la nit, es despengen les notes dels cants planyívols, a la recerca d'aventures amb fragància de flors i alcohol, que alleugen l'engany i el turment que l'assetgen.

Recórrer els carrers de Buenos Aires, visitar els llocs en els quals el seu portentós i universal intèrpret, freqüentava amb assiduïtat, escenaris en els quals, de vaig piular, component la figura, al costat del company encarregat de facilitar-li la melodia que acomodara a la seua veu, fins a formar el duo perfecte, immortalitzant així la figura subtil i fugaç, que, per a Pedro Soriano, va suposar l'experiència mai imaginada i, molt més impactant, del que, des de sempre intuïa, que podria arribar a viure-la. en persona. I és ell mateix qui així el manifesta:

-Era allí, on descansava el seu cos, i no me'l podia creure. En els locals en els quals va actuar en moltes ocasions es respirava un ambient que solament un artista de la seua categoria, qualitat i prestigi, podia impregnar. I tampoc em sentia segur de romandre en el lloc adequat, en el moment oportú.

I continua:

-El que em va ajudar a convèncer-me de la meua torbació, va ser contemplar l'elevat nombre de persones que, com jo, acudien a visitar els llocs "sagrats". en els quals, amb major periodicitat, se li podia veure com a persona i com a artista.

Insistim en el tema perquè considerem que podria guardar relació, tenint en compte la dualitat de personalitat que es concentren en el nostre personatge, pròdigues a compartir-se.

La pregunta va ser:

- Mai, abans, havies sentit estes sensacions o, si més no, semblants?

A

-Sí, efectivament. La primera vegada que vaig visitar el taller d'un mestre constructor de monuments artístics i portades de barraques.

- Com va resultar?

-Tampoc em feia a la realitat d'estar vivint moments inoblidables en un lloc en el qual la màgia, l'enginy, la fantasia, la gràcia i l'humor, juntament amb l'art, eren capaços de realitzar obres tan meravelloses com veiem cada mes de juny, instal·lades als nostres carrers i places, exposades a la contemplació, la satisfacció i també la crítica, de milers de persones, sabent que serà el foc el que devore amb ferotgia i enveja, tota la seua monumentalitat.

Una altra de les oportunitats que se li van presentar, en el seu espectacular, apassionat, atraient i desitjat "pelegrinatge" al llarg de la portentosa trajectòria del seu admirat cantor, una vegada que va aconseguir consolidar la seua posició, com a figura notable del quadre d'intèrprets en el lloc idoni, de la seua ciutat natal, el seu interès i il·lusió per acostar-se a la vida i obra de Carlos Gardel, augmentava per moments de manera considerable, fins a arribar a convertir-se en una autèntica obsessió.

Així mateix, es va acostar fins a la ciutat de Chacarita, pertanyent a la capital de Buenos Aires, en el cementeri de la qual es troba el mausoleu en el qual reposen les restes del mític cantor i en el qual, diàriament, procedents de tot el món, accedeixen centenars de persones, desitjoses de rendir culte d'admiració, gratitud i respecte a la seua figura, que el pas dels anys no ha aconseguit diluir.

Un altre dels moments més emocionants esdevinguts a Buenos Aires, amb excepció al viscut rememorant la personalitat i figura de Carlos Gardel, ja esmentada, va anar en la seua visita al cementeri on reposen les restes del compositor paraguaià, nacionalitzat argentí, Cayetano Alberto Silva, capità músic, autor, entre moltes altres composicions i marxes, de tangos, com el titulat "Caminito".

La seua emoció i sorpresa li va arribar en tindre coneixement que, en morir, als 52 anys, no va ser enterrat en el cementeri municipal, sinó en un altre situat als afores, en una fossa comuna, en ser fill i net d'africans negres. Al cap d'alguns anys la corporació municipal, va decidir per acord ple, el seu trasllat al cementeri oficial, donada la seua integració a l'Argentina, on a més d'aconseguir gran popularitat, se'l va reconèixer la seua condició de militar amb graduació.

Al retorn a Espanya, de nou a Alacant, cada vegada que contemplava les fotografies preses, tant a la ciutat de Buenos Aires com en la de La Plata, no pot evitar una vegada i una altra, que l'emoció li embargue, com un dels moments més feliços de la seua vida.

— A
Pedro gaudint de la música. *Arxiu Pedro Soriano.*

UN CARISMA DE FERRO

Per a entendre les circumstàncies i característiques principals que formen l'entorn de la personalitat de Pedro Soriano, amb el propòsit decidit de comprendre-ho i conèixer-lo millor, cal començar per reconèixer que, deixant a un costat els seus comportaments familiars, afectius, i íntims, està supeditat a suportar i compartir dos vides, íntimament relacionades amb les Belles arts, les quals alhora que l'apassionen i per l'admiració de les quals, respecte i gratitud, sempre ha enarborat la bandera de la satisfacció i el reconeixement a la labor realitzada, com a premi al final feliç a la seua tenacitat i lliurament, la meta del qual ha suposat el pelegrinatge al llarg de la seua existència, com a manifestació inequívoca que la qualifica i dignifica, com l'única raó de ser de la seua pròpia existència.

Segons el seu propi criteri, per al polifacètic artista, mai ha deixat de respectar l'opinió dels altres. El que aprofita per a corregir errors, on presumptament n'hi va haver, amb el propòsit decidit de no tornar a entropessar amb el mateix obstacle. El que no suposa –també manifesta- que totes les crítiques –millor dir opinions- s'ajusten a la realitat.

Estes dos inclinacions que es niaven en el seu interior i van florir alhora que creixia la seua constitució física, eren la Música, en la modalitat de la cançó i, l'Escultura, en la parcel·la de l'art efímer.

I en totes dues senderes, pel prolongat i dificultós trajecte, ha sabut caminar amb pas ferm, superant obstacles capaços, fins i tot, de diluir qualsevol esperança, escassament sustentada per una forta i enfortida perseverança.

És ell mateix el que ho refereix amb orgull i satisfacció, cada vegada que se li presenta l'oportunitat de rememorar el seu apassionant, atractiva i, a vegades, atzarosa vida. Que, si bé és cert que la semblança entre la dualitat que les uneix, és tan sols circumstancial, en l'estructura, l'activitat de cadascuna d'elles és totalment diferent, encara que també és just reconèixer que, tant en el taller envoltat de fang, fusta i pintura, com en l'escenari acompanyat d'una guitarra, un bandoneó o un acordió, el cor i els sentiments són peces fonamentals d'un decorat en el qual el públic desenvolupa un paper protagonista, de primera magnitud. Ja que, alhora, el seu procés, desenvolupament i conclusió, són contemplats i jutjats pel mateix tribunal, és a dir, persones! el veredicte del qual a vegades, pot ser plausible, per part d'algun sector, i, en unes altres, totalment inacceptable.

Segons el seu propi criteri, per al polifacètic artista, que "canta mentre acaricia el fang i acaricia el fang mentre canta", sense més auditori que les quatre parets de la nau i els empleats que li presten la seua col·laboració, mai ha deixat de respectar l'opinió dels altres. El que aprofita per a corregir errors, on presumptament n'hi va haver, amb el propòsit decidit de no tornar a entropessar amb el mateix obstacle. El que no suposa –també manifesta- que totes les crítiques –millor dir opinions- s'ajusten a la realitat.

Si s'ha de jutjar pel criteri generalitzat que, sobre el seu comportament personal, s'ha confeccionat, no és sorrut ni despectiu, abans, al contrari. I que és considerat com un personatge senzill, amable, simpàtic, malgrat la seua ben guanyada popularitat, tant en una com en una altra de les esferes que, a través d'este text, ja hem comentat, en les quals la seua vida s'ha desembolicat I és esplèndid, entre moltes altres raons, perquè la seua condició de llorejat mestre constructor de monuments artístics, no li ha impedit ser un membre més d'una comissió de districte, de la mateixa manera que no li ha preocupat gens ni mica, oferir un recital en el transcurs d'una festa, una celebració o simplement, una reunió d'amics, en la qual, com ja s'ha citat, la manca d'instruments musicals era total i absoluta. I el seu altruisme arriba al zenit, quan ell mateix confessa que: "soc de les persones que m'obsequie a si mateix, cada vegada que interprete un tango i, al mateix temps, el propague als qui en eixos moments m'acompanyen i escolten".

LA FACULTAT DE DISCERNIR

Tant quan es troba en el taller, dissenyant l'esbós d'un nou monument, com quan se li pot localitzar en l'assaig d'una actuació, se sent feliç en pensar en veu alta i exclamar: "Faré un · esforç gojós", perquè a més de realitzar un va exercir amb la ment, en el qual també participen el cervell i el cor, tot el meu organisme gaudeix, ja que per a mi el treball mai ha sigut un suplici". I, molt menys, quan la meua dedicació no és més que la cerca del que més m'agrada, com és la felicitat i la satisfacció de crear. I esta sensació tan sols la puc trobar, exclusivament, en el treball".

Partint de la premissa que diu: "Quan alguna cosa no ens agrada, el temps es dilata. Per contra, en el moment en el qual realitzem allò que ens entusiasma, sembla que el temps, en la seua eixelebrada carrera ens posa impediments que impedeixen o acurten la nostra felicitat pel resultat obtingut, sense tindre en compte o potser per gelosia, que hem viscut xicotets moments de felicitat.

Si s'ha de jutjar pel criteri generalitzat que, sobre el seu comportament personal, s'ha confeccionat, no és sorrut ni despectiu, abans, al contrari. I que és considerat com un personatge senzill, amable, simpàtic, malgrat la seua ben guanyada popularitat, tant en una com en una altra de les esferes que, a través d'este text, ja hem comentat, en les quals la seua vida s'ha desembolicat I és esplèndid, entre moltes altres raons, perquè la seua condició de llorejat mestre constructor de monuments artístics no li ha impedit ser un membre més d'una comissió de districte, de la mateixa maneres que no li ha preocupat gens ni mica oferir un recital en el transcurs d'una festa, una celebració o simplement, una reunió d'amics, en la qual, com ja s'ha citat, la manca d'instruments musicals era total i absoluta. I el seu altruisme arriba al zenit quan ell mateix confessa que és de les persones que s'obsequia a si mateixa, cada vegada que interpreta un tango i, al seu torn, als qui en eixos moments li acompanyen. I li escolten.

Malgrat la seua desfermada passió pel tango, no cantava a tota hora, ni per a agradar més o menys a uns o a uns altres, sinó no que la seua predisposició tenia lloc en moments puntuals en els quals, per diverses circumstàncies, però principalment, perquè li abellia, considerava que necessitava experimentar-lo, al mateix temps que expressar el contingut, com a missatge singular, per si algú que ho escoltara, poguera beneficiar-se, a més de resultar propici interpretar les peces que, en eixos moments, li arribaven a la ment i al cor, per a unir-se als seus sentiments.

I, curiosament, per a eixes ocasions tan íntimes, a vegades i, tan profuses en altres similars, no disposava de l'acompanyament i suport amable i plaent de l'instrument musical. Les seues frases s'escapaven dels seus llavis no per a agradar als qui li acompanyaven, sinó per a la seua pròpia satisfacció i obeir així als seus sentiments i sensacions. El dia que per l'una o l'altra raó no cantava al llarg de la jornada laboral tornava a casa compungit, torbat i amb sentit de culpabilitat.

No obstant això, no han sigut una, ni dos, sinó més que considerables, les ocasions en les quals ha experimentat la necessitat de cantar pel carrer, al compàs que li marcaven els seus passos. "No m'importa reconèixer-ho. És cert que he reprimit els meus desitjos, més d'una vegada, en considerar que les persones que em veren pogueren confondre'm amb un desequilibrat, un els molts que utilitzen este sistema per a obtenir unes monedes o qualsevol altra semblança. No obstant això, no cesse de confessar que el desig és infinitament més fort que la coherència. I podria afirmar, sense cap dubte, que no es tracta de presumir o demostrar les teues qualitats com a intèrpret, sinó que t'arriba pel propi instint de la necessitat d'obrir el teu cor, els teus pulmons i la teua gola, i unir-los en perfecta harmonia, per a demostrar, senzillament, que en eixe moment et trobes totalment feliç i amb la necessitat i el desig de contagiar-lo als altres.

Ja ho va dir algú: "En els detalls més insignificants és on s'aprecia la diferència de les persones".

En el cas de Pedro Soriano, parafrasejant la llegendària i popular pregunta de "Qui va ser abans, l'ou o la gallina?" podem aportar la seua pròpia resposta:

A

"Quan em trobe en plena tasca davant un ninot, una base o una motlura, la veu se m'escapa i la cançó ix dels meus llavis sense que per això haja d'esperar l'aplaudiment."

— A
Pedro Soriano treballant en el seu taller. *Arxiu Roberto Climent.*

-Pot resultar creïble o no, però van sorgir el mateix any, en el qual vaig complir els 17. El que ocorre és que el monument era infantil i, fora de concurs, i va veure la llum el mes de juny, en el districte de Carolines Altes.

I és ell mateix qui descriu la sensació que va experimentar en contemplar plantada al carrer, l'obra que va realitzar a la seua casa, a poc a poc, amb rigor, tractant de seguir al vaig piular de la lletra els ensenyaments que, diàriament, observava en el taller de Julio Esplá, en la nau de la Bola d'Or.

Des de ben xicotet, arribada la nit de la plantà, procurava obtenir el permís patern per a poder presenciar en primera fila i fins al màxim de temps possible, -com expressava emocionat- el cerimonial que està revestit este emotiu i transcendental moment, de diverses hores de duració, en el qual el sentiment, la responsabilitat, la satisfacció i l'alegria, formen un conjunt que no és fàcil d'entendre, si no es viu, des de l'inici al final.

Possiblement, per a qualsevol altra persona no hauria resultat tan fàcil solucionar el dilema que suposava diferenciar les dos aficions que convergien en el mateix organisme i amb idèntic grau d'intensitat. No obstant això, la precisió, seguretat, equilibri i tenacitat, en la ment i cor de Pedro Soriano, li permetia distribuir el temps i l'espai de cadascuna d'elles, sense interferències possibles. I així ho manifesta ell mateix:

-Ho tinc molt clar. Quan és el moment de treballar, en el taller, es respecta i compleix el compromís. Arribada l'hora d'actuar, el lloc, ambient i espectadors, són totalment diferents.

I, arriba la pregunta:

No existeixen gelosia entre una i una altra vocació?

-No. De cap manera. Perquè ambdues les porte molt dins de mi. I no puc, ni he de menysprear a l'una per l'altra. La prova està en el fet que, quan em trobe en plena tasca, en la nau, davant un ninot, una base o una motlura, la veu se m'escapa i la cançó ix dels meus llavis sense que per això haja d'esperar l'aplaudiment. Així mateix, en més d'una ocasió, esperant el moment d'actuar en una sala o teatre, he tingut entre els meus dits un grapat de fang que anat manipulant fins a aconseguir crear una diminuta figura. I, sense esperar una nova pregunta, manifesta:

-Com he comentat anteriorment, tot és qüestió de posar els pensaments en solfa. És a dir, situar-los per l'orde que els correspon.

A

— A
Pedro Soriano treballant en el seu taller. *Arxiu Pedro Soriano.*

ESPONTANI I DECIDIT

Un dels molts aspectes que adornen la figura de Pedro Soriano, el jove inquiet, temperamental i, al mateix temps, assossegat, displicent, crític, amic exemplar, solidari i, alacantí per tots costats, té a gal·la haver format part en lloc destacat de la vida de tres grans figures de les festes de les Fogueres de Sant Joan, com van ser Gastón Castelló, Tomás Valcárcel i José Ángel Guirao.

No en una, si no en considerables, ocasions, ha experimentat la necessitat de cantar pel carrer, al compàs dels seus passos. I no ho ha dut a terme, fins ara, perquè no és amic d'establir polèmiques o buscar la possibilitat d'ocasionar motius de comentaris i criteris totalment equivocats, pel fet que, difícilment, podrien entendre els instints que li guien per a realitzar el seu propòsit que més aviat és una necessitat que pocs entenen, en tota la seua extensió.

Potser serien ells, els que contravingueren esta sensació, els qui es beneficiaren, a part dels qui, assíduament han sigut fidels admirats acudint a les seues actuacions en teatres i sales de cultura i de festa, sinó els seus veïns i, sobretot, i de manera especial, els empleats del seu taller, perquè l'escena de veure al mestre modelant el fang amb les mans i ambientant l'espai amb els llavis escampant el seu feliç estat d'ànim.

Amb independència de les actuacions puntuals que ve protagonitzant, cada nit de dissabte, i en altres llocs allà on és requerit. amb major assiduïtat que fa uns anys, a causa de la seua situació laboral de jubilat, passant, per tant, a formar part del "Club de Pensionistes", disposar de més temps, conservar unes qualitats físiques immillorables adequades a la seua gola, com ell mateix ha manifestat, el seu perfecte to de veu i estat d'ànim, li permeten no solament complir amb els seus compromisos, sinó que pot permetre's el luxe d'assistir a la festa d'un ex company de professió, amic, aniversari d'un veí, aniversari d'un familiar o de qualsevol membre d'una comissió de districte amb el qual conserva l'amistat que, a conseqüència de la relació personal i professional que va sorgir entre tots dos. es va enfortir amb el pas del temps.

No importa el dia, les característiques del lloc, la condició social i professional dels assistents o, l'hora de l'inici de la festa, perquè, sense avís previ, aprofitant la conjuntura, es presente i, de manera espontània, però sincera i entranyable, donant curs a la seua passió i vocació, s'oferisca a delectar als presents amb les seues inoblidables interpretacions, sense una altra preocupació que la de poder cantar, una vegada més.

I en la major part d'estes situacions -que solen ser més nombroses del que a primera vista pot imaginar-se- les actuacions les realitza "a capela", ja que no resulta fàcil localitzar a un acompanyant en el matí o la vesprada d'una jornada laboral. Així com les seues intervencions solen superar la mitja dotzena, degut, principalment, que el mateix protagonista, amb l'èmfasi i la fidelitat amb què interpreta el seu "paper", aconseguint penetrar en la sensibilitat dels presents que no dubten a sol·licitar noves peces.

Un dels molts aspectes que adornen la figura de Pedro Soriano, el jove inquiet, temperamental i, al mateix temps, assossegat, displicent, crític, amic exemplar, solidari i, alacantí per tots costats, té a gal·la haver format part en lloc destacat de la vida de tres grans figures de les festes de les Fogueres de Sant Joan, com van ser Gastón Castelló, Tomás Valcárcel i José Ángel Guirao.

En la medalla de dos cares que penja del seu coll, penjant de la cadena i descansa sobre el seu pit, apareix, en una d'elles, el taller i, en l'altra, l'escenari. Mai, fins al moment present, va arribar a demostrar, públicament, almenys, la seua preferència per l'un o l'altre costat. És més que eloqüent que fins i tot en este detall aparentment simple i intranscendent, va tindre l'habilitat de mantindre-la sempre recta, a fi de que, sense necessitat de tocar-la i variar la seua postura, per a no demostrar predilecció, pogueren contemplar-se els dos costats alhora.

VOCACIÓ I AFICIÓ, INSEPARABLES

Sempre, tantes quantes vegades se li pregunta per la seua preferència respecte a l'una o l'altra activitat, respon amb la mateixa serenitat i aplom, alhora que amb satisfacció i felicitat: “Són dos qüestions diferents, encara que unides pel mateix concepte: l'art! És com preguntar-li a un pare per quin dels seus dos fills sent una major preferència. El que sí que puc respondre amb rotunditat i total i absoluta certesa, és que em sent orgullós d'haver practicat estes dos activitats, la labor realitzada de les quals en ambdues, amb major o menor èxit, no li la dec a ningú, ja que, fins on he arribat, ha sigut amb el meu esforç, el meu sacrifici i tenacitat. Per esta raó, encara que m'ho proposara, no podria trair a una amb l'altra.

Des del primer moment que les seues emocionades paraules fluïen dels seus llavis, resultava impossible desprendre's d'elles, no sense abans dedicar-los, quan, menys, uns minuts de reflexió.

Quan els meus pares van tindre accés a la meua afició pel cant, primer i la meua vocació per l'art de construir monuments, després o, al revés, perquè les manifestacions van ser molt pròximes l'una de l'altra, no em van posar cap objecció, donat l'entusiasme i l'alegria que van observar en el meu estat d'ànim. Els meus progenitors em volien tant com jo a ells. Quan li ho vaig comentar, en totes dues ocasions, per separat, ja coneixia la seua resposta. I no és que jugara amb avantatge, sinó perquè els coneixia bé i sabia perfectament, que estaven segurs i se sentien feliços de la meua decisió i confiaven totalment que sabria desembolicar-me amb eficàcia i dignitat, en les dos activitats.

Resulta fascinant –al no ser molt freqüent- trobar diàriament i en qualsevol part, personatges d'este calibre, ja que, a més de practicar una professió a la qual estimen i veneren per damunt de totes coses, la complementen amb una afició que, al principi –com així ho experimenten i transmeten- el consideren una distracció, que, a més, serveix de reconfortant, per a la seua vocació que alimenten, amb esta classe de manifestacions i situacions.

Quan creiem conèixer tot quant embolica la figura d'este alacantí notable, enamorat de la seua terra, defensor dels seus costums i pregoner de les seues tradicions, ens adonem, que ens trobem davant un autèntic i genuí cas de doble i perfectament delimitada personalitat.

Finalment i com a resum, podem afirmar que este breu recorregut per la sendera que al llarg dels seus anys de vida ha caminat Pedro Soriano, ha suposat una autèntica i agradable sorpresa, més que una coneguda experiència, la realitat de la qual -com sempre- veraç, eloqüent, despresa, clara i transparent, no deixa lloc a dubtes, al mateix temps que esvaeix qualsevol juí de valor que es poguera aportar com a prova de càrrec, que tan sols portaria a demostrar la seua escassetat de contingut i el tremend error de càlcul.

Quan creiem conèixer tot quant embolica la figura d'este alacantí notable, enamorat de la seua terra, defensor dels seus costums i pregoner de les seues tradicions, com a exemple d'ambaixador indiscutible del seu clima, el caràcter dels seus fills i les festes amb les quals, aprofitant-se de l'art, rendeixen culte al foc a la música i a la pólvora, ens adonem –de manera satisfactòria- per a benefici propi, que ens trobem davant un autèntic i genuí cas de doble i perfectament delimitada personalitat, total i fermament estructurada, la sensibilitat del qual, enteresa i sobrietat, han depassat els límits de l'arrogància i la vanitat. Per al que ha comptat amb la inestimable col·laboració de la serenitat i el tribut, a parts iguals, amb la lleialtat i la gratitud.

A

— A
Pedro Soriano treballant en el seu taller. *Arxiu Roberto Climent.*

Solament en aquells casos de duplicitat de preferències–com és el que ens ocupa- en els que s'adopta semblant actitud de comportament seré, moderat i transparent, en la qual no tenen cabuda la interferència, ni la primacia, tant els pensaments com les accions, poden caminar junts sense por d'entropessar entre si.

Al llarg de la seua doble trajectòria professional i vocacional -com ací s'ha posat de manifest- la seua única obsessió ha girat sempre i en tot moment, entorn d'aconseguir que perdure el desig que nia en el seu interior i no li falten les forces per a continuar alimentant el foc que provoca la flama que les manté vives.

.....

Retrocedint en el temps, a fi d'arribar al final d'este esbós del que havia de ser i mereix, una major i més descriptiva biografia, de tan entranyable i apassionant personatge alacantí, hem de recordar, si més no siga per uns instants -encara que això sí, amb les pròpies paraules del protagonista, que:

-La primera actuació davant el públic, convidat a interpretar un tango, amb l'acompanyament del piano, va tindre lloc la nit d'un dissabte del mes d'octubre, Això ocorria en la primera seu de “La Penya Amics del Tango”. Record amb nostàlgia i alegria, que vaig vocalitzar tres cançons, perquè el nombrós públic em va demanar insistentment, repetir i ho vaig fer a continuació, en dos ocasions.

I, s'afanya a afegir:

-Esta va ser, sens dubte, la major sensació d'alegria, felicitat i satisfacció, que he experimentat amb mi mateix -amb independència natural dels nervis, que afloraven per tots els porus del meu cos- a l'ésser la primera vegada que vaig pujar a un entarimat i vaig cantar davant un públic relativament nombrós.

- I, quin ha sigut la teua millor actuació?

-Eixa està per arribar. I puc assegurar que, malgrat els meus anys, em trobe en perfectes condicions per a cantar. Estic per assegurar que, com en els meus millors temps.

-I, nosaltres que puguem donar testimoniatge d'això.

UNA HISTÒRIA PLENA DE TALENT

Recorregut fotogràfic

—
Foguera Mercat Central 1997.
Fotografia A. Medina.

"Explorar la trajectòria professional de Pedro Soriano és al·lucinar amb projectes únics, amb personalitat i estil propi "

David Hernández

A

B

C

D

— A
1998 Benalúa. 4t premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

— B
Detall Foguera1995 Polígon de Sant Blai, "Germen". *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
Pedro Soriano durant una plantà. *Arxiu Roberto Climent.*

— D
1985 Foguera Calvo Sotelo. *Fotografia A. Medina.*

A

B

C

— A
Plantà Benalúa 1986. *Fotografía A.Medina.*

— B
Detall Foguera Ciutat d'Assis 1972, "De bona i mala casta". *Arxiu Roberto Climent.*

— C
1970 General Mola-Renfe, "A la conquesta". *Arxiu Ángel Romero.*

D

E

F

G

— D
Detall Foguera Port d'Alacant 1996. *Arxiu Pedro Soriano.*

— E
Oficial Ajuntament, "El sol il·lumina la nostra història" 1985. *Arxiu Pedro Soriano.*

— F
Detall Foguera Benalúa 1981. *Arxiu Pedro Soriano.*

— G
Ninot Indultat 1986. Foguera Benalúa. *Arxiu Pedro Soriano.*

A

B

C

— A
Detall Foguera Ciutat d'Assis 1972, "De bona i mala casta". *Arxiu Roberto Climent.*

— B
1994 Polígon de Sant Blas, "El temple de la festa". *Fotografia A. Medina.*

— C i E
Pedro Soriano treballant en el seu taller. *Arxiu Roberto Climent.*

— D
Detall Foguera Oficial 1993, "Crisol". *Arxiu Pedro Soriano.*

— F
1989 Polígon de Sant Blai, "La meua terra i les seues gents". *Arxiu M. Ángel Durá.*

— G
1989 ONCE. Va ser una foguera especial fora de concurs. *Arxiu Pedro Soriano.*

D

E

F

G

A

B

C

D

— A
1988 Oficial Ajuntament, “I la foguera fa història”. *Arxiu Pedro Soriano.*

— B
1989 Hernán Cortés, “Un somni”. *Arxiu Pedro Soriano.*

— C
Detall Foguera 1988 Sant Blai. *Fotografia A. Medina.*

— D
Plantà Foguera 1995 Polígon de Sant. *Fotografia A. Medina.*

E

F

G

— E
Taller Pedro Soriano 1988. *Arxiu Pedro Soriano.*

— F
1974 Santa Isabel, “Ensomni D’Alacant”. 3r premi de 1a Categoria. *Arxiu Ángel Romero.*

— G
Ninot Indultat 1981. *Arxiu Pedro Soriano.*

ÍNDEX HISTÒRIC

pag.

1968 Pla-Hospital ... 52 i 53
1969 Santa Isabel ... 54
1969 Portuaris Pla del Bon Repòs ... 54
1970 General Mola-Renfe ... 55 i 192
1972 Ciutat d'Assis ... 57, 142, 192 i 194
1972 Portuaris-Pla del Bon Repòs ... 57
1973 Carolines Altes ... 57
1973 Pla Hospital ... 57
1973 Portuaris-Pla del Bon Repòs ... 58
1974 Carolines Altes ... 59
1974 Santa Isabel ... 59 i 197
1974 Pla-Hospital ... 59
1974 Sant Antoni de Baix ... 59
1975 Mercat Central ... 61 i 132
1975 Santa Isabel ... 60
1975 Sant Blai de Dalt ... 60
1976 Carolines Altes ... 63
1976 Mercat Central ... 63, 145 i 146
1976 Foguerer Carolines ... 60
1976 Sant Blai de Dalt ... 60
1976 Obra Sindical de la llar ... 63
1977 Mercat Central ... 62
1977 Calvo Sotelo ... 63
1978 Mercat Central ... 64 i 134
1979 Benalúa ... 65, 140 i 155
1980 Oficial de l'Ajuntament ... 31, 67, 135 i 155
1980 Santa Isabel ... 66
1980 Benalúa ... 69
1981 Benalúa ... 68, 70, 151, 157 i 193
1981 Calvo Sotelo ... 68
1982 Benalúa ... 73, 149, 151 i 158
1982 Calvo Sotelo ... 71 i 159
1983 Oficial Ajuntament ... 74, 135, 151, 161 i 168
1983 Pius XII ... 72, 75, 159 i 160
1983 Calvo Sotelo ... 72
1983 Gabriel Miró ... 72
1984 Oficial Ajuntament ... 47 i 78
1984 Benalúa ... 77, 131 i 161
1984 Sèneca-Autobusos ... 04 i 79
1984 Gabriel Miró ... 76
1984 Calvo Sotelo ... 76
1984 Barri José Antonio ... 76
1985 Oficial Ajuntament ... 32, 80, 152 i 193
1985 Sagrada Família ... 83, 127, 128, 129 i 163
1985 Sèneca Autobusos ... 82
1985 Gabriel Miró ... 81
1985 Pius XII ... 84
1985 Calvo Sotelo ... 81 i 191
1985 Barri José Antonio ... 84
1986 Polígon de Sant Blai ... 88 i 148

pag.

1986 Benalúa ... 47, 87, 192 i 193
1986 Tercera Edat-Pius XII ... 85
1986 Barri José Antonio ... 86
1986 Calvo Sotelo ... 86
1986 Sagrada Família ... 86
1987 Sant Blai ... 44, 47, 91, 162 i 163
1987 Benalúa ... 89
1987 Alfons El Savi ... 89
1987 Polígon de Sant Blai ... 90
1987 Santa Isabel ... 90
1987 Tercera Edat-Plaça de Galícia ... 90
1988 Oficial Ajuntament ... 93, 165 i 196
1988 Sant Blai ... 06, 32, 47, 92, 94, 148, 157 i 196
1989 Oficial Ajuntament ... 95
1989 Hernán Cortés ... 97, 131, 137 i 196
1989 Polígon de Sant Blai ... 96 i 195
1989 ONCE ... 195
1992 Hernán Cortés ... 98, 99 i 139
1993 Oficial Ajuntament ... 35, 43, 100, 122, 137 i 195
1993 Santa Isabel ... 101 i 139
1993 Plaça Santa María ... 101
1994 Santa Isabel ... 105
1994 Bola d'Or ... 102
1994 Calderón de la Barca ... 102
1994 S. Domingo Plz. Tomás Valcárcel ... 103
1994 Passeig de Gómiz ... 105
1994 Polígon de Sant Blas ... 105, 167 i 194
1995 Bola d'Or ... 106
1995 Polígon de Sant Blai ... 22, 34, 104, 167, 191 i 196
1995 Santa Isabel ... 106
1996 Port d'Alacant ... 48, 107, 143 i 193
1996 La Marina ... 106
1996 Santa Isabel ... 106
1997 Mercat Central ... 46, 108, 109 i 188
1998 Barri José Antonio ... 111
1998 Benalúa ... 111 i 191
1998 Foguerer Carolines ... 110
1998 Maisonnave ... 111
1998 Monjas Santa Faz ... 111
1999 Foguerer Carolines ... 112
1999 Barri José Antonio ... 112
1999 Maisonnave ... 112
2000 José Ángel Guirao ... 115
2000 Ciutat d'Assis ... 113 i 114
2001 José Ángel Guirao ... 115
2001 Oficial Ajuntament ... 34 i 117
2001 Ciutat d'Assis ... 116
2002 Oficial Ajuntament ... 36, 119 i 139
2002 Ciutat d'Assis ... 118
2004 Altozano ... 120 i 121

—
Foguera Oficial Ajuntament "Crisol" 1993. *Fotografia A. Medina.*

SÉNECA

—
Plantà Sèneca-Autobusos 2023. *Fotografia Israel Galvañ.*

UN ANY DE RECORDS

Per Josep Amand Tomás

"Ha passat un any i podem dir que hem aconseguit els objectius: la família Sèneca és més nombrosa, hem pogut organitzar tots els actes que hem programat i, amb la suma de totes i tots, som una comissió amb un gran sentir de pertinència i amb moltes ganes d'aportar a les Fogueres tradicions i cultura"

Josep Amand Tomás

L'EXPOSICIÓ DEL NINOT

Els nostres ninots són el preludi de les fogueres. Els artistes van arribar a la Llotja del peix i van despertar les il·lusions de tota la comissió. Els visitants els van admirar i els van votar com a reconeixement del seu treball mentre els xiquets i les xiquetes es quedaven bocabadats i els majors emocionats davant l'homenatge a Lorca.

A

B

C

D

— A i B
L'artista Sergio Alcañiz amb Martina, les seues Dames d'Honor, el president i components de la comissió infantil.

— C i D
La comissió recolzant el ninot de Federico García Lorca realitzat per José Gallego.

Fotografies Israel Galvañ

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE 1928

Les publicacions de la Foguera tenen una gran transcendència al món de la cultura. El saló d'actes de la Universitat d'Alacant va ser testimoni d'un gran treball d'investigació del nostre company David Gerona sobre l'any de fundació de la nostra festa.

A

B

C

— A
Presentació del llibre a càrrec de David Gerona i Miguel Ángel Durá.

— B
La Bellea de la Foguera va ser l'encarregada de la cloenda de l'acte.

— C
L'autor, el dissenyador i les Bellees amb la publicació 1928.

Fotografies Israel Galvañ

FOGUERES ESPECIALS

Les fogueres especials 2023 van mostrar els seus projectes en la plaça de Sèneca. Les músiques i els cants tradicionals van ser els protagonistes de l'acte, la sorpresa es va desvelar i les 10 comissions van presentar els treballs dels artistes.

Com anècdota, eixe dia vaig arribar justet a l'acte perquè va nàixer el meu net Nicolás.

E

D

F

G

— D
Martina i Pau amb l'esbós d'Òptikus de Sergio Alcañiz.

— E
Claudia i Pedro amb l'esbós de "Poesía eres tú" de José Gallego i Toni Pérez.

— F i G
Presentació dels esbossos amb l'actuació de l'Harmonia Societat Musical i el Coro Sèneca.

Fotografies Israel Galvañ

PRESENTACIÓ DELS LLIBRETS

Els llibrets són els únics elements de la Festa que perduren en el temps.

El llibret de la Foguera infantil va commemorar el 50 aniversari amb els dibuixos que reproduïen les fogueres de tota la història. El llibret de la Foguera, 'Cinquanta' va ser un extens treball de investigació de molts aspectes de la festa.

A

B

C

D

E

F

— A → E
Entrega del llibret als col·laboradors.

— F
Tots els col·laboradors amb el llibret.

— G
La Bellea, la Bellea i el president infantil i les Dames d'Honor amb els llibrets.

— H
Presentació del llibret infantil amb la coordinadora Lourdes Martínez.

— I
Presentació del llibret amb el seu coordinador i dissenyador David Hercha.

Fotografies Israel Galvañ

G

H

I

A

VISITA AL TALLER DELS NOSTRES ARTISTES

Un nombrós grup de foguerers i foguereres vam visitar els tallers dels artistes.

L'autobús va fer el tradicional recorregut per València, Alzira i Gandia i, en cada parada, xiquets i grans van carregar les il·lusions amb el colorit i el bon acabat de les nostres fogueres.

B

C

D

G

E

H

I

F

— A → C
Visita al taller de José Gallego on destacaven les tres cares dels poetes.

— D → F
Taller de Toni Pérez amb les peces més grans de la rematada.

— G → I
Taller de Sergio Alcañiz, que visitaven per primera vegada.

Fotografies Carmina Arribas

PREMI DE L'ÚS DEL VALENCIÀ

Per a la nostra Foguera l'ús del valencià és prioritari per ser la llengua en la que van nàixer les Fogueres.

Els nostres llibrets sempre es publiquen en valencià i la Conselleria de Cultura ens va concedir el 1r. Premi per a la Foguera i el 4t. Premi per a la Barraca I no volíem, dos grans treballs i dos grans aportacions a la Festa.

A

B

C

D

— A → D
Acte de lliurament dels Premis a l'ús del valencià als llibrets.

Fotografies Ana Rocamora

E

F

LA CAVALCADA DEL NINOT

La Cavalcada del Ninot és l'acte més festiu i informal de la Festa.

Més de vuitanta persones van participar en la Cavalcada del Ninot amb referències a la poesia clàssica. El racó de la Foguera és el punt de trobada on tots i totes preparen les disfresses i comparteixen els dies previs.

G

H

— E → H
La Bellea, la Bellea i el president infantil i les Dames d'Honor a la Cavalcada del Ninot.

Fotografies Ana Rocamora

L'ENTRADA DE BANDES

L'Entrada de bandes és el primer acte que aconsegueix reunir tota la comissió, vestida amb la indumentària tradicional.

La música és, junt a la foguera, l'element més important per a Sèneca-Autobusos i és per això que vam desfilar amb 150 músics de les bandes Unió Musical d'Agost i d'Altea la Vella.

A

— A
Les Bellees i les Dames d'Honor en l'Entrada de Bandes.

— B
Claudia i Martina.

— C
Martina, les seues Dames i Lourdes, delegada de la Foguera infantil.

Fotografies Nacho Lloret

B

C

D

E

F

G

H

— D
Claudia i les seues Dames d'Honor.

— E → G
Components de la comissió, també Nicolás, amb 20 dies, en el meu braç.

— H
Martina, Bellea infantil.

— I
En la plaça de l'Ajuntament la comissió fa corredor a les Bellees i a la nostra banda.

Fotografies Nacho Lloret

I

A

LA PLANTÀ

Si la foguera és el motiu de la Festa, la plantà el moment més emocionant.

La plaça de Sèneca es va convertir en un puzle multicolor i, amb la suma de totes les mans de la comissió i l'experiència dels nostres artistes, el somni va prendre forma.

B

C

D

— A → C
Formes multicolors inunden la plaça de Sèneca.

— D
L'equip de plantà.

— E
Totes les mans són bones per a menejar els ninots.

— F
Detalls de la plantà.

Fotografies Israel Galvañ

E

F

A

B

C

D

— A
Components de la comissió.

— B → E
Col·laborant en la plantà.

Fotografies David Hernández

E

F

G

H

— F → H
El puzle pren vida i la foguera s'alça en la plaça.

Fotografies David Hernández

A

B

C

D

E

— A
Comprovant l'estat de la rematada.

— B → E
Amb l'arribada de Gallego es completen els baixos i la comissió col · loca les pedres.

—
José Gallego retocant la pintura.

Fotografies Israel Galvañ

LA PLANTÀ INFANTIL

Després de molts anys, la foguera infantil muntava a categoria especial.

La comissió esperava impacient que Sergio Alcañiz i el seu equip tragueren els ninots del camió. El colorit va impressionar als xiquets i les xiquetes de la comissió, que van gaudir de la seua foguera durant quatre dies.

A

C

B

— A i B
Des del camió a la plaça: comença la plantà.

— C i E
Sergio Alcañiz retocant els ninots.

— D
Xiquets i xiquetes amb ganes de descarregar els ninots.

Fotografies Israel Galvañ

D

E

A

B

LA PLANTÀ DE LA PORTALÀ DE LA BARRACA

Óscar Villada tornava amb la portalà de la Barraca I no volíem.

El vincle amb Óscar és tan gran que amb la portalà es va renovar la seua participació en Sèneca. El ninot aportat a la exposició va aconseguir el premi dels ninots de barraques.

C

— A → C
Óscar Villada plantant la portalà.

—
Portalà que va guanyar el 2n Premi de la 3a categoria.

Fotografies
David Hernández

LA FOGUERA INFANTIL

Sergio Alcañiz va debutar en la plaça amb 'Òptikus', un treball espectacular.

El seu colorit i la seua temàtica sobre la visió de les persones va despertar l'admiració dels milers de visitants. Tots els ninots eren bonics i amb una gran perfecció en el seu acabat.

A

D

E

F

G

H

B

C

— A → H
Detalls de la foguera infantil.

—
La foguera infantil va guanyar el 2n. Premi de categoria especial.

Fotografies David Hernández

EL PREMI DE LA FOGUERA INFANTIL

Martina i Pau van ser els encarregats d'explicar la foguera al jurat.

A les cinc de la vesprada ens vam reunir per escoltar el lliurament dels premis i l'alegria va esclatar amb la consecució del segon premi de categoria especial.

A

B

— Martina i les seues Dames d'Honor van gaudir amb el 2n Premi.

— A i B La comissió infantil celebrant el 2n Premi.

Fotografies Israel Galvañ

LA FOGUERA

‘Poesía eres tú’ va resultar una gran foguera, tant per la temàtica com pel seu disseny i la seua execució.

José Gallego i Toni Pérez, amb el disseny de Carlos Corredera, van aconseguir un gran resultat. Tots els ninots eren espectaculars, especialment el dedicat a Federico García Lorca en el seu 125 aniversari.

A

C

D

B

— A → D
Ninots de la foguera.

—
Homenatge a la poesia i als poetes en la foguera de Sèneca-Autobusos.

Fotografies Israel Galvañ

A

EL PREMI DE LA FOGUERA

Un 4t Premi que ens va saber a poc. El jurat va atendre les explicacions de Claudia, vestida per a la ocasió. A les cinc de la vesprada ens van reunir per al lliurament dels premis i, enguany, el resultat no va ser el esperat. Però el millor premi és tindre una gran foguera, i Sèneca la tenia.

B

C

—
Un gran treball dels nostres artistes José Gallego i Toni Pérez.

— A
El jurat visitant la foguera.

— B i C
La Bellea, les Dames d'Honor i membres de la comissió junt a la foguera.

Fotografies Israel Galvañ

A

EL LLIURAMENT DELS PREMIS

En la tribuna de la Rambla vam arreplegar 18 premis.

El matí del 22 de juny vam arreplegar 18 premis de diverses activitats destacant el 3r Premi de la foguera, el 1r Premi de la foguera infantil, el 1r Premi de llibret i de llibret infantil i 1r Premi d'activitat cultural. Després, al districte per a col·locar-los al voltant de les fogueres.

C

B

— A
Davant de la foguera amb els premis obtinguts.

— B i C
Les Bellees i els presidents amb els premis de les fogueres.

Fotografies Israel Galvañ

D

E

G

F

I

H

— D → F
Desfilada fins a la Rambla.

— G
En la tribuna amb els premis.

— H
La Bellea, les Dames i el president amb el 4t Premi especial de la foguera.

— I
Martina amb el 2n Premi especial de la foguera infantil.

Fotografies Israel Galvañ

L'OFRENA DE FLORS

L'Ofrena és un dels actes més importants de les Fogueres.

La comissió amb clavells blancs i els pasdobles de 150 músics que ens van acompanyar, van aconseguir una gran desfilada amb l'emoció de fer un altre any l'Ofrena. Al arribar a la plaça de l'Ajuntament, tota la comissió va fer corredor a les Bellees Martina i Claudia.

C

A

B

D

— A
Els xiquets amb els banderins.

— B
Replegant a la Bellea infantil abans de l'Ofrena.

— C
Claudia, la nostra Bellea.

Fotografies Nacho Lloret

E

F

G

H

— D i E
Les Bellees i les Dames d'Honor.

— F → H
Desfilada.

Fotografies Nacho Lloret

A

LA DESPERTÀ

És un dels actes que està perdent-se i que en Sèneca volem mantindré.

Les nits dels racons són enemigues de la despertà i, a poc a poc, les comissions eliminen un acte tradicional. Components de la nostra comissió, especialment joves i xiquets, encara gaudeixen amb traques i pasdobles a les huit del matí.

C

B

— A
Foguerers i fogueres amb els músics de la despertà.

— B i C
Encesa de les traques.

Fotografies Ana Rocamora

D

E

F

G

— D
Beatriz i Lola no es perden la despertà.

— E
La Bellea i les Dames tampoc falten a la despertà.

— F i G
La comissió pels carrers del districte.

Fotografies Ana Rocamora

DIES DE FOGUERES

Són dies de màxima intensitat per a poder gaudir de totes les possibilitats que ofereix la Festa.

Les entrevistes per als mitjans de comunicació, les visites, el recital de poesia, la solidaritat, la globotà o la festa infantil són alguns del actes programats en els quatre dies de Fogueres.

A

B

C

D

— A
Entrega del premi d'À Punt a la foguera infatil.

— B
Entrevista a Martina.

— C
Lectura de poemes d'alumnes del col·legi Maristes.

— D
Recital de poesia al voltant de la foguera.

Fotografies Ana Rocamora

E

F

G

H

— E
Tradicional visita del Centre Sant Rafael.
Fotografia Israel Galvañ

— F → H
Preparant la globotà.
Fotografies Ana Rocamora

MISSA EN VALENCIÀ

El dia de Sant Joan vam organitzar la 48 missa en valencià.

Any rere any la plaça de Sèneca és el punt de partida de la desfilada de la comissió fins a la parròquia dels Caputxins per a celebrar la tradicional missa en valencià. Les lectures i les ofrenes les van fer membres de la comissió amb els vestits tradicionals.

A

B

C

D

E

— A, B i E
La Bellea i les Dames d'Honor abans de la missa.

— C i D
Missa en valencià en la parròquia dels Caputxins.

Fotografies Israel Galvañ

DINAR OFICIAL DE SANT JOAN

Es el moment de compartir amb tota la comissió i els nostres artistes.

L'Hotel AC va ser el lloc elegit per al dinar oficial de Sant Joan. Al finalitzar, els artistes, els presidents i les Bellees es van acomiadar i van fer balanç de la Festa amb un resultat perfecte.

F

G

— F
Paraules de Sergio Alcañiz davant la Bellea, les Dames i el president infantil.

— G
Paraules del president de la Foguera amb els artistes, la Bellea i les Dames.

Fotografies Israel Galvañ

A

NIT DE LA CREMÀ

La plaça de Sèneca es va omplir de foc en la nit màgica de la cremà. Les Bellees, les Dames d'Honor i els presidents es feien les últimes fotografies abans que la traca posara el punt i final a uns dies inoblidables. L'aigua va guanyar al foc per a convertir les fogueres en cendra amb la presència d'un bomber molt especial, Nacho, foguerer de Sèneca i pare de Martina.

B

C

— A
La Bellea, les Dames i el president infantil s'acomiaden de la seua foguera.

— B
Mans unides i tremoloses van botar la traca de la cremà.

— C
La Bellea, les Dames i el president de la Foguera.

—
La foguera infantil envoltada pel foc.

Fotografies Israel Galvañ

A

B

C

D

E

— A, C i E
Claudia, Martina i Pau amb la mànega dels bombers.

— B
Claudia i Martina.

— D
Pau i Amand.

—
El foc va devorar els ninots i va deixar l'esquelet de fusta que es resistia a caure.

Fotografies Israel Galvañ

LA PRIMERA TRACA

Des de les cendres naixen altres il · lusions amb l'encesa de la primera traca.

Rebeca Mendiluces, Aitana Pérez i Iker Gómez van encendre la primera com a futures Bellees i president infantil 2024. La família Sèneca va aplaudir els seus representants mentre prenia orxata i llima granissada.

A

B

C

D

E

— A
Rebeca, Aitana, Iker i Amand.

— B
Aitana i els seus pares.

— C → E
Les primeres traques de les Bellees i el president infantil.

—
Rebeca Mendiluces i Aitana Pérez, Bellees 2024.

Fotografies Israel Galvañ

A

B

LA CAVALCADA DEL COSO MULTICOLOR

Una batalla de confeti i serpentines com a cloenda de les Fogueres 2023.

Les carrosses anaven i tornaven mentre grans i xiquets gaudien en una guerra particular plena de colors. Les famílies van ser l'objectiu principal per a una pluja de paperets.

C

— A → D
Martina i les seues Dames d'Honor van gaudir des de la carrossa.

— E i F
Les famílies les van acompanyar durant tot el recorregut.

— G
La Bellea infantil i les Dames en l'últim acte de les Fogueres.

Fotografies Israel Galvañ

D

E

F

G

PROCLAMACIÓ DE LES BELLEES

Rebeca i Aitana van ser proclamades Bellees 2024 en la plaça de Sèneca.

L'acte 'Música i poesia', de caràcter tradicional, va contar amb les músiques de la Festa a càrrec de l'Harmonia Societat Musical i les veus del Cor Sèneca. El Mantenidor de l'acte va ser Iván Botella amb un discurs ple de poemes i referències a les Fogueres.

A

B

C

D

E

F

G

H

— A
Acomiadament de Martina i Claudia, Bellees 2023.

— B i E
Proclamació d'Aitana, Bellea infantil 2024.

— C i D
Proclamació de les Dames d'Honor.

— F i G
Proclamació de Rebeca com a Bellea de la Foguera.

— H
L'Harmonia d'Alacant i el Cor Sèneca van posar les músiques i les veus.

— I
Les Bellees, les Dames d'Honor i els presidents 2024.

Fotografies Israel Galvañ

I

XII EDICIÓ DE DON JUAN TENORIO

El claustre de la Concatedral de Sant Nicolau va ser, un any més, l'escenari de la lectura.

'Don Juan Tenorio' s'ha consolidat com una cita cultural arrelada en la ciutat amb la participació de representants de la societat alacantina. El claustre de la Concatedral de Sant Nicolau, amb el seu pòrtic barroc, s'ha convertit en l'escenari perfecte.

A

B

C

D

E

— A
Luna va ser la introductora de les diferents escenes.

—B
Rebeca i Aitana.

— C → E
Escenes de la lectura.

Fotografies Israel Galvañ

F

G

H

I

— F
Participants en la XII edició.

— G
Participació del Cor Sèneca interpretant Carmina Burana.

— H
Rebeca i Tomás van tancar l'acte.

— I
Rebeca i les Dames d'Honor davant el pòrtic barroc del claustre.

Fotografies Israel Galvañ

INDULT A FEDERICO GARCÍA LORCA

La comissió va indultar el ninot commemoratiu del 125 aniversari de García Lorca de la foguera "Poesía eres tú".

Després d'algunes gestions amb la Diputació de Granada, el ninot es va traslladar a Fuente Vaqueros i es va entregar a la 'Casa natal del poeta'. Una part de la nostra foguera serà el nostre homenatge permanent.

A

— A
José Gallego i membres de la Foguera amb l'Alcalde de Fuente Vaqueros i la Diputada de Cultura de Granada.

— B
Gallego i Amand amb el ninot de Lorca.

— C
Representació d'Alacant en Granada.

Fotografies Adrián Mazón

B

C

CONCURS ARTÍSTIC DE FOGUERES

El playback elegit va ser seleccionat per a la final entre 35 actuacions.

Els i les components de la comissió van participar en el playback de la secció única i van assajar durant setmanes per oferir una actuació esplèndida, complementada pel decorat, els vestits, la perruqueria i el maquillatge per a les i els ballarins.

A

B

— A i B
Els i les components de la comissió el dia de l'actuació.

Fotografies David Hernández

A

CERTAMEN DE NADALES

La comissió de Sèneca va guanyar el segon premi de nadales que enguany es va celebrar en l'avinguda de Maisonnave amb moltíssim públic Quasi cinquanta components de la comissió van interpretar la nadala 'Aires de la Mezquita'.

B

C

— A → C
Interpretació de la nadala guanyadora del segon premi.

Fotografies Israel Galvañ

CONCERT DE NADAL

La parròquia dels Caputxins es va omplir de públic que va voler acompanyar el nostre Cor Sèneca en el XVII Concert de Nadal.

El nostre concert desperta la curiositat de centenars de persones que volen sentir els cants del nostre Cor, dirigit per Marina Rubio, a les portes de Nadal. Amb l'acompanyament d'un grup de corda els assistents van gaudir de cançons tradicionals i nadalenques.

A

C

D

E

B

— A
Marina i Joaquín, responsable de la parròquia.

— B
Taula solidària a les portes dels Caputxins.

— C → E
Actuació del Cor Sèneca amb els xiquets i les xiquetes de la comissió infantil.

Fotografies Israel Galvañ

SOPAR DE NADAL

Un nombrós grup de components de la comissió vam compartir el tradicional sopar de Nadal.

A la cloenda es van signar els contractes de les fogueres 2024 amb els artistes José Gallego, Toni Pérez i Sergio Alcañiz. També la portalà de la barraca I no volíem amb Óscar Villada. La presentació dels esbossos i la felicitació de les Bellees van ser els moments més aplaudits.

A

C

E

B

D

— A i C
Les Bellees, el president infantil i els artistes amb els esbossos de les fogueres.

— B
Les Bellees Rebeca i Aitana.

— D i E
Signatura dels contractes amb els artistes.

Fotografies Israel Galvañ

F

G

H

— F
La comissió en el sopar de Nadal.

— G
Les Bellees, les Dames d'Honor i el president infantil.

— H
Les Bellees, els presidents i els artistes.

Fotografies Israel Galvañ

A

FOGUERES EN NADAL

En l'acte es reuneixen totes les comissions de Fogueres i Barraques.

Prèviament, en el racó de la Foguera, les Bellees, el president infantil i les persones que les acompanyen es fotografien amb els pessebres, organitzats per la comissió d'activitats populars i per la comissió infantil.

B

C

— A
Components de la comissió acompanyen a Martina i Aitana en el racó.

— B
Les Bellees i les Dames d'Honor preparades per a Fogueres en Nadal infantil.

— C
Els xiquets i les xiquetes assistents a Fogueres en Nadal infantil.

Fotografies Israel Galvañ

D

E

F

G

— D
Components de la comissió acompanyen a Claudia i Rebeca.

— E
Claudia, Rebeca, Martina i Aitana.

— F
Rebeca i Aitana.

— G
Assistents al sopar de Fogueres en Nadal.

Fotografies Israel Galvañ

DONES DE LA FESTA

L'Espai Sèneca va reunir les Bellees i les Dames d'Honor de les comissions del Sector 'El Riuet' en l'acte denominat Dones de la Festa. Un concert de música de Fogueres a càrrec de la Societat Musical l'Harmonia va complementar la desfilada de totes les representants.

A

B

C

D

E

F

G

H

I

— A → C
Concert de la Societat Musical l'Harmonia d'Alacant.

— D → F
Desfilada de les Bellees i les Dames d'Honor.

— G i H
Bellees i Dames d'Honor del Sector El Riuet.

— I
Les Bellees i les Dames d'Honor de Sèneca-Autobusos.

Fotografies Israel Galvañ

A

CANDIDATES A BELLESA DEL FOC D'ALACANT

Les gales de les candidates es van celebrar el mes d'abril en la plaça de bous.

Prèviament Martina va arribar al racó de la Foguera on l'esperava la comissió. Al dia següent, ens vam traslladar a casa de Claudia per acompanyar-la abans de l'acte. Les dues ens van sorprendre amb els seus vestit per a l'ocasió.

B

C

D

E

F

G

H

— A → D
Martina en el racó de la Foguera.

— E → H
Claudia en la porta de sa casa.

Fotografies Israel Galvañ

ELECCIÓ DE LA BELLEA DEL FOC D'ALACANT

Va arribar el dia més important per a Martina i Claudia.

La plaça de bous es va convertir en l'epicentre de les il · lusions i totes les representants de les Fogueres ens van oferir el millor dels seus somriures i nosaltres tots els aplaudiments.

I va arribar el moment màgic: 'Bellea del Foc infantil d'Alacant 2024', Martina Lloret Rocamora de la Foguera Sèneca-Autobusos... i la comissió vam esclatar amb riures i llàgrimes.

A

B

C

D

E

F

— A
Claudia saludant al públic amb traje de nit.

— B i C
Martina el dia de l'Elecció.

— D → G
Martina és elegida per unanimitat Bellea del Foc Infantil d'Alacant.

FotografiesTony Díez

G

SÈNECA AUTOBUSOS 2024

271

MARTINA

LLORET ROCAMORA

Bellea del Foc Infantil d'Alacant 2024

Fotografies Adrián González

COMISSIÓ INFANTIL 2024

Iker Gómez
Aitana Pérez
Adriana Berenguer
Aitor Berná
Alejandro Lloret
Carlos Pérez
Carmen Echávarri
Dafne Fenoll
Daniel Compañy
Daniella Berna
Diandra Fenoll
Eidán Pérez
Héctor Grafulla
Iris Arandia
Leo Uroz
Lía Amengual
Manuel Martínez
Marcos Gómez
Marta García
Martina Lloret
Mayalen Pérez
Nicolás Hernández
Nicolás Sánchez
Nicolás Vázquez
Paola Valls
Paula Durá
Paula García
Sofía Gómez
Sofía Pérez
Valeria Amengual
Víctor López

FOGUERERS D'HONOR 2024

Javier García - Automóviles Churruca
Daniel Luis Mas

COMISSIÓ 2024

Josep Amand Tomás
José Luis Huélamo
David Hernández
Lola Alcaraz
Amparo Tresáncoras
Beatriz Martínez
Carmina Arribas
Fuensanta Medina
Lourdes Martínez
Luna Vázquez
Miguel Ángel Compañy
Patricia Medina
Paula Tomás
Rafael Amat
Adrián Mazón
Aida Baeza
Aitana Arques
Aitana Tresáncoras
Alicia Sirvent
Amanda Ramírez
Amparo Nicolau
Amparo Pascual
Ana Belén Rodríguez
Ana Rocamora
Andrea Mayans
Andrés Colomina
Andrés Sevila
Andrés Uroz
Ángel Vázquez
Anna Pascual
Antonio Arques
Antonio Botella
Aroa Arques
Beatriz González
Beatriz Vidal
Carlos Pérez
Carmen Ballester
Carmen Torrijo
Carmen Mª Mas
Carmina Alberola
Carolina Sevila
Cecilia Sirvent
César Guerra
Charo Rodríguez-Bobada
Claudia López de Atalaya
Claudia Mª Soler
Claudio López de Atalaya
Cristina Payá
David Gerona
David Sotelo
Denise Mut
Diandra Marqués
Elena Valls
Elia Sessé
Eloy Devesa
Emilio Pérez
Emilio Pulido
Enrique Mut
Eva Sampere
Fernando Abad
Fernando Gil Guerrero
Fidel Gómez
Francisca Suárez
Francisco Javier Amorós
F. Javier Amorós Bonmatí
Francisco Javier Lario
Francisco Berenguer
Fuensanta Cerezo
Gabriel Echávarri
Gemma Ramón
Germán Iborra
Germán Marqués
Guillermo Berenguer
Henoc Pérez
Ignacio Lloret
Inés Iborra
Irene Botella
Irene Compañy
Irene de Guezala
Irene Pérez
Irene Sampere
Isabel Cerezo
Isabel Morató
Isabel Niñerola
Isabel Pérez
Isabel Quinto
Israel Galvañ
Iván Antonio Llorca
Iván Botella
Izán Arques
Javier Carrasco
Jéssica García
Joan Sánchez
Jónatan Amengual
Jorge Huélamo
José Antonio Compañy
José Balaguer
José Carrasco
José Domingo Niñerola
José Gallego
José Gómez
José Manuel González
José Manuel Sampere
José Niñerola
Josefa Cardell
Josefina Caballero
Juan Carlos Gómez
Juan Enrique Fabri
Juan Luis Sánchez
Juan Manuel Vázquez
Juan Miguel Arribas
Kiko Navarro
Laura Cuenca
Lirios Huélamo
Lirios Llorens
Lorena Rodríguez
Lorena Romans
Lorenzo Medina
Loreto Bonmatí
Loreto Muñoz
Lourdes Carretón
Lucas Gómez
Lucía Devesa
Luis González
Luis Miguel Valls
Luis Mira
Manuela Pastor
Mª Aurora Alonso
Mª Dolores Faz
Mª Elisa Jordá
Mª Enriqueta Calpena
Mª Esther Navas
Mª Isabel Bermejo
Mª Jesús Ramos
Mª Jesús Rubio
Mª Teresa Amorós
Mª Victoria Barros
Mar López de Atalaya
Marcos Carrasco
Mari Carmen Jordá
María Navarro
Marina García
Marina Martínez
Mati Mira
Mercedes Valcárcel
Miguel Ángel Ballesta
Miguel Ángel López
Miguel Ángel Pérez
Miguel Bermejo
Mikel Echávarri
Mónica Gómez
Natalia González
Neus Rico
Nicolás Cuenca
Nicolás Iborra
Nuria Fabri
Nuria Rubio
Óscar Arques
Óscar Villada
Pablo Fabri
Pablo Pascual
Paola Navarro
Patricia Berenguer
Pau Colomina
Pau García
Pedro Jesús Muñoz
Pedro Martínez
Pilar Mayor
Rafael Baeza
Rafael Quereda
Ramiro García
Rebeca Mendiluces
Rocío Salazar
Roger Costa
Roque Berná
Rosa Faja
Rosa Lloret
Rosana González
Rosario Orozco
Rubén Buendía
Salvador Gómez
Sandra Sampere
Sergio Tortosa
Teresa Bonmatí
Teresa Compañy
Teresa Mª Martínez
Teresa Muñoz
Teresa Yubero
Tomás Bordera
Verónica Mataix
Verónica Tresáncoras
Vicente Devesa
Víctor García
Violeta Trives

REBECA

MENDILUCES RODRÍGUEZ-BOBADA

Bellea 2024

AITANA

PÉREZ MAYOR

Bellea infantil 2024

DAMES D'HONOR

Irene Botella Soler **Aitana Arques Carretón**

Diandra Fenoll Marqués

DAMES D'HONOR

Natalia González Rubio **Inés Iborra Mira**

Daniella Berna Mas

FOGUERA

2024 · CATEGORIA ESPECIAL

José Gallego i Toni Pérez

En un món de fabules i despropòsits,
on Pinotxo teixeix els seus enganys subtils,
anem a contar mentides, diu la cançò,
mentre la veritat es perd en el vent.

Corre la llebre pel mar profund,
mentre les ones s'alcen en un segon,
les sardines ballen a la muntanya,
en aquesta farsa que a tots enganya.

Pinotxo, amb el seu nas allargat,
ens conta històries de rialla fingida,
mentides que floten com bombolles de sabó,
mentre ens embolica la seva falsa cançó.

I així entre la maranya de fantasia,
la nostra realitat s'esvaeix en utopia,
mentides que tenyeixen la teranyina,
on la veritat és només una estranya.

Però en aquest món de fàbula i engany,
ens aferrem al somni, encara que siga estrany,
perquè la mentida, encara que ens fereix,
a vegades sembla més dolça que la veritat sincera.

FOGUERA INFANTIL

2024 · CATEGORIA ESPECIAL

Sergio Alcañiz

Benvinguts a conèixer el màgic món dels somnis,
on conflueixen els regnes d'Oniria i d'Insomnia.

Us presentem a Aitana com a personatge principal del conjunt artístic, al costat del seu fidel llop, amb el qual s'endinsa en l'idíl · lic Regne d'Oniria a través d'un atrapasomnis. Aitana és una xiqueta somiadora per antonomàsia, i aquest viatge utòpic l'ajudarà a descobrir que tot el que passa per la seua ment pot fer-se realitat si es deixa portar pel seu instint i creu en ella mateixa.

Qui no ha somiat alguna vegada amb poder volar? O, amb viure en un món sense guerres? O, simplement, amb poder parar el temps. Aitana, a més de tot això, també desitja poder aconseguir les estreles, viatjar per núvols de cotó de sucre, habitar un món respectuós amb el medi ambient... I, sense cap dubte, la seua major aspiració és arribar pel cap alt amb la seua Foguera.

No obstant això, en el món dels somnis no tot és perfecte. També ens podem trobar amb dificultats, pors i inseguretats.

Coneixem, doncs, al xicotet Iker, un xiquet atrapat en el Regne d'Insomnia i que està custodiat pel "Lladre dels Somnis", un personatge burleta que pretén impedir la seua conciliació del somni. Aquest farà tot el possible per crear-li una sèrie de preocupacions i pors que tots hem tingut alguna vegada en la infància: com la visita al dentista, l'existència de monstres davall del llit, l'amor no correspost, o un mal resultat en un examen.

I, com diria el gran Calderón de la Barca:
"Què és la vida? Una il · lusió,
una ombra, una ficció,
i el major bé és xicotet:
que tota la vida és somni,
i els somnis, somnis són."

PROGRAMA DE FESTES 2024

Dissabte 1

19:30 Desfilada del Pregó des de la plaça d'Espanya.

21:00 Pregó de Festes a la plaça de l'Ajuntament.

Diumenge 2

08:00 Visita dels tallers dels artistes de les nostres fogueres.

Dissabte 8

18:30 VI Mostra de bandes de música amb la 'Societat Filharmònica Unió Musical d'Agost'.

19:00 Eixida des de la plaça de Sèneca per a participar en l'Entrada de Bandes.

Dissabte 15

19:00 Concentració en la plaça de Sèneca per a participar en la Cavalcada del Ninot.

Dimarts 18

08:00 Comença la plantà de la foguera 'Vamos a contar mentiras'. Artistes José Gallego i Toni Pérez. Categoria especial.

Dimecres 19

08:00 Continua la plantà de la foguera.

12:00 Comença la plantà de la foguera infantil 'Oniria e Insomnia' de l'artista Sergio Alcañiz. Categoria especial.

22:00 Sopar de la plantà en el racó de festes de la Foguera.

Dijous 20

08:00 Continua la plantà de la foguera.

09:00 Esperarem al jurat de la foguera infantil. La Bellea i el President infantil, Aitana i Iker, seran els encarregats d'explicar el projecte del nostre artista.

14:30 Dinar dels foguerers i les foguereres al racó de festes.

17:00 Esperarem el resultat del lliurament del premi per a la foguera infantil.

22:00 Inauguració del racó de festes i del Racó Jove Busos. Coca amb tonyina i bacores. Fotografia oficial de la comissió 2024. Revetla fins a la matinada.

Divendres 21

09:00 Esperarem al jurat de la foguera. Rebeca, la nostra Bellea, serà l'encarregada d'explicar el projecte de José Gallego i Toni Pérez.

11:00 Esmorzar amb els i les representants de la Universitat d'Alacant.

11:30 Esmorzar amb el Centre San Rafael de disminuïts psíquics.

13:30 Reunió en el punt EL ÁGUILA per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les foguereres al racó de festes.

17:00 Esperarem el resultat del lliurament del premi per a la foguera.

20:00 VI Mostra de bandes de música amb la 'Societat Filharmònica Unió Musical d'Agost' i 'Unió Musical de Torrellano'.

20:30 Concentració per a participar en l'Ofrena de Flors.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

Dissabte 22

12:00 Cercavila pel districte.

12:30 Lliurament de Premis a la Rambla.

13:30 Reunió en el punt EL ÁGUILA per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les foguereres al racó Sèneca.

18:00 Festa de l'aigua.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

Diumenge 23

08:00 Despertà.

10:00 Recorregut en autobús per les Fogueres de Categoria Especial.

13:30 Reunió en el punt EL ÁGUILA per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les foguereres al racó Sèneca.

20:00 Festa infantil i juvenil.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

Dilluns 24. Dia de Sant Joan

08:00 Despertà.

12:00 Cercavila i missa en valencià en la parròquia dels Caputxins.

14:30 Dinar de Sant Joan.

21:00 Cercavila d'acomiadament.

24:00 Palmera des del Benacantil.

A continuació, cremà de les fogueres 2024.

A continuació, 'Primera traca del president infantil, la Bellea infantil i la Bellea 2025.

Dilluns 1

20:00 Reunió de tancament de l'exercici 2024 i apertura del 2025 al racó de la Foguera.

GUIA COMERCIAL

RIO
ALICANTE MOMENTS

Desayunos - Almuerzos - Comidas

Menús - Comida para llevar

C/ Portugal 24 (03003). 966 083 734

—
1979 Benalúa,
"Evolució". 1r premi de
Categoria Especial.
Fotografia A. Medina.

ganasalud
Ejercicio Terapéutico

Mejora *tu salud*
y calidad de vida *haciendo ejercicio*

Realiza **ejercicio físico** adaptado a tus necesidades **en función de tu patología**.

- DIABETES
- LESIONES DE COLUMNA
- HIPERTENSIÓN
- POSTINFARTADOS
- COLESTEROL ELEVADO
- ANTI-TABACO
- ARTRITIS
- ADULTOS MAYORES
- SALUD ARTICULAR
- SOBREPESO Y OBESIDAD
- ADULTOS SANOS
- PARKINSON
- FIBROMIALGIA
- CLAUDICACIÓN INTERMITENTE

C/ Maestro Latorre 32. 03005 Alicante. 966 273 103

C/ Alemania 3, bajo. 03003 Alicante. 865 512 290

info@ganasalud.es

www.ganasalud.es

—
1980 Oficial de l'Ajuntament. "Búsqueda".
Fotografia A. Medina.

—
1981 Calvo Sotelo, "Modernista".
2n premi de 1a Categoria B.
Fotografia A. Medina.

EL REFUGIO

Plaza Séneca
965 96 09 29

—
1972 Ciutat d'Assis, "De bona i mala casta". 3r premi de Categoria Especial i Premi Especial de la Comissió Municipal de Festes. *Arxiu Roberto Climent.*

No llegues a las cenizas.

Reserva ya con telpark y disfruta de esta semana mágica.

» Parking Calle Italia
» Parking Plaza América

» Descárgate la app

telpark
Aparca y sigue

—
1983 Pius XII, "D'esquena a la llum". 1r premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

CLÍNICAS UME 50 CUMPLIMOS 50 AÑOS CUIDANDO DE SU SALUD

NUEVA SEDE
MIRIAM BLASCO
GLORIETA SERGIO CARDELL 4
PLAYA DE SAN JUAN
965 130 120

CENTRO OFICIAL DE RECONOCIMIENTOS
DE CONDUCTORES Y PERMISOS PSICOTECNICOS

CLINICAS_UME

MEDICINA GENERAL
MEDICINA VASCULAR
MEDICINA INTEGRATIVA
MEDICINA ESTETICA
ECOGRAFIAS
ANALISIS CLINICOS
FISIOTERAPIA
PSICOLOGIA

CERVECERIA
El Canto

DESDE 1984
INTENTANDO
SERVIRLE LO MEJOR
QUE SABEMOS

ALICANTE

Alemania, 26
Tel. 965925650

CM
CHERIE MAISON

Distribuïdor Oficial de les Fragàncies de llar, Boles d'olor

MOBLES • REGALS • DECORACIÓ

BONES FOGUERES DE SANT JOAN

General O'Donell, 7 - Alacant - Telèfon 628381004

ARTE
cuadro
ENMARCACIONES

C/Pintor Lorenzo Casanova, nº12 · 03003 Alicante
965124594 · diazberen@yahoo.es
www.artecuadroalicante.com

— 1984 Benalúa, "La meua ciutat". 1r premi de Categoria Especial. Ninot indultat. *Fotografia A. Medina.*

— 1998 Maisonnave. *Fotografia A. Medina.*

— 1984 Gabriel Miró, "Si don Gabriel alçara el cap". 1r premi de Tercera Categoria. *Fotografia A. Medina.*

HELADERÍA · CAFETERÍA
GORI
Pintor Lorenzo Casanova, 5
ALICANTE
TELF. 965 12 24 24

Tus Arreglos Express
C/ PINTOR LORENZO CASANOVA, 5 03003
ALICANTE
TELF.: 966 266 350
ARREGLOS Y TRANSFORMACIONES EN:
ROPA SEÑORA, CABALLERO Y NIÑO
REPARACIÓN CALZADO
DUPLICADO DE LLAVES

CARLIN OFIMARKET
PAPELERÍA SOFICAR, COOP. V.
C/ Pintor Lorenzo Casanova, 10
03003 ALICANTE
Tels. 966 377 075 - 966 351 123
Fax 966 351 013
e.mail: pedidos@carlinalicante.com

Tristán
CORSETERÍA
MERCERÍA
LENCERÍA
TRISMAR 15 CB
C/ Reyes Católicos, 24
03003 Alicante
Tel.: 965 928 037
merceriatristan@gmail.com

GONZÁLEZ
Belleza Saludable
C/ Pintor Lorenzo Casanova 13
03003 ALICANTE
Teléfono 965 126 467
peluqueriagonzalez89@gmail.com

CARISMA
Tu tienda de Regalos
Síguenos en nuestras redes sociales
www.electrocarisma.com
Electrodomésticos - Electrónica de Consumo - Relojería
Calle Alemania 23,
Esquina Pintor Lorenzo Casanova
03003 Alicante, Spain
TEL: 965131273
carisma@electrodevasa.com

1985 Sèneca Autobusos, “Àngelus”. 3r premi de Primera Categoria. *Fotografia A. Medina.*

Navarro Joyeros
Desde 1916
C/ Castaños, 17
965204752
Alicante 03001
Taller de Joyeria - Compramos oro

José Manuel Ortín Fernández
ABOGADO
C/. Pintor Aparicio, 28
entlo. ofic. 6
03003 ALICANTE
Telfs. 96 512 20 81 - 609 633 557
josemanuel@ortingonzalezabogados.es
www.abogadosaccidentealicante.com
info@abogadosaccidentealicante.com
www.ortingonzalezabogados.es

1986 Benalúa, “Retalls de l'ànima alacantina”. Categoria Especial. Ninot indultat. *Fotografia A. Medina.*

Tienda europeo-eslava
OPEN 24/7
RINCÓN DE NADIA
Bar - Tienda con buena comida y excelente cerveza
Av. Dr. Ramón y Cajal, 6 Parque de Canalejas
+34 642 36 04 47 Nadia

CAVA RODRÍGUEZ
R
PLAZA SÉNECA
C/Pintor Lorenzo Casanova Nº 36
Telf 965 929 007
ALICANTE 03003

CAFETERÍA - CERVECERÍA
La Oliva
TAPAS Y PINCHOS
• Desayunos
• Almuerzos
• Tapas Caseras
• Platos Combinados
• C/ Pintor Lorenzo Casanova, 54
• 665382383

Iván Martínez López
GABINETE JURÍDICO
ABOGADOS
Tel: 965 125 305
Fax: 965 121 536
imartinez-lopez@icali.es
C/. Pintor Lorenzo Casanova, 36 - 1ºC
03003 ALICANTE

quiquepop
peluquería y estética masculina
C. Pintor Lorenzo Casanova 39 · Alicante
Tel. 965 22 70 70
C. del Teatro 48 · Alicante
Tel. 966 59 16 59

Restaurante Arrocería
Goyo
Especialidades
Arroces
Paellas
Caldero de Tabarca
Marisacadas
Parrilladas de carne
Parrilladas de pescado
Puedes ver nuestros menús en:
restaurantegoyo@gmail.com
Tel. 965 124 225
C/ Arzobispo Loaces,17
www.restaurantegoyoalicante.com

FARMACIA
ORTOPEDIA
Ldo.:Sergio Rigual Bonastre
FÓRMULAS MAGISTRALES
C/. Italia, 23 dcha. • Tel. y Fax 96 592 70 09
03003 ALICANTE
US DESITJA BONES FESTES DE FOGUERES

—
1988 Oficial Ajuntament, “I la foguera fa història”. *Fotografia A. Medina.*

C/. Italia, 6
03003 Alicante
Telf 965 926 749
floristeria@orquideahaus.es
Oh
ORQUIDEA hAUS
FLORISTERIA · DECORACION
www.orquideahaus.es

ofistyle
Especialistas en equipamiento de oficina, proyectos a medida y ergonomía, con más de 40 años de experiencia.
C/ Italia, Nº4 Alicante 965 92 89 22
tienda.ofistyle@gmail.com

—
1988 Sant Blai, “Alacant, geni i figura”. 1r premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

Pescados
J. Moñinos
965925762
Mercado Canalejas
Entrada por
C/Arzobispo Loaces, 12
y C/Portugal, 16
03003

TACÓN
REPARACIÓN DE CALZADO
ARREGLO DE COMPOSTURAS
Alicante: C/. Portugal, 19 - 609 639 539

Frutas Campello
Servicio de Recogida en Tienda y Reparto a Domicilio
FRUTAS.CAMPELLO 687 21 73 08 Since|971
Más de 50 Años Ofreciendo Calidad, Sabor y Mucho Cariño, Donde Solo Importa la Confianza de Nuestros Clientes

CARNICERIA CATURLA
Especialidad en carnes frescas
y elaborados caseros
GALERIAS DE ALIMENTACION
CANALEJAS
C/ PORTUGAL Nº 10, P. 27 - 28
03003 ALICANTE
965 92 57 66

MANOLO PÉREZ
PELUQUERÍA DE CABALLEROS
DESDE 1992
PELUQUEROS DE CABALLEROS
De Lunes a Viernes de 10 a 15 h. y de 17 a 21 h.
C/ Portugal, 8 - Alicante Telf. 965 921 890

Portugal
autoescuela
TODOS LOS PERMISOS
CAP - ADR
CARRETILLAS Y GRÚAS
PISTAS PROPIAS PARA MOTOS
Y VEHÍCULOS PESADOS
www.autoescuelaportugal.com
Calle Portugal 9, bajo · 03003 Alicante · Tlf.: 965986375 · Tlf/Fax.: 965928525 · Tlf.: 689538089

—
1989 Hernán Cortés, "Un somni". 2n premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

—
1989 Hernán Cortés, "Un somni". 2n premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

SILLAS GIL
ALQUILER
DE GRADAS, SILLAS, ESCENARIOS
MESAS, JAIMAS, MANTELERÍAS
Camino Fondo Piqueras 13, Alicante
Tel. 965 17 43 15 · Fax 965 17 40 26
info@sillasgil.com
www.sillasgil.com

ETHICA
Aranbel Orejas
CENTRO DE PELUQUERÍA Y BELLEZA
865 55 16 26 641 36 22 95
C/ Alemania 21 Bajo. Alicante
ethicapeluqueros

ortopedia
mundoabuelo
LA TIENDA DE LAS GRANDES PERSONAS
Javier Serrano Poveda
DIRECTOR COMERCIAL
alicantea@mundoabuelo.com
www.mundoabuelo.com
C/. Alemania, 5
03003 ALICANTE
Móvil: 601245111
Telf.: 965 13 41 81

LA COCINA
DEL BUEN COMER
DESDE 1995
¿Has probado nuestro codillo? ¡Llévatelo!
Alemania, 17
Tfno. 965228098

Meli Mar
MODA
ITALIA, 11 TEL. 96 592 59 43 ALICANTE

CILSA
LIBRERIA
LIBRERÍA CILSA
C/. Italia, 6 03003 - ALICANTE
☎ 965 12 23 55
E-mail: web@libreriacilsa.com
www.libreriacilsa.com

ZORTO
Servicios Integrales
Interiorismo Construcción
Proyectos Decoración
Contract Inmobiliaria
C/ Pintor Aparicio, 23
03003 Alicante
965 22 70 40
info@zorto.es
www.zorto.es

Antonio González
tejidos
C/Pintor Aparicio, 29
03003 Alicante
Tfno. 965 120 562
alicante@antoniogonzalez.es

Maite Garcia
PELUQUERIA
Pintor Aparicio, 19 - 03003 Alicante
Cita Previa Teléfono 651177344

1993 Oficial
Ajuntament, "Crisol".
Fotografia A. Medina.

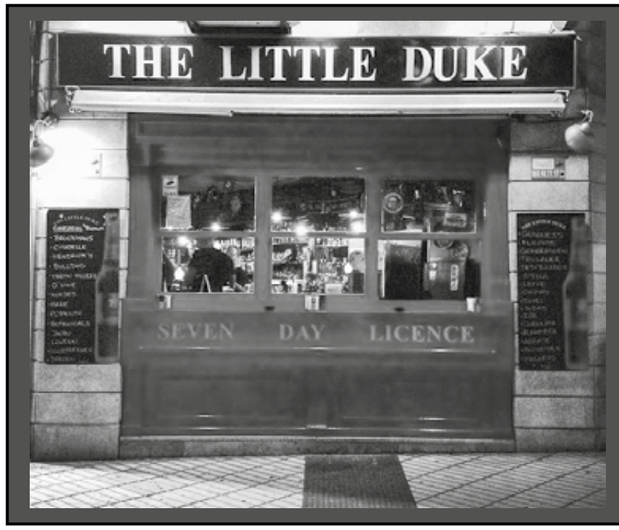

CONTAMOS CON:
TERRAZA,
BILLAR, DIANA,
PANTALLA GIGANTE
PARA EVENTOS
DEPORTIVOS

Dr. Gadea esquina Italia
ALICANTE

confitería
DeCaramelo
pastelería
LES DESEA UNAS FELICES FIESTAS
C/ Reyes Católicos, 25 - Tel. 965 92 65 94

1989 Oficial
Ajuntament,
"La dècada d'or
alacantina".
Fotografia *A. Medina.*

ADMINISTRACIÓN DE LOTERÍA
Nº 10
AUTOBUSES
Reyes Católicos, 34 Tel. 96 512 06 15
ALICANTE

EL REY DEL
BOCATA DE CALAMAR
SANDRA
C. Reyes Católicos, 20, 03003 Alicante

LA TAPA
EA!
COFRADE
03002 Alicante
Plaza Virgen del Remedio N 7
Reservas: 604928200
eareservas2024@gmail.com

DPR
Recovery
Datos
Protección
Recuperación
by Golden Phone
LABORATORIO DE RECUPERACIÓN DE DATOS
966 231 768
616 599 089
laboratorio@dprrecovery.com
Arzobispo Loaces,
nº 17 local · Alicante
DISCOS DUROS
SSD
MEMORIAS USB
TARJETAS DE MEMORIA
MÓVILES
RAID / NAS
RANSOMWARE
BORRADO SEGURO
www.dprrecovery.com

TUBOS DE ESCAPE + NEUMÁTICOS + FRENOS
+ MANTENIMIENTO + AMORTIGUADORES + BATERÍAS
CENTRO MIDAS ALICANTE:
C/ Reyes Católicos, 37
Tel. 96 513 13 29
www.midas.es
MIDAS
Mantenemos tu confianza

Aitana Tresáncoras
Sexología | Psicología | Terapia de Pareja
¡Escríbenos!
Pide cita en
Pl. Agatángelo Soler 1A, Of. 17, 03015 Alicante
620 877 419
info@aitanatresancoras.com
Sígueme en
www.aitanatresancoras.com
@consdesexologa
AitanaTresancoras

MIGUEL ANGEL MONTERO CHECA
desea a la Foguera Sèneca Autobusos
unas Felices Fogueres de Sant Joan
droguería
C/ Farmacéutico Agatangelo Soler nº13
Alicante 03011 Tlf. 615457661

Iborra
Mobiliario - Decoración - Descanso
Bones Fogueres de Sant Joan
C/ Plaza de España nº 4
(Alicante 03004)
info@mueblesiborra.es
www.mueblesiborra.es
Telf. 965125277
FRENTE PLAZA DE TOROS
Les esperamos

—
1995 Polígon de Sant Blai, "Germen".
Fotografia A. Medina.

—
1994 Polígon de Sant Blas, "El temple de la festa".
Fotografia A. Medina.

CLIMARQUES, S.L.

Calefacció i ventilació
Ronda General Verdú, 3 A, baix
Telèfon 966961028
03640 Monòver (Alacant)

PASTELERÍA · CAFETERÍA
Damas
pasteleriadamas.com
966 387 065
C/ Catedrático Ferré Vidiella, 11
03005 Alicante

ATALAYA inmobiliaria.com
Beatriz López de Atalaya
Agente de la Propiedad Inmobiliaria
C/ Teniente Robles 2 -1º
03001 - Alicante
Tlf. (+34) 965 20 34 21
Móvil (+34) 678 45 51 45
info@atalayainmobiliaria.com
HABITALE
habitale.com/atalaya

CRISTALBOX
Lunas del automóvil
CONCERTADO CON LAS PRINCIPALES COMPAÑÍAS ASEGURADORAS
Avenida Denia, 15. 03002 Alicante
Tel. 965 164 390 Móv. 638 546 363
alicante@cristalbox.es

Street Food
Market
Alacant

Pediatra
Pedro J. Muñoz Álvarez
678788233 - 965671354
Entresòl esquerra
Carretera d'Agost 23-25, Sant Vicent del Raspeig (Alacant)

Psicopedagogia · Logopedia · Psicologia
Loreto Bonmatí
617685692 - 678788244 - 965671354
www.psicologopeda.com
Entresòl esquerra - 1ºB
Carretera d'Agost 23-25, Sant Vicent del Raspeig (Alacant)

—
1997 Mercat Central,
"La festa és ...
Dona". 2n premi de
Categoria Especial.
Fotografia A. Medina.

ViMant
SISTEMAS CONTRA INCENDIOS
CONTROL DE PLAGAS Y LEGIONELLA
865 832 029 – 654 025 680
C/ ALJIBE 1 (SAN VICENTE DEL RASPEIG)
03690 - (ALICANTE)
INFO@VIMANT.ES

tonergrip
Tienda online
toner y cartuchos compatibles
www.tonergrip.com
Lovescrap
Tienda especializada en scrapbooking
y manualidades
www.lovescrap.es

—
1997 Mercat Central,
"La festa és ...
Dona". 2n premi de
Categoria Especial.
Fotografia A. Medina.

gaudeix de la festa
fogueres 2023
amb arquip
arquitectura
arquip.es
606393127

AXA
B Barrio&Barrio
BARRIO&BARRIO
GRUPO AGENSEMED SL
Su agencia de seguros en Alicante
Médico Pascual Pérez,44-3-E. 03001 ALICANTE
TEL 965201663 barrioseguros@gmail.com

Viajes TerraMare
El millor dels viatges sempre és el pròxim
C/ Padre Recadero de los Ríos, 57 · Loc.4
Tel. 965 50 97 79
viajesterramare@outlook.com

ADMINISTRACIÓN DE LOTERÍAS
N.º 9
C/. Carratalá, 19
JUNTO MERCADO
BENALUA
Telf. 965215640
03007 ALICANTE
PUNTO VENTA: 04200
loteria9alicante.es

PIROTECNIA FERRÁNDEZ SL
Pirotècnics de la Foguera
Sèneca-Autobusos 2023
La Sierra, 24 Redován
Telèfon 966754266

tramuntana
vive la aventura
686216102 • 616351506
www. tramuntanaaventura.es
info@tramuntanaaventura.es
Barrancos, ferratas, espeleología, senderismo, coastering, paddle surf, bicicleta de montaña, rocódromo, visitas guiadas, tours de Bodegas, Tours de castillos, tapas tour, paella work, team building,....

SM
VIVIENDAS
661 68 38 97 / 99
PLAZA ALQUIBLA, 14
03390 BENEJUZAR (ALICANTE)

SANCHEZ MARCOS
VIVIENDAS SL
Empresa dedicada a reforma de Viviendas, Locales Comerciales y especializada en Clínicas Dentales.

1998 Maisonnave, "Florir". *Fotografia A. Medina*

1999 Foguerer Carolines, "I continua sent la meua ciutat". 4t premi de Primera Categoria. Fotografia *A. Medina.*

Monda Baby

Qualitat i disseny al preu adequat.
Gaudeix els millors productes per a bebès del mercat.

Samarretes personalitzades.

Carrer del Mar, 34
Telèfon 645125400
03110 Mutxamel (Alacant)

GOLDSUPEL

GOLDSUPEL
PRODUCTOS DE PELUQUERIA

C/Pintor Velazquez 12
Alicante 03004
Tlf: 658989223

Felicita a todos los Alicantinos en nuestras Hogueras y agradece la gran labor de todos los comisionados, que dedican su tiempo y esfuerzo para que cada vez sean mas grandes nuestra fiesta de Hogueras

Serfinques
Administración de comunidades

LA SEGURIDAD DE TENER SU COMUNIDAD
BIEN GESTIONADA Y CON EL MANTENIMIENTO
QUE SE MERECE

Administración de fincas - Auditorías contables
Asesoramiento jurídico - Patologías constructivas

ALICANTE
C/ Inmaculada del Pla, 4 03013 Alicante

EL CAMPELLO
Avda. Jaime I El Conquistador, 13 03560 EL CAMPELLO

alicante@serfinques.com
965 21 55 55

—
2001Oficial
Ajuntament,
“Missatge de foc”.
Fotografia A. Medina.

la Estancia asador

Las mejores carnes
a las Brasas de Alicante

The best grilled meats
in Alicante

Reservas +34 966 35 03 21

Virgen del Socorro 72
03002, Alicante. España

www.asadorlaestancia.com

dental Olcina
#sonrieconolcina

Cuatro generaciones cuidando tu salud dental

Plaza Ruperto Chapí, 1- 5º Drcha. Alicante | Tlf. 966 14 91 83 | www.olcinadental.com

—
2001Oficial
Ajuntament,
“Missatge de foc”.
Fotografia A. Medina.

—
2000 Ciutat d'Assis,
“El miracle del
mil·lenni”. *Fotografia
A. Medina.*

Fina
BORDADORA

BRODATS

Alacant
Telèfon 965248197

RESERVAT

AVENIDA JAIME I Nº10 (TÓMBOLA)
Seguros cerca de ti

MAPFRE

965224350
622686102
mjdieg2@mapfre.net

LF
La Foguereta

Complements
i detalls fets a mà

@la_foguereta_

Travelling
ALICANTE

Agència de turisme
de la Comunitat Valenciana

Eixides i esdeveniments organitzats
i personalitzats

625 904 694
info@travellingalicante.com
@travellingalicante
www.travellingalicante.com

—
2002 Oficial
Ajuntament,
"Reflexió". *Fotografia*
A. Medina.

—
2002 Oficial
Ajuntament,
"Reflexió". *Fotografia*
A. Medina.

FRANCISCO NAVAZO
Fisioterapia y Osteopatía
C/ La Dorada 16, Local 2 · Playa de San Juan (Alicante)
657 325 380

JUAN XXIII
Más de tres décadas al servicio de la hostelería han consagrado al Grupo Juan XXIII como un referente de calidad en la oferta de restauración en la provincia de Alicante.

Vela Rubio, S.L.
JOIERIA
RELLOTGERIA
Carrer Poeta Quintana, 5 · Alacant
Telèfon 965215217

COMERCIAL DELMU
Productos de Peluqueria
Avda. Novelda 81
03009 Alicante

Coordinación de Seguridad y Prevención en la Construcción, S.L.P.
www.prevecons.com

EURONICS
GENERAL O'DONELL, 3
TELÈFON 965 123 234

Jose Fiesta
Indumentaria Regional desde 1975
C/ Monforte del Cid 1 - Telf. 965 24 51 89 Alicante
Búscanos en facebook
www.josefiesta.com

2004 Altozano, "Sal de la meua terra". *Fotografia A. Medina*

DESDE 1977
Automóviles Enrique
Avda. de Denia, 70 · ALICANTE
965 15 16 33
www.automovilesenrique.com

L'HARMONIA
SOCIETAT MUSICAL • ALACANT
Participants en el XIII Concert de música de Fogueres 2024 organitzat per la Foguera Sèneca-Autobusos
Carrer Roselló, 15 · Alacant
Telèfon 966304338

VIA5
INFRAESTRUCTURAS Y URBANISMO
REHABILITACIONES Y SERVICIOS
CONSTRUYENDO PARA TI
676 114 540 - 965 447 696
Avenida Catedratico Soler Nº38 Entreplanta B
03007 Alicante/Alicante
info@via5.es
www.via5.es

2004 Altozano, "Sal de la meua terra". *Fotografia A. Medina*

GALLEGO

José Gallego artista
de la foguera us desitja
bones festes 2024

TONI PEREZ

BONES FOGUERES
DE SANT JOAN

Societat Filharmònica
Unió Musical d'Agost

Amb la Foguera
Sèneca-Autobusos
des de 2012

Avinguda d'Alacant, 23
965691036
Agost (Alacant)

ALCAÑIZ

Sergio Alcañiz artista
de la foguera infantil
us desitja bones
festes 2024

INGRA
IMPRESORES

"Damos forma
a tus ideas"

Ponemos a su disposición nuestras instalaciones y la maquinaría de última tecnología, para llevar a cabo de una forma segura y eficaz la realización de sus trabajos, con expertos profesionales que le facilitarán y asesorarán en la óptima realización de los mismos.

- Tecnología de última generación.
- Control de Calidad.
- Preimpresión.
- Offset Color.
- Offset Blanco y Negro.
- Impresión Digital Pequeño y Gran Formato.
- Diseño y maquetación.

Libros
Catálogos
Revistas
Flyers
Calendarios
Pósters
Desplegables
Tarjetas
Tarjetones
Cartelería
Roll-ups

"Especialistas en libros y
revistas de fiestas"

— 2004 Foguera Altozano. *Fotografia A. Medina.*

— 1981 Benalúa, "Començar el dia". 1r premi de Categoria Especial. *Fotografia A. Medina.*

Dediquem aquest llibret a Pedro Soriano, un geni de l'art efímer i a Pepe Balaguer un gran foguerer que enguany ens ha deixat.

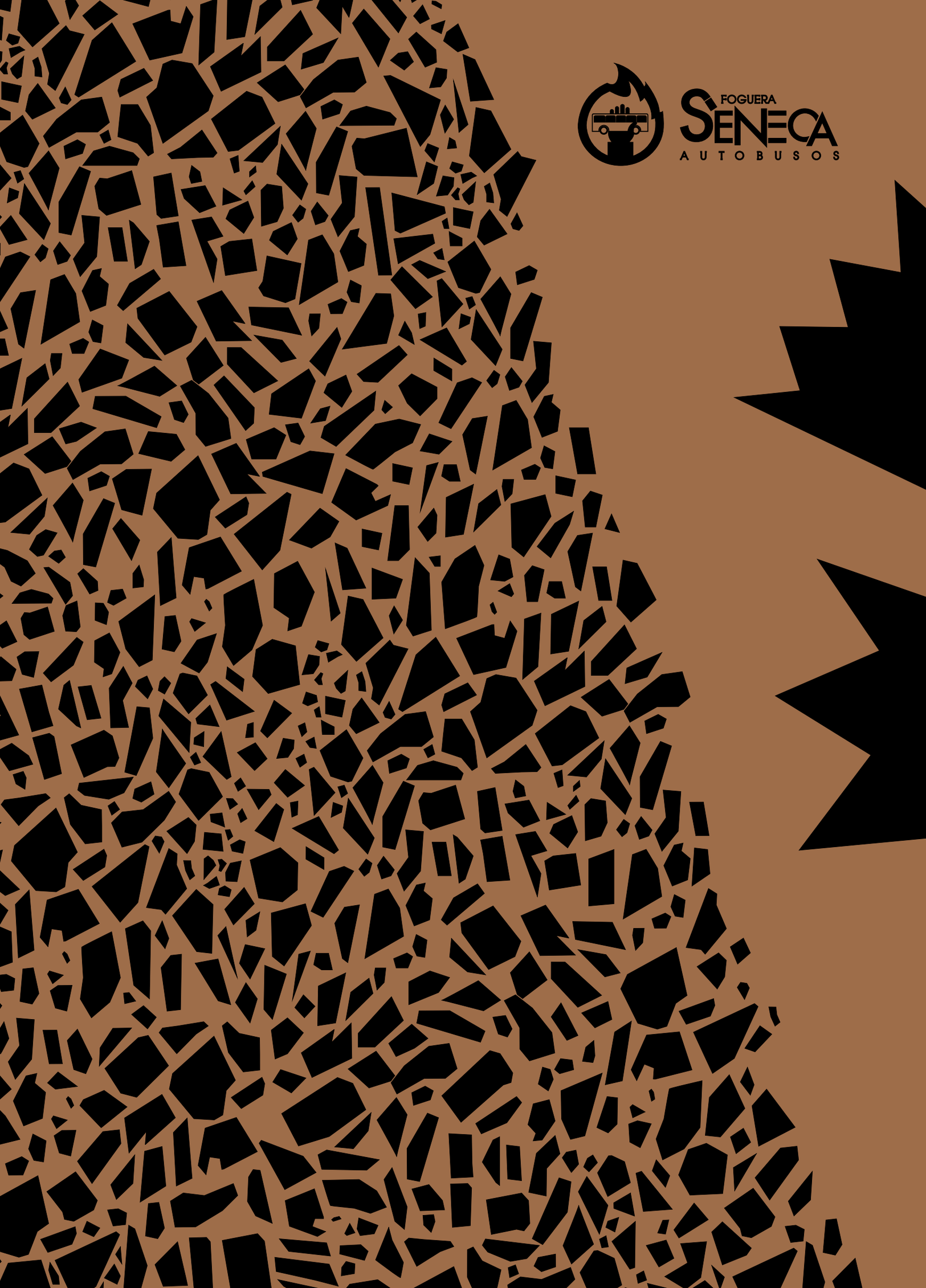
FOGUERA
SENECA
AUTOBUSOS